

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęcane tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chelminowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 60

Poznań, czwartek dnia 6 lutego 1930

Rok XXV

Budżet, rezerwy i kryzys

Zakłopotane i bezradne wobec wzrastającego kryzysu gospodarczego sfery „sanacyjne” starają się wmówić społeczeństwu, że kryzysowi temu winna jest jedynie ogólnoswiatowa konjunktura, że zatem niema innej rady, jak czekać, aż się ta konjunktura poprawi, a tymczasem mieć zaufanie do rządu, który zrobi „co będzie możliwe”.

Wprawdzie można by powiedzieć, że ta konjunktura nie jest wcale taka całkowicie ogólna, bo dotknęła tylko część państw, a wśród nich najciężej Polskę, — wprawdzie można by także przypominąć, jak to w r. 1926 i 1927 wszystkie skutki pomyślnej konjunktury zapisywano skwapliwie na rachunek rządu, — ale nie o to chodzi. Nic nikomu dzisiaj nie przyjdzie z ustalenia winy rządu na mniejszy czy większy procent. Istota rzeczy polega na tem, jakie środki zgromadził i uruchomił, względnie ma zamiar uruchomić rząd dla złagodzenia kryzysu?

Zgodnie z naszym programem założeniem polityczno-gospodarczym, utrzymującym rolę i zadania państwa w zakresie życia gospodarczego na poziomie regulatora i koordynatora produkcji i wymiany, nie żądamy od rządu i Sejmu rzeczy nadzwyczajnych, jak to zwykli czynić socjaliści i ludzie nierozumni. Z drugiej jednak strony nie możemy również całkiem zwolnić od wszelkiej odpowiedzialności naczelnich władz państwowych, jak to w stosunku do rządu czyni prasa prorządowa. Stoimy w pośrodku, a więc niewątpliwie w tym punkcie, w którym stanął biblijny Faraon, kiedy w przewidywaniu chudych lat, kazał Józefowi, synowi Jakóba, gromadzić — rezerwy.

Kryzys, jest powszechny. Objął on zarówno rolnictwo, jak przemysł, handel, oraz wszelkiego rodzaju pracowników fizycznych i umysłowych. Rzecz oczywista, że także i pomoc powinna być zastosowana wobec wszystkich. Jednym należy umożliwić zbyt produkcji za odpowiednią cenę, drugim dać pracę, jeszcze innym kredyt lub ulgi podatkowe, a sługom państwa poprostu zasiłek pieniężny. Słowem należy wszystkim dać możliwość przetrwania kryzysu, nie tylko dlatego, że wszyscy są równouprawnionymi obywatelami, ale przede wszystkim dlatego, że produkcja i konsumpcja są funkcjonalnie od siebie zależne, że zbytne osłabienie jednej grupy produkującej, czy konsumującej odbija się niekorzystnie na całości gospodarstwa narodowego.

Poza ogólną polityką gospodarczą, o której tutaj mówić nie będziemy, dożna pomoc ze strony państwa może być pokrywana bądź z budżetu, bądź z rezerw kasowych. Na różnicę między temi dwoma źródłami należy zwrócić szczególniejszą uwagę z tego powodu, że z okazji uchwalenia w komisji sejmowej budżetu i ustawy skarbowej prowadzona jest przez obóz „sanacyjny” agitacja, mająca na celu podjudzenie jednych warstw gospodarczych przeciw drugim i wybiecie z tego partyjnego kapitału. W szczególności usiłuje się

Rada Rzeszy przyjęła plan Younga i układ likwidacyjny z Polską

Wartość majątku niemieckiego, zwolnionego od likwidacji

Berlin, 6. 2 (Tel. wł.) Rada Rzeszy Niemieckiej na wczorajszym posiedzeniu plenarnym zajmowała się m. i. planem Younga i polsko-niemieckim układem likwidacyjnym. Przewodniczył posiedzeniu minister spraw zagranicznych Curtius.

Generalny sprawozdawca dyrektor ministerjalny dr Brecht przedłożył dane liczbowe postanowień konferencji haskiej w sprawie niemieckich spłat reparacyjnych, stwierdzając, że ogólna suma odszkodowań ustalona została ostatecznie na 34 miliardy marek po 5 i pół proc. Zdaniem referenta jest to poważny sukces rządu niemieckiego, gdyż jeszcze przed kilku laty żądano od Niemiec odszkodowań w sumie około 132 miliardów marek.

W dalszym ciągu posiedzenia wywiązała się ożywiona polemika między ministrem skarbu Rzeszy Moldenhauere a bawarskim premierem Helden, który domagał się odroczenia sprawy umowy haskiej, uważając, że równocześnie należy przeprowadzić sanację finansów niemieckich. W polemice tej brał również udział min. Curtius.

W głosowaniu wniosek Bawarii o odroczenie sprawy umowy haskiej nie uzyskał większości. Przystąpiono następnie do głosowania nad tą umową, którą przyjęło 48 głosami przeciw 6 przy 12 kartach białych. Przeciw umowie głosowały Turynia, Prusy Wschodnie, Brandenburgja, Pomerania i Dolny Śląsk. Od głosowania wstrzymały się Meklemburg - Schwerin i Bawaria.

Następnie Rada Rzeszy przystąpiła do polsko-niemieckiej umowy likwidacyjnej Baron Gayl oświadczył imieniem Prus Wschodnich, że przedstawiciele niemieckiej dzielnicy wschodnich nie mogą się zgodzić na tę umowę. W odpowiedzi minister Curtius podkreślił, że rząd Rzeszy w razie odrzucenia umowy wyciągnąłby z tego konsekwencje.

Wniosek o skreślenie polsko-niemieckiej umowy likwidacyjnej z ustawy ramowej, dotyczącej wszystkich układów likwidacyjnych, zgłoszony przez Prusy Wschodnie, został odrzucony 37

głosami przeciw 21 przy 8 wstrzymujących się od głosu. Następnie ustawę ramową włącznie z układem likwidacyjnym polsko-niemieckim przyjęło 43 głosami przeciw 12 przy 11 wstrzymujących się od głosu. Przeciw głosowały Prusy Wschodnie, Marchja Graniczna poznańska - zachodnio-pruska, Górny Śląsk, Dolny Śląsk, Brandenburgja, Szlezwik - Holstyn, Westfalja, Nadrenja, Bawaria i Meklemburg - Schwerin. O głosowania wstrzymały się m. in. Wirtembergja, Turynia, miasto Brema i Oldenburg.

Na tem samem posiedzeniu Rada Rzeszy przyjęła jeszcze projekt nowej ustawy o Banku Rzeszy i ustawę o kolejach Rzeszy, oraz niemiecko-amerykańską umowę dłużniczą.

Berlin, 6. 2. (PAT.) Na wczorajszym posiedzeniu Rady Rzeszy referent dr. Brecht poruszył m. in. sprawę umów likwidacyjnych, zawartych przez Niemcy z innymi państwami. Wartość majątku niemieckiego — oświadcza referent — zwolnionego przez poszczególne państwa na podstawie tych umów od likwidacji, oszacowana w markach, wynosi w Belgii 20 milionów, we Francji 20 milionów, w Anglii 40 milionów, w Polsce 55 — 70 milj., w Kanadzie 6 i pół milj., w Australji 5 i pół milj., w Nowej Zelandji 370.000. Razem więc wartość majątku niemieckiego, zwolnionego na podstawie umów od likwidacji szacują na 147 — 162 milionów mk.

Co do umowy z Polską, większość komisji Rady Rzeszy zaaprobowowała dążenie rządu niemieckiego do porozumienia z Polską celem uzyskania ochrony mniejszości niemieckiej w Polsce. Wierzyliście niemieccy, którzy wskutek zawarcia umowy z Polską tracą prawo do roszczeń finansowych wobec rządu polskiego, otrzymać mają zwamian za to stosowne odszkodowanie. Pewne szczegóły mają zostać jeszcze ustalone w porozumieniu z Radą Rzeszy. O wysokości odszkodowań decydować będzie w ostatniej instancji trybunał gospodarczy Rzeszy.

Prasa niemiecka o umowie likwidacyjnej z Polską

Sprawa wzajemnych pretensyj finansowych — Wysokość pretensyj polskich — Przed ratyfikacją układu przez Reichstag — Układ nie ma nic wspólnego z Locarnem Wschodnim — Dodatkowe ustępstwa Polski

„Berliner Tageblatt”, donosząc o zakończeniu rokowań polsko-niemieckich w sprawie układu likwidacyjnego, stwierdza najpierw, że w projekcie ustawy, ratyfikującej umowę, przedłożonym Radzie Rzeszy i Reichstagowi, znajdują się postanowienia o odszkodowaniu dla tych prywatnych niemieckich, którzy mieli prywatne pretensje finansowe do Polski. Rząd Rzeszy w przedłożonym projekcie ustawy dąży do stworzenia obiektywnego postępowania prawnego, któreby ustalało wysokość odszkodowań wspomnianych osób. Jako instancja odwoławcza i rewizyjna funkcjonować będzie tutaj gospodarczy trybunał Rzeszy (Reichswirtschaftsgericht), tak, że wypłacenie słusznego odszkodowania jest zapewnione.

Podobnie jak cytowana przez nas wczoraj „Vossische Zeitung” także

„Berliner Tageblatt” podaje ogólną sumę niemieckich pretensyj prywatnych do państwa polskiego, zgłoszonych przed trybunałem paryskim, na 538,7 milionów marek. Z tego jednak pretensje, mogące ulec zatwierdzeniu, oceniane są na 260 milionów. Tu jednak warto zaznaczyć, że równocześnie „Kölnische Zeitung” na podstawie informacji ze źródeł urzędowych ocenia rzeczywistą wartość tych pretensyj tylko na 140 milionów marek.

Co się tyczy polskich pretensyj prywatnych do Niemiec, wynoszących 830 milionów marek, to „Berliner Tageblatt” stwierdza, że dotyczą one głównie odszkodowań za rekwizycje i za pracę przymusową, a także obejmują pretensje jeńców wojennych.

Według „Berliner Tageblattu” przyjęcie układu likwidacyjnego przez

(Ciąg dalszy na stronie 3-ciej.)

łatwo możemy udowodnić, — że od samego początku dyskusji budżetowej zmierzaliśmy do przeprowadzania w budżecie oszczędności w podwójnym celu, a mianowicie: 1) zmniejszenia podatków, głównie obrotowego, a częściowo i majątkowego; 2) poprawy uposażeń urzędniczych. Wnioski Klubu Narodowego były tak opracowane, że umożliwiały zmniejszenie ciężaru podatkowego o przeszło 100 milionów zł przy równoczesnem podwyższeniu uposażeń urzędniczych o 5—10 proc.

Nie znaczy to, że Klub Narodowy pominął rolnictwo i bezrobocie. Tylko trzeba wiedzieć i rozumieć to, że pomoc dla rolnictwa i walka z bezrobociem, to nie są zagadnienia, któreby można rozwiązać w ramach jednorocznego budżetu. Nawet zupełne zniesienie podatku gruntowego — co jest oczywiście niemożliwe — nie zażegnałoby kryzysu rolnego, jak z drugiej strony wstawienie do budżetu choćby 100 milionów zł nie starczyłoby na zlikwidowanie bezrobocia.

Rolnictwo, poza ustaleniem pewnego programu walki z kryzysem — co nie jest zadaniem Sejmu, lecz rządu — potrzebuje przede wszystkim niedrogiego kredytu. Również najskuteczniejszym środkiem walki z bezrobociem jest ożywienie z wiosna ruchu budowlanego przez otwarcie na ten cel jak największych źródeł kredytowych.

Jest rzeczą jasną, że na uruchomienie takiego kredytu nie można znaleźć pokrycia w budżecie, bo byłoby to błędem kołem, a raczej historią owego głodnego szczura, co żywił się własnym ogonem. Środki takie mogą i powinny się znaleźć przede wszystkim w rezerwach.

P. min. Matuszewski, zainterpelowany w tej sprawie, przyznał, że ma płynnej rezerwy ponad 200 milionów zł. Mogłaby ona być znacznie większa, gdyby nie „zamrożono” około 400 milionów i gdyby nie 700 milionów przekroczeń budżetowych w latach 1927/8 i 1928/9. Tutaj tkwi wina rządu, o czem była mowa na wstępie. Z nadwyżki budżetowej, wynoszącej przeszło 1.200 milionów, za dużo wynwestowano i zamrożono, — z czego tak ogromnie dumny był p. Moraczewski w Poznaniu, — za mało liczono się z potrzebą płynnej rezerwy.

Jednak i tych 200 milionów mogłoby bardzo złagodzić kryzys, gdyby mogły być one w całości obrócone na kredyty rolne i budowlane, gdyby nie trzeba było przynajmniej połowę z nich trzymać na wypadek ewentualnego niedoboru budżetowego. Centrolew sejmowy uchwalił z udziałem min. Matuszewskiego budżet bardzo wysoki, a dochody spadają z miesiąca na miesiąc.

Taka jest rola budżetu i rezerw wobec przesilenia. Pomoc jest potrzebna wszystkim. Jedni powinni ją otrzymać z budżetu, inni z rezerw, zależnie od charakteru tej pomocy. Taki był nasz plan. Nie nasza wina, że większość z rządem na czele chciała inaczej, i że rezerwy są na obecne potrzeby — za małe.

M. K.

Sprawa Kutiepową.

Paryż, 6. 2. (Radio wł.) O Kutiepowie krążą najrozmaitsze nieświadczone pogłoski m. i., że go zamordowano i pochowano w lasku w St. Cloud. Policja czyni tam poszukiwania.

zarzucać Klubowi Narodowemu, że w swoich wnioskach oszczędnościowych forytował jedynie urzędników i miesz-

kaństwo z krzywdą rolnictwa i bezrobotnych.

Otoż przypominamy — co bardzo

Kryzys podatkowy

II.

**O rozumnych urzędnikach podatkowych — Brak kwalifikacji
Napór fiskalizmu na chore życie gospodarcze — Trzeba po-
łożyć kres niepraworządności**

Przyczyną kryzysu podatkowego, jaki szczególnie w ostatnich czasach w dzielnicach zachodnich, a przede wszystkim w Wielkopolsce, tak dotkliwie się zaznacza, są między innymi także urzędnicy podatkowi. Wiadomo, że działanie każdej ustawy na stosunki w państwie zależy od sposobu jej wykonania. Dla przykładu wspomnę tylko o przepisach o lichwie, o ochronie lokatorów i o ograniczeniu wyszynku napojów alkoholowych, które w różnych czasach różnie były stosowane, względnie, jak ustawa o ograniczeniu wyszynku, były stosowane zawsze liberalnie.

Zasadniczo każda ustawa powinna być sprawiedliwa, gdyż nie może być rzeczą państwa, ażeby stwarzać niesprawiedliwość. Również ustawy podatkowe, a zatem i ustawa o państwowym podatku przemysłowym, liberalnie wykonywana, nie powinna być udręką i klęską dla podatników. Chodzi tylko o to, ażeby urzędnik, stosując ustawę, poznał ją dokładnie, był zdolny do jej należytego interpretowania, a w związku z nacelną zasadą, że państwo ma obowiązek dbać nie tylko o swoje własne interesy, lecz także o interesy ogółu obywateli, co więcej, że dobro obywateli jest warunkiem utrzymania samodzielnego bytu, siły i znaczenia państwa, znalazł w każdej sytuacji takie wyjście, któreby z jednej strony nie naruszało interesów państwa, z drugiej zaś nie było przeciwnie dobru obywateli.

Takich urzędników niestety mamy bardzo mało. Dostęć wspomnieć, że Wielkopolska Izba Skarbowa rozporządza we wszystkich działach zaledwie 30 prawnikami, aczkolwiek dyplom ukończenia nauk prawa nie daje jeszcze sam przez się gwarancji dobrego wykonywania obowiązków i dobrego stosowania przepisów. Urzędników z średnim wykształceniem również jest niewiele i w ten sposób w sprawach, które wymagają gruntownej wiedzy fachowej zarówno z dziedziny prawa jak i gospodarki społecznej, z dziedziny nauki o państwie, o sprawowaniu władzy urzędowej, o prawach i obowiązkach urzędnika i obywatela decydują ludzie, którzy o tych sprawach mają bardzo słabe pojęcie, albo pojęcie wypaczone.

Skarbowość naszą od czasów ministra Władysława Grabskiego cechuje fiskalizm, który szczególnie został spotęgowany za czasów ministra Czechowicza. Fiskalizm ten, t. j. stawianie w każdym wypadku na pierwszym miejscu interesów skarbu państwa i pełnych kas skarbowych, chociażby to miało być połączone ze szkodą dla państwa i jego obywateli w innych dziedzinach, był do pewnego stopnia usprawiedliwiony w czasach inflacyjnych i w czasach niedoboru budżetowego. Zgubny jednak być musi w czasie, kiedy równowaga została zapewniona i kiedy ponadto wykazały się znaczniejsze nadwyżki.

Prawdziwem nieszczęściem staje się natomiast napór ślepego fiskalizmu w czasie ostrego przesilenia ekonomicznego, kiedy podstawy bytu setek tysięcy samodzielnich jednostek gospodarczych są zachwiane i grozi im ruina. I w tym właśnie czasie, kiedy spodziewać się należało, względnie należy, że przez stosowanie ulg podatkowych władze skarbowe będą prowadziły politykę liberalniejszą, przykręcanie śrub podatkowej stało się jeszcze większe.

Znane są zarządzenia ministerjum skarbu o wzmożonej egzekucji, znane są również okólniki i wskazówki dla władz podwładnych niezgodne i nie oparte na żadnych ustawach, jak n. p. ostatnia wskazówka co do utrzymania wymiarów podatku obrotowego na wysokości wymiarów zeszlencowych. Ma to na celu wydobyć jak największą sumę podatków od podatników bez względu na to, czy to będzie słuszne, czy nie, i bez względu na to, jaki skutek to wywrze na kształtowanie się życia gospodarczego w kraju.

Minister Lubecki fiskalizmem swym ratował autonomię Królestwa Polskiego, polscy ministrowie skarbu w b. Austrii oszczędnością w wydatkach utrwalali równowagę budżetową tego państwa, lecz do czego ma prowadzić obecna polityka skarbową w Polsce odrodzonej, trudno zrozumieć.

Mieliśmy czasy bardzo okazałych nadwyżek, a nawet obecna sytuacja finansowa jest jeszcze wcale dobra, aczkolwiek wpływy opadają już, niezrozumiałe jest zatem zamykanie oczu na skutki naszego fatalnego systemu podatkowego, brak poważniejszego wysiłku w kierunku jego zmiany i oparcia naszej skarbowości na nowych, sprawiedliwszych podstawach, zabezpieczających prawidłowy rozwój gospodarki społecznej.

Dowolności władz skarbowych, swoistej interpretacji, nieliczeniu się z nikim i z niczem musi być położony koniec. Za czasów ministra Czechowicza pojawił się przeciw okólnik, który zakazywał respektowania wyroków sądowych, uchylających decyzje karne w sprawie własności świadectw przemysłowych.

Przeciw niemoralnym filmom

Protest organizacji kobiecych w Ostrowie

Z Ostrowa otrzymujemy następującą uchwałę tamtejszych organizacji kobiecych, przesłaną radzie miejskiej, z prośbą o jej ogłoszenie:

Niżej podpisane towarzystwa kobiet katolickich wnoszą jak najprzejmiej prośbę o zadokumentowanie na najbliższym zebraniu Szanownej Rady Miejskiej niezadowolenia, jakie wywołują niektóre obrazy filmowe, n. p. film p. t. „Płodność”. Choćby sam tytuł niechby przekonał Ojów miasta o niestosowności wyświetlania obrazów. Przejaskrawione reklamy (afisze), poprzedzające wyświetlenie filmów, gromadzą dzieci i niedorożki, czyniąc spustoszenie w umyśle niewinnych.

Tow. Czytelni Kobiet (—) J. Nogalowa
Narodowa Org. Kobiet (—) Mierzejewska
W im. 3.175 członków Arcybractwa Matek
Chrześcijańskich (—) J. Porankiewiczowa
W im. Tow. Kobiet Katolickich 800 człon.

(—) J. Porankiewiczowa
Sodalicia Marij. Pań (—) Z. Zborowska
Tow. Pań Miłosierdzia św. Winc. a Paulo
(—) J. Witkowska
W im. 1.200 Panien z Milicji Niepokalanej
(—) S. Kapalczyńska
Stow. Mł. Polek Dąbrówka i Jutrzenka
(—) M. Kozalówna

Za Czerwony Krzyż (—) M. Opielińska
W imieniu III Zakonu św. Franciszka
(—) Senflebenowa

Za Towarzystwo Opieki Dworcowej
(—) W. Chmielewska
Liga Katolicka (—) J. Mrówczyński

Tyle protest organizacji kobiecych w Ostrowie. Nadmieniamy, że film „Płodność” należał w Poznaniu do tych, których ogłoszenia nie przyjęliśmy. Wprawdzie we Francji, chorującej na brak rozrodczości, film ten był traktowany podobno nawet jako propagandowy, ale w Polsce przy wystawianiu tego filmu nie o propagandę chodziło, lecz o co innego. Film „Płodność” zawiera bowiem sceny drastyczne.

Byleby handel szedł!

Z miasta piszą nam, co następuje:

„Szanowny Panie Redaktorze!

„Na wstępie wyznam Panu otwarcie, że, jeżeli chodzi o stronę polityczną „Kurjera Poznańskiego”, to, chociaż zasadniczo jestem zwolennikiem obozu

Dotychczas jeszcze pojawiają się okólniki, w urzędowych dziennikach niepublikowane, aczkolwiek zawierają o prawa i obowiązki podatników. Wielka ilość zarządzeń wydawana jest w formie niewłaściwej, mianowicie w formie okólników wewnętrznych, zamiast w formie rozporządzenia, ogłoszonego w „Dzienniku Ustaw”. Inne znowu, przyznające podatnikom niybyto pewne ulgi, ależniają je od wniesienia po latania w pewnym ściśle oznaczonym terminie i pozostają zazwyczaj niewykorzystane, ponieważ odnośni podatnicy dowiadują się o nich po upływie tego terminu.

Wogóle odnosi się nieraz wrażenie, jakoby ustawodawstwo podatkowe przestało być prawem obowiązującym obydwie strony, t. j. władze podatkowe i podatników, a stało się jakąś wiedzą tajemną, dostępną dla nielicznych wtajemniczonych, przytem jakoby stosowanie pewnych norm korzystnych dla podatnika zależało wyłącznie od dobrej woli władz skarbowych, a nie było ich obowiązkiem.

narodowego, czasami jednak mam swoje odrębne zdania. Ale tem bardziej szczerze stwierdzam, że mam najwyższe i bezwzględne dla Was uznanie za śmiałą walkę o zdrowie moralne naszego życia społecznego.

„Słusznie „Kurjer Poznański” powiada, że nie potrzeba być świętoszkami — od siebie zaś dodam, że można być nawet człowiekiem liberalnym — a jednakowoż być tego zdania, że wszystkiego musi być przecież pewna granica. Szczególnie, jeżeli chodzi o strawę, podawaną najszerzszym kołom społeczeństwa, włącznie młodzieży, nawet nieletniej.

„Czytałem właśnie na mieście w oknie wystawowym afisz kinematografu, który reklamuje film raz tu już wystawiany, a który brzmi, jak następuje:

„Krzyżowa droga kobiety.

„Często poruszany temat, czy kobiecie wolno dopuścić — do urodzenia nieporodanego (rzl) dziecka.

„Ona — przedmiot sensacji, zmieszana z błotem, rzucona na pastwę najniższej ciekawości tłumu, szanbiona, poniżona...

„On — idjota — półczłowiek — półzwierzę”.

„Wobec takich ślicznych kwiatków, byleby handel szedł, należał wprost zawołać: Gdzie jest policja? Dlaczego toleruje się pornografię pod pozorami rzekomego „oświecania” kobiet.

„Równocześnie czytam w dzienniku... reklamę filmu... wystawianego przez kinematograf... Reklama głosi, że to „potężna symfonia zmysłów i namiętności”. Nie byłem na niej, więc nie wiem, czy to tytułowe łapichłopstwo „zmysłowe”, czy rzeczywist: „symfonia zmysłów i namiętności”. Wiem tylko tyle, że przy otwieraniu tego kinematografu zapowiadano szumnie, iż będzie to prawdziwy przybytek sztuki, stroniąc od takich rzeczy.

„Jak to prąd porywał! Ale my nie chcemy, by ten prąd porwał nasze córki i naszych synów.

„Niech Szan. Pan Redaktor zrobi. proszę, z listu tego użytek, jaki uzna za stosowny, jednakowoż bez wymieniania mego nazwiska, i przyjmie wraży itd.”

Czego spodziewają się Niemcy po zbliżeniu włosko-austriackim

Wiedeń, 5. 2. (PAT.) „Neues Wiener Journal” zamieszcza następującą informację z Berlina: „Podróż kancлера Schobera oznacza nową fazę w rozwoju przyjaźni niemiecko-włoskiej. W Niemczech uznają, że Włochy na ostatnich konferencjach europejskich stały po stronie przyjaciół Niemiec i niejednokrotnie przyczyniły się do tego, aby likwidacja polityczną i gospodarczą przeprowadzić w sposób, w którymby także uwzględnione zostały żądania niemieckie. Włochy nie dały się wciągnąć do pierścienia mocarstw zachodnich. Przymierze włosko-austriacko-węgierskie, do którego później przyłączyły się Niemcy, uważają w Berlinie jeszcze jako muzykę przyszłości. tembardziej, że Niemcy mają do rozwiązania cały szereg zagadnień na wschodzie, zanim zajmą się rozwiązaniem zagadnień środkowo-europejskich. Rozpocznie się nowy etap poli-

tyki europejskiej, który wyjdzie na korzyść Niemcom i pod tym względem prowadzi drogą do Rzymu. Ze droga ta idzie przez Wiedeń, jest sukcesem Austrii i kancлера Schobera. Zbliżenie między polityką austriacką a włoską mogłoby stanowić pomost do przyjaźni niemiecko-włoskiej. Praktycznym celem tej polityki byłaby ekspansja gospodarcza Niemiec w Europie południowej i południowo-wschodniej.

Zaburzenia antysowieckie w Rosji

Warszawa, 6. 2. (Tel. wł.) Wskutek napływających ze wszystkich części Z. S. S. R. wiadomości o zaburzeniach antysowieckich wśród ludności wiejskiej, rewolucyjna rada wojenna Z. S. S. R. postanowiła wydzielić z armji 175.000 żołnierzy, którzy mają być użyty do wywłaszczenia włościan oraz do organizacji komun rolnych.

Analogje

We wczorajszej naszej korespondencji z Paryża stwierdzono, że ci, którzy uprowadzili gen. Kutiepowa, przedstawili się jako policja francuska, wzywając go w takiej, czy innej sprawie, a do usunięcia podejrzeń służył przebrany policjant. W ten sposób można było podejść generała, bardzo silnego i ostrożnego.

Wiadomo, że u nas przed Bożem Narodzeniem 1927 został Nowaczyński porwany w taki sam sposób. Samochód stał blisko domu, gdy Nowaczyński wychodził, zwrócił się doń ludzie, przedstawiający się jako agenci policyjni, mający go dostawić do prokuratora, był przytem policjant w mundurze, wsadzono go do samochodu, policjant wsiadł także, razem czterech zbirów, poczem wywieziono za miasto na Glińki, zbilo tak, że uniknięcie śmierci było tylko przypadkiem, ale stracił wzrok w jednym oku, poczem go porzucano i tylko znowu przypadkiem znalazł go tam przechodnie. Sposób porwania był taki sam z tą różnicą, że w Paryżu wiadomo napewno, że rzekomi agenci i policjant w mundurze mogli być tylko siepaczkami komunistycznymi GPU. U nas sprawcy napaści są — nieznanymi, ale wzór warszawski okazał się godny najbardziej zawodowych zbirów.

Dziesięciolecie odzyskania dostępu do morza

Pochód organizacji

Wzywając organizacje wojskowe, wychowawcze, studenckie i społeczne do najlichnieszego udziału w uroczystym nabożeństwie na intencję spraw naszych morskich, które w kościele Farnym o godz. 10 w niedzielę dnia 3 brm. odprawi ks. oficjal dr. Zwolski, — oraz w pochodzie z kościoła do auli uniwersyteckiej, komunikujemy:

Zbiórka wszystkich organizacji ze sztabdarami przed nabożeństwem o godz. 9.30 na Nowym Rynku.

Po nabożeństwie organizacje ustawiają się we wskazanym porządku na ul. Jezuickiej i St. Rynku.

Kierownictwo ustawienia i pochodu poruczone pp. Marjanowi Jęczkowiakowi oraz J. Kochowi i Jaroszewskiemu. Ich wskazaniom należy się podporządkować bezwarunkowo.

Komitet obchodowy.

O prawa nauczycielstwa

Z inicjatywy koła warszawskiego Stowarzyszenia Chr. Nar. Nauczycieli Szkół Powszechnych, w dniu 31 stycznia odbyło się zebranie nauczycielstwa stolicy, poświęcone rozprawom nad krzywdzącym nauczycielstwo 58 paragrafem pragmatyki służbowej. Stosunkowo liczny udział nauczycielstwa, należącego do różnych organizacji zawodowych dowodzi, że sprawa powyższa wywołuje ogólne zainteresowanie.

Przewodniczył p. Gładysz Michał, referował sprawę p. Kozłowski Leon. Opinię Sejmu w tej sprawie przedstawił p. poseł Kordecki. Po wszechstronnem rozpatrzeniu sprawy przyjęto jednogłośnie wniosek referenta, domagający się od władz ustawodawczych skreślenia krzywdzącego paragrafu. Gdyby powyższe najdalej idące żądanie, nie uzyskało w Sejmie większości, zebrani wyrazili konieczność znowelizowania tej ustawy, przez przyjęcie uchwalonych przez komisję oświatową Sejmu poprawek.

Wybrana, w osobach przyjdum zebrania delegacja, natychmiast po zebraniu udała się do Sejmu, celem przedstawienia mu opinii nauczycielstwa.

Delegację przyjął na dłuższej konferencji prezes komisji oświatowej Sejmu pos. Kalinowski. Obecni byli posłowie Werszler (Piast) i Kordecki (Kl. Nar.).

W dyskusji starali się przedstawiciele Sejmu wywnioskować, dlaczego tak poważnej sprawie, jaką jest nowelizacja paragrafu 58 w redakcji większości komisji sejmowej, Związek Nauczycieli Szkół Powszechnych milczy.

Przynajmniej w każdym mieście powiatowem istnieć powinien oddział Liri Morskiej i Rzecznej.

Grype, kaszel i bronchit uleczyć systematycznie daniem szczawinkich wód kruszcowych „Stefana” i „Józefiny”. Choro- by żółdka i przemiany materii usunąć szcawnicką „Majdalaną” i „Wandą”. Ci szczawnicki „Majdalaną” i „Wandą”. Do nabycia w aptekach i skład. aptecznych. **ow 7766**

Prasa niemiecka o umowie likwidacyjnej z Polską

(Ciąg dalszy ze strony 1-szej.)

Reichstag nie wymaga kwalifikowanej większości dwóch trzecich głosów, ustawa ta bowiem nie zmienia konstytucji, wystarczy więc zwykła większość. W tym kierunku wypowiedzieli się ministrowie sprawiedliwości i spraw wewnętrznych.

Najpierw przedłożony będzie Reichstagowi projekt ustawy, ratyfikującej umowę haską (plan Younga), następnie osobne porozumienie dłużnicze niemiecko-amerykańskie, dalej nowe ustawy o kolejach Rzeszy i Banku Rzeszy, a wreszcie polsko-niemiecki układ likwidacyjny.

„Rząd Rzeszy — pisze „Berliner Tageblatt” — przykładą wielką wagę do równoczesnego uchwalenia wszystkich tych ustaw. Układ likwidacyjny z Polską nie obejmuje całego kompleksu umów, zawartych z rządem polskim, część ich bowiem ustalona została w notach wymienionych między rządami polskim a niemieckim. Rząd Rzeszy zajmuje stanowisko, że owa wymiana not, obejmująca przede wszystkim ważną ochronę mniejszości niemieckiej i usunięcie prawa odkupu osad niemieckich w Polsce, posiada z punktu widzenia prawa międzynarodowego siłę równie wiążącą,

jak układ likwidacyjny polsko-niemiecki”. (!)

Zarówno „Berliner Tageblatt” jak i inne pisma republikańskie stwierdzają, że układu likwidacyjnego z Polską w żadnym razie nie można identyfikować z Locarnem wschodnim. Pisma te zalecają ratyfikację ugody, wymienając przytem, jako argument dla Niemiec najbardziej wymowny, fakt, iż Niemcy ponoszą tylko ofiary finansowe bez rezygnacji z jakichkolwiek, choćby najdrobniejszych pretensyj politycznych. Polska natomiast poczyniła niezmiernie doniosłe koncesje polityczne.

„Frankfurter Zeitung” omawiając dodatkowe rokowania, przeprowadzone nad sprawą klauzuli, dotyczącej prawa odkupu, stwierdza, że pojęcie „przestępstwa” uprawniające rząd polski do zastosowania tego prawa, zostało ograniczone do wyroku za „zdradę główną” (Hochverrat) i dezercję, przez co wyłączone zostały bardzo liczne wypadki, jakie mogły być podciągnięte pod to orzeczenie dawniej.

„Frankfurter Zeitung” utrzymuje, że ratyfikacja układu przez Sejm polski jest zapewniona, gdyż, blok rządowy (BB.), socjaliści i mniejszości narodowe głosować będą za układem.

Polska a sankcje wobec Niemiec

Berlin, 6. 2. (PAT) Komunikat półrządowy, nawiązując do artykułu posła niemiecko-narodowego Freytag-Loringo'ena w „Tagu”, w którym autor wywodzi na podstawie umowy haskiej, że Polska uzyska prawo stosowania wobec Niemiec sankcji na wypadek uchylania się rządu nie-

mieckiego od wykonania jego zobowiązań, zauważa, że na konferencji haskiej postanowienia sankcyjne zostały zniesione i że wobec tego nie istnieje już prawo stosowania sankcji. Zresztą porozumienie w sprawie sankcji podpisało tylko 6 wielkich mocarstw. Podpisu Polski niema.

Rokowania o traktat handlowy z Niemcami na ukończeniu?

Informacje „Frankfurter Zeitung” — Niepokojące koncesje dla niemieckich linii okrętowych na przewóz emigrantów polskich

„Frankfurter Zeitung” zamieszcza ważne doniesienie z Warszawy, dotyczące rokowań o traktat handlowy polsko-niemiecki oraz umowy zbożowej.

„Rokowania o traktat handlowy — pisze ten dziennik — wydają się być na ukończeniu. Niemcy zagwarantowały Polsce odbiór przyręconego kontyngentu 200 tysięcy sztuk trzody chlewnej, z zastrzeżeniem dostawy bezpośrednio do wyznaczonych fabryk przetwórczych. Można uważać, że propozycja ta przyjęta będzie przez Polskę i pozostaje jedynie ustalenie zasad dla obliczania cen. Od 1 czerwca wchodzi w życie postanowienia układu genewskiego o zrezygnowaniu z zakazów przywozu i wywozu. Do układu tego nie przystąpiły jeszcze Czechosłowacja oraz Polska i wobec tego musi być obecnie zbadane zagadnienie, ja księ przedstawiać będą w praktyce normy traktatu po wejściu w życie wspomnianego układu. W sprawie wywozu węgla polskiego do Niemiec pozostają jeszcze do uzgodnienia ostatnie różnice i należy się liczyć z zasadniczym załatwieniem sprawy małego traktatu handlowego w ciągu najbliższych dni.

W sprawie udzielenia koncesyj 4 niemieckim towarzystwom okrętowym na przewóz emigrantów polskich osiągnięto ten sukces, że powyższe linie mają być przyjęte do syndykatu towarzystw okrętowych, posiadających uprawnienia na przewóz emigrantów polskich, przyczem każde z tych towarzystw ma mieć zapewniony kontyngent.

„Prowadzone są również w dalszym

Z posiedzenia Sejmu

Przemówienie pos. Trąpczyńskiego

Warszawa, 6. 2. (Tel. wł.) Dziśszego posiedzenia Sejmu rozpoczęło się od sprawy t. zw. funduszu dyspozycyjnego marszałka Sejmu i „Pata”. Marsz. Daszyński stwierdził, że żaden marszałek Sejmu nie dysponował funduszem dyspozycyjnym.

Przechodząc do P. A. T'a, marszałek przypomniał, że za poprzedniego rządu 5 ministrów uważało radją do umieszczania w całości tasiemcówych nieraz przemówień. Mowy te m.

i. przyczyniły się do upadku rządu. Nawet po tym upadku mowy prywatnego już dziś człowieka, wymierzone przeciw Sejmowi zostały przez radją powtórzone i to nazwał marszałek skandalem, i to skandalem pozostało.

Podczas omówienia budżetu sprawiedliwości przemawiał poseł Trąpczyński, który zwrócił uwagę, że wskutek troskliwej opieki rządu doszliśmy do takich stosunków, że na dyskusję szczegółową zo-

stały tylko 6 dni na cały budżet. Przypomniał działalność Cara, i stanowisko Klubu Narodowego, który w styczniu 1929 r. zgłosił votum nieufności dla p. Cara. Przypomniał rugi w Sądzie Najwyższym, dekret prasowy. Mówca do dzisiejszego ministra sprawiedliwości ma żal, że dawnych współpracowników p. Cara ma koło siebie.

Na komisji budżetowej oburzano się na protegowanie gazety gadzinowej. Nazajutrz PAT. podał komunikat min. sprawiedliwości, że pogłoski o odwołaniu okólnika, polecającego zamieszczenia ogłoszeń w „Gazecie Polskiej”, są nieprawdziwe. Nie możemy przypuścić, ażeby jakiekolwiek stronnictwo żerowało na prasie.

Głos z ław B. B.: „Kurjer Poznański” ma takie same ogłoszenia.

Trąpczyński: Ale nie ma ich na mocy rozporządzenia, lecz na mocy wysokiego nakładu.

Mówca zwraca się z prośbą do ministra, ażeby to rozporządzenie cofnął, oraz aby przejrzał swoje otoczenie i pozbył się „carewiczów”.

Min. Dutkiewicz udzielał nasamprzód wyjaśnień w sprawie redaktora Mostowicza i przypomniał, że sprawców nie wykryto. Stał się następnie w obronie urzędników. Co do ogłoszeń wyłącznie rządowych, to jak każde towarzystwo akcyjne, rząd ma prawo wyboru i nie ma obowiązku dawać ogłoszenia tym gazetom, które mu nie są mile. (w)

Delegacja Gdańska w Warszawie

Gdańsk, 6. 2. (AW.) Wczoraj przybył do Warszawy wysoki komisarz Ligi Narodów w Gdańsku hr. Gravina i delegacja Gdańska złożona z prez. dr. Sahma, senatora Arczyńskiego, dr. Kannitzera, dr. Wiercińskiego. Kajsera i radcy Ziegerta celem pertraktowania w sprawie bezrobocia na terenie w. m. Gdańska. Stan bezrobocia na terenie wolnego m. Gdańska wynosi 19.000 osób.

Po zamachu na Rubia.

Meksyk, 6. 2. (Radio wł.) Stanowisko prezydenta państwa objął w zastępstwie poważnie ranionego Ortiza Rubio poprzedni prezydent Portez Gil. W stolicy panuje wielkie podniecenie z powodu zamachu. Sprawca zamachu, 22-letni Meksykanczyk podaje swe nazwisko raz jako Daniel Flores, to znowu — co jest prawdopodobniejsze — jako Daniel Salazar. Oświadcza, iż do zamachu namówił go kontrkandydat Rubia na stanowisko prezydenta — Vasconcelos.

Zamachowiec postrzelił prezydenta Rubia w szczękę, żonę jego lekko w głowę a jadącą z nimi siostrzenicę w ucho. Poza tem rozbite kulami szkło samochodu zasypało nieszkodliwie towarzyszące im osoby. Rubio będzie operowany, lekarze przypuszczają, że za kilka tygodni zupełnie wyzdrowieje.

Natychmiast po zamachu zaprowadzono w stolicy stan oblężenia i ostrą cenzurę telegramów.

Wybuch granatu.

Wilno, 5. 2. (AW.) Wczoraj w koszarach 85 p. p. w Nowej Wilejce wydarzył się tragiczny wypadek. W czasie wykładów o materiałach wybuchowych, prowadzonych przez kaprała, nastąpił wybuch granatu. Wszyscy obecni na wykładach żołnierze w liczbie 13 odnieśli mniej lub więcej ciężkie rany. Rannych przewieziono do szpitala.

Samobójstwo uczonego

Berlin, 5. 2. (AW.) Profesor uniwersytetu berlińskiego dr. Józef Marquard popełnił samobójstwo przez odcięcie kurków gazowych i wchłonięcie gazu świetlnego. Powód rozpaczliwego kroku jest do tej pory nieznanym. Marquard wykladał filologię ormiańską i liczył lat 65. Był kawalerem.

Kurs złotego. Dziś rano notowano w obrotach nieoficjalnych kurs dolara w Warszawie 8,87 zł, w Gdańsku na Warszawę 8,87 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mkn. w dewizach — 212,50 do 212,80 zł, gotówką — 212,10 zł; za 100 guld. gd. w dewizach 173,03 do 173,29 zł, gotówką 166,69 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 6 lutego 1930.

Dzisiejsza giełda kształtowała się więcej spokojniej, przyczem kursy nie uległy większej zmianie.

Z pap. państw., które są nadal w zainteresowaniu, płacono za 5 proc. poz. konwers. 49,50 proc. i dopytywano się o premj.

dolarowe po 73,50 oraz o poz. inwestycyjną po 121, — przy zupełnym braku materiału. Z papierów lokacyjnych Pozn. Ziem Kred. oddawano 8 proc. listy dolarowe po 91 proc. (przy dew. 8,90), zaś za 4 proc. listy zast. konwert. płacono 38,75 proc.

Z akcji bankowych doszło do notowania jedynie Bankiem Polskim po 180-181, — w oddaniu.

Rynek akcji przemysłowych nieco więcej ożywiony. Cegielskiego handlowano po 42, — w transakcjach, natomiast R. May ponownie się obniżył i notował 73, — w oddaniu. Poza tem poszukiwano Centr. Rolników po 90, —, Kantorowicza po 63, — i Lubania po 50, — natomiast do notowania nie doszło z braku oddawców. Oddawano jedynie Unję po 90, — bez notowania.

Cedula urzędowa z dnia 6 lutego 1930 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału)

5% Pożyczka konwersyjna 49,50% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 91% O.
4% listy zastaw konw. Pozn. Ziem. Kred. 38,75% P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I em. 180—181, — O.

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Cegielski H. I em. zł. 42, — +

Dr. Roman May I em. zł. 73, — O.

Tendencja: Spokojna.

GIEŁDA WARSZAWSKA

dnia 6 2. 1930.

Waluty Gotówka

Dolary St. Zjed. tr.: 8,80 sp.: 8,88 kup.: 8,84

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Gdańsk	173,38	173,78	172,95
Holandja	357,90	358,80	357,00
Kopenhaga	238,43	239,13	237,83
Londyn	43,37 1/2	43,48	43,27
Nowy Jork	8,91,1	8,92,1	8,88,1
Nowy Jork kabel	8,91,8	8,93,8	8,89,8
Paryż	35,00	35,09	34,91
Praga	26,38	26,44	26,32
Szwajcaria	172,14	172,57	171,70
Włochy	46,69	46,81	46,57
Talin	237,53	238,13	236,93

Tendencja niejednolita.

Papiery państwowe i obligacje:

4% poz. inwest. 123,50
5% poz. premj. dol. 78,50 77,25 78,00
5% poz. konw. 50,00

Akcje w złotych:

Bank Polski	182,50	184,00
Bank Przem. i Towarowy	101,00	102,00
Bank Zachodni	00,00	78,00
W. T. F. Cukru	00,00	29,00
Łazy	4,25	04,00
W. T. Węgla	51,50	52,00
Lilpop	00,00	25,50
Modrzejów	00,00	13,25
Ostrowiec	62,00	61,00
Starachowice	20,75	21,25

Tendencja przeważnie mocniejsza.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg reszta za 100 kg.

Berlin, dnia 6 lutego 1930.

Pszemica march. od st. załad.	
76-77 kg przeciętn. jakości	234,00—237,00
Tendencja słaba.	
Zyto march. od stacji załad.	
72 kg przeciętn. jakości	157,00—163,00
Wolny wagon Berlin	173
Droga wodna nie przed 1. 3. do Berlina	
zapl.	170
Tendencja słaba.	
Owies march. do stacji załad.	123,00—133,00
Tendencja słaba.	
Jęczmień browarny	160,00—170,00
Jęczmień pastewny i przemysłowy	138,00—147,00
Tendencja słaba.	
Kukurydza loco Berlin	163,00—164,00
Tendencja spokojna.	
Kukurydza loco Hamburg	000,00—145,00
Tendencja spokojna.	
Maka pszenna	28,00—34,75
Tendencja spokojna.	
Maka żytnia	21,00—24,50
Tendencja spokojna.	
Ospa pszenna	08,00—08,50
Tendencja spokojna.	
Ospa żytnia	08,00—08,25
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	23,00—31,00
Groch dr. jad.	20,00—23,00
Groch pastewny	17,00—18,00
Peluszka	17,00—19,00
Bób polny	17,50—19,00
Wyka	20,00—24,00
Lubin niebieski	14,30—15,00
Lubin żółty	17,00—18,00
Seradela nowa	24,00—29,00
Makuch rzepakowy	16,00—16,40
Makuch lniany	20,20—20,50
Wytłoki suche	06,70—06,90
Srót Soja	13,60—14,20
Płatki ziemniaczane	13,20—13,60
Ziemniaki jadalne białe	1,70—2,00
Ziemniaki jadalne czerwone	1,80—2,20
Ziemniaki jad. inne żółte	2,50—2,80
Ziemniaki fabryczne w fg.	0,07 3/4—0,08 3/4
Ogólna tendencja słaba.	

Notowania złotego w Berlinie
z dnia 6 lutego 1930

Wyplaty na Warszawę: 46,825—47,025

Noty wielkie: 46,70—47,10

Pierwsze wrażenia z generalnej dyskusji budżetowej

Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”.

Warszawa, 5 lutego.

Od poniedziałku Sejm przystąpił do generalnej debaty budżetowej. Odbija się ona w innej, niż zazwyczaj, atmosferze. Przedewszystkiem niesłychane tempo pracy. Następnie wysoki poziom debaty. Wreszcie — słabe zainteresowanie się nią reszty posłów.

Tempo pracy jest istic amerykańskie. Kończąc debaty komisji budżetowej, przewodniczący jej pos. Byrka wspominał, że komisja dotrzymała terminów. Nie zareagował wtedy nikt na te jego słowa. Tymczasem p. Byrka bardzo jasno oświadczył, że komisja dotrzymała terminu, wyznaczającego jej przez konstytucję w art. 25, rachując czas od listopada. Dn 5 grudnia z. r. p. Daszyński, zagajając sesję, z naciskiem zaznaczył, że dopiero od tej chwili zaczyna się okres pięcioletni sesji budżetowej, zakreślony przez konstytucję. I na to też nikt nie reagował. Inaczej już interpretował ten okres min. Matuszewski, kiedy przemawiał imieniem rządu podczas debaty nad wnioskiem Klubu Narodowego, domagającym się zmiany art. 25 konstytucji w kierunku nieprzerwalności sesji budżetowej w ciągu 5-ciu miesięcy. Mamy tedy jawne tu nieporozumienie.

Coprawda, dzisiaj sprawa ta uległa odwołce. Komisja konstytucyjna w uchwale wtorkowej uznała, że rewizja art. 25 konstytucji wiąże się z całością rewizji. Poszła zatem po linii rządu, a wbrew interpretacji terminów, ustalonych w przemowie marszałka. Niewątpliwie stało się to wskutek interwencji rządu. Lewica nie chce rządowi stwarzać trudności.

Powtarza się sytuacja z zeszłego roku, kiedy Klub Narodowy domagał się od rządu przedłożenia ustawy o kredytach dodatkowych za r. 1928/9, a lewica, ze względów oportunistycznych, by nie robić trudności, odkładała decyzję, aż wreszcie, nie mogąc dojść z rządem p. Bartla do porozumienia, zgłosiła wniosek o postawienie p. Czechowicza w stan oskarżenia. Tak samo i teraz p. Czapliński imieniem P. P. S. zastrzegł się, że uchwale komisji rozumie w ten sposób, że sprawę uchwalenia wniosku Klubu Narodowego można będzie ewentualnie w odpowiedniej chwili zaktualizować.

Tymczasem wszystko tak idzie, by w terminach załatwić przewidziane budżety, a po ich uchwaleniu... zapewne sesja zostanie zamknięta! Sama lewica, jak to wyznał pos. Kwapiński, z tem się liczy.

Właściwie wypadki toczą się po linii rządowo - pułkownikowskiej. Komisja konstytucyjna prowadzi przewlekłą debatę ogólną, której końca nie widać. Zamiast obradować w tak szybkim tempie, jak komisja budżetowa, i przystąpić do rozstrzygania konkretnych zagadnień — prowadzi się dyskusje, które nikogo nie przekonają, dyskusje czysto teoretyczne, a nie wie jeszcze wcale, jak właściwie do właściwej rewizji przystąpić i co przyjąć za podstawę do szczegółowej dyskusji: czy poszczególne zagadnienia, czy też poszczególne artykuły dotychczasowej konstytucji.

Trzeba sobie uświadomić, że leży w interesie grupy pułkownikowskiej nieodpuszczenie do uchwał rewizji konstytucji przez Sejm. Wogóle jest wątpliwe, czy w jej interesie leży rewizja konstytucji. W razie jej dokonania straciłby oni rację bytu, a tak mają temat i pole do sugerowania społeczeństwu wszelkich domysłów, na jakie ich stać. Komisja konstytucyjna dała się grupie pułkownikowskiej wyprowadzić w pole i powzięła uchwałę wstrzymującą dalsze swe prace na czas dyskusji budżetowej.

Co ma jedno do drugiego? Rozprawy budżetowe toczą się przy bardzo niskim kompiecie. Na sali znajduje się przeciętnie około 80 posłów, a nieraz jeszcze mniej. Przy ostatnim głosowaniu przez drzwi oddano głosów ledwo 135, jakkolwiek była sprawa ważna: unieważnienia mandatu komunistycznego. Całkiem śmiało można jednocześnie prowadzić obrady komisyjne oraz rozprawy budżetowe. Tem bardziej skoro niema obecnie głosowań w Sejmie i te będą osobno zapowiadane! Przerwa zatem w obradach komisji — to nic innego jak tylko ułatwienie sytuacji i rządowi i B. B. i odwiecenie znowu prac konstytucyjnych.

Mimo słabego zainteresowania Sejmu dyskusją budżetową, trzeba przyznać, że o wiele wyżej stoi ona, aniżeli lat poprzednich. Niema w niej, jak nie

było w toku rozpraw komisyjnych, demagogii, jaka się przelewała. Są natomiast momenty wybitnie znamienne. Przedewszystkiem referat pos. Krzyżanowskiego był antytezą przemowy min. Matuszewskiego: o ile rząd był nastawiony optymistycznie i widział już przesilenie, przechylające się na drugą stronę Rubikonu, o tyle p. Krzyżanowski był przepełniony gorącą troską i o położenie gospodarcze kraju i o naszą przyszłość finansową. Krytyka jego zbliżała się do krytyki pos. Rybarskiego, który poszedł w innym kierunku i zajął się konstrukcją naszego życia gospodarczego, dając wskazania, jakimi drogami winno pójść uzdrowienie położenia.

We wtorek zaszły nowe wydarzenia niezwykle znamienne.

Zdumienie najwyższe musi budzić wystąpienie pos. Sobolewskiego z B.B., zawierające atak na Izbę Kontroli. Pos. Sobolewski jest wysuwany przez kierowników B. B. do wygłaszania rzeczy, jakich nie podjęliby się inni. On to rzucił pamiętne: „z Sejmem lub — mimo Seimu” przeprowadzi się zmianę konstytucji, co było pierwszą oficjalną zapowiedzią tendencji zamachowych. Teraz zaś użyto go do ataku na bastion Kontroli.

Czem jest Izba Kontroli, najlepiej sobie zdaje dzisiaj sprawę społeczeństwo. Ona to przecie rzuciła właściwe i jasne światło na gospodarkę finansową „sanacji”, jej należy zawdzięczyć ujawnienie zużycia 8 milionów z funduszu dyspozycyjnego premjera na cele wyborcze, ona oświeciła gospodarkę ministerjum poczt, wogóle bez niej nie wiedzielibyśmy społeczeństwo, na jakie cele idą podatki całego społeczeństwa. Oczywiście za to odpowiedzialne są czynniki, których wykładnikiem na terenie parlamentarnym znajduje się B.B. Atak na Kontrolę z tej strony podjęty, jest fatalną, niedźwiedzią przysługą, uczynioną „sanacji”. Jest to przecie chęć obalenia kontroli wogóle. Jest to tendencja usunięcia ostatniej reduty niezawisłości i niezależności, jaka w państwie pozostała. Ale równocześnie to tendencja gospodarki bez kontroli, tak w pewnych wypadkach niedogodnej.

Drugi moment wysoce charakterystyczny, to rozprawa z Polską Agencją Telegraficzną. Ze instytucji, a nie stoi na wysokości zadania, o tem powszechnie wiadomo. Jako agencja urzędowa, jest do pewnego stopnia skrepowana, wszelako działalność jej w latach ostatnich jest tak jaskrawa, że faktycznie przeobraziła się ona w agencję B. B. Miara klasyczna jej informowania jest podanie w serwisie przemówienia p. Światalskiego w Krakowie, jakkolwiek w danej chwili p. Światalski jest osobą zupełnie prywatną. Z jakiejże racji agencja państwowa może podawać referat o wystąpieniu prywatnym, zawierającym ataki na poszczególne kierunki w parlamencie? Zrozumiałe jest zatem rozgorzycenie pos. Dąbskiego, który zgłosił wniosek o skreślenie wszelkich kredytów na PAT, jako szerzycielkę fałszów. Przecie za owe wszystkie streszczenia mów p. Światalskiego my sami płacimy!...

Wniosek p. Dąbskiego posiada wszelkie szanse przejścia. Czy jednak uchwalony w drugim czytaniu nie zostanie przywrócony w trzecim? Czy posłowie znajdą w sobie tyle stanowczości?...

I jeszcze jedno: p. premier zapowiada nieustannie, że zarządzi śledztwo i zrobi porządek. Mówił to już w komisji budżetowej, a tymczasem życie idzie swoją drogą. Zapowiedział też we wtorek wyciągnięcie konsekwencji z głosów, jakie padły w dyskusji. Kiedy to nastąpi? Czy poprawa rzeczywiście będzie dokonana?

Pamiętajmy, że jakkolwiek ustawa o nowelizacji dekretu o sądownictwie została odesłana przez prezydium Sejmu do prezydium Rady Ministrów do ogłoszenia jeszcze w końcu grudnia, ogłoszenie jej nastąpiło dopiero w dniu wczorajszym. Ustawa o zmianie ordynacji wyborczej na G. Śląsku, której ogłoszenie musiałoby pociągnąć za sobą zarządzenie wyborów sejmowych w dzielnicy śląskiej, dotąd nie ujrzała światła dziennego. Wszystko idzie jakś bardzo powoli... H. W.

Im silniej Niemcy podnoszą kwestję rewizji granic, tem zwartszem kołem stańmy wokół zagadnień naszego morza i wybrzeża.

Uczynimy to, zapisując się na członków Ligi Morskiej.

Komplet detektorowy
TYLKO ZA
zł 44
Marconi

Trzecia Międzynarodówka rozbrzmiewała na sali sądowej

Zuchwałość Żydów - komunistów

Izba karna czwartego wydziału w sądzie okręgowym była wczoraj świadkiem niezwykle zuchwałego wydarzenia spowodowanego przez trzech bezczelnych komunistów, przyczem, jak zwykle prym dzierzył znów Żyd, niejaki Lejba Batt.

Sprawa miała się następująco: „Mieczysław” Wolicki (Żyd) i Jan Taj obaj z Warszawy, za agitację wywrotową dostali się do centralnego więzienia we Wronkach. Pewnego czasu, gdy dozorca mieli przeprowadzić rewizję osobistą — rzucili się na nich, lecz komunistów obezwładniono.

Wczoraj sprowadzono z Wronek do sądu tylko Taję, gdyż Wolickiego z powodu niezalatwienia pewnych formalności nie zdołano przytransportować na czas. Trybunał wobec tego sprawę odroczył. Na sali zauważono wśród świadków, sprzymierzeńców Taj i mianowicie Lejbę Batta i Antoniego Troncielskiego. Darzyli oni siedzącego na ławie oskarżonych ogromną sympatią w sposób demonstracyjny. Jeden nawet podszedł do stołu prokuratorskiego i usiłował nawiązać rozmowę. Gdy otrzymał należytą odprawę, wówczas cała trójka komunistyczna zaintonowała „Trzecią Międzynarodówkę”. Ukrócili ich dozorca i policja osadzając w więzieniu. (z)

Leczenie inwalidów w szpitalach wojskowych

W dniu 24 b. m. podpisana została umowa pomiędzy ogólnopaństwowym związkiem kas chorych a departamentem zdrowia min. spraw wojskowych w sprawie leczenia inwalidów w szpitalach wojskowych. Na podstawie tej umowy w szpitalach wojskowych leczeni będą na koszt związku wszyscy inwalidzi, którzy już w tych szpitalach przebywają, nowi zaś chorzy inwalidzi będą przyjmowani na podstawie przekazów związku kas chorych. W nagłych wypadkach upoważnione są również poszczególne kasy chorych do umieszczania inwalidów w szpitalach wojskowych.

Spółdzielnie wojskowe w Polsce

Ogółem istnieje w Polsce 298 spółdzielni wojskowych, z czego przypada na spółdzielnię: spożywców 281, kredytowe 2 i budowlane 15.

Wielka liczba spółdzielni spożywców tłumaczy się tem, że władze wojskowe usunęły z armji polskiej prywatne t. zw. kantyny, tak rozpowszechnione w armjach zaborczych. Obrót handlowy spółdzielni spożywców wynosił za ostatni rok sprawozdawczy około 40 milj. zł. Dawniej spółdzielnie wojskowe prowadzone były przez zawodowych wojskowych bezpłatnie, obecnie jednak, na skutek rozkazu M. S. Wojsk. z roku 1928, spółdzielniemi kierują płatni codzienni pracownicy.

Wojskowa spółdzielczość mieszkaniowa obejmuje wyłącznie oficerów. W latach 1921—1927 wojskowe spółdzielnie budowlane wybudowały kilkaset domów, obejmujących kilka tysięcy izb mieszkalnych.

600-lecie miasta Tarnowa

Dnia 7 marca br. przypada 600 rocznica istnienia m. Tarnowa. Nazwa Tarnowa, jako wsi, spotyka się już w spisie dóbr opactwa tynieckiego z r. 1105. W początkach w. XIV Tarnów był w posiadaniu wojewody krakowskiego Spicymierza, protoplasty rodu Tarnowskich i Melsztyńskich. W r. 1330 Władysław Łokietek wyniósł przywilejem, wydanym w Krakowie, Tarnów do godności miasta i nadał mu takie prawa i urzędnienia, jakie posiadał wówczas Kraków.

Pijaństwo w Poznaniu wzrosło w r. 1929 o 72 proc.

Dane ze Szpitala Miejskiego za rok 1929 stanowią powinny tak silny głos na alarm, że najbardziej głuchych na wołanie ludzi ideowych, dotąd zaślepionych i lekceważących sprawę alkoholizmu zmuszą chyba do myślenia. Niechaj przemówią cyfry, jak groźne staje się dla Poznania zagadnienie alkoholizmu. Dla porównania podajemy w nawiasach cyfry z roku 1928. Ogólna suma wszystkich przypadków, zanotowanych w Szpitalu Miejskim, wynosi 455 (w r. 1928 264 — o 72 proc. więcej niż w roku ubiegłym!). Pomocy ambulatoryjnej udzielono 390 (229) rat otrucia alkoholowego było 3 (6). Ogółem odstawiono do Szpitala — mężczyzn 454 (260), kobiet 1 (4).

Wiek nietrzeźwych przedstawia się następująco: od r. 14 do 20: 36 (20), od r. 21 do 30: 267 (107), od r. 31 do 40: 82 (55), od r. 41—50: 35 (28), od r. 51—60: 17 (12), w wieku ponad 60 lat: 4 (4). Wiek nie można było stwierdzić w 74 (38) przypadkach. Wzrasta więc alkoholizm szczególnie w młodszych rocznikach, i to z każdym rokiem coraz wyższe czytamy cyfry.

Pod względem zawodu nietrzeźwych możemy podać cyfry następujące: robotników 211 (22), rzemieślników i handlarzy 14 (12), kelnerów 19 (10), szoferów 16 (7), innych rzemieślników 44 (48), studentów 4, na zawody inne lub nieokreślone przypada 46 przypadków.

Pod względem czasu wyniku są także ciekawe. Na styczeń przypada odstawionych do szpitala 30, na luty 15, na marzec 12, na kwiecień 34, na maj 53, na czerwiec 21, na lipiec 43, na sierpień 36, na wrzesień 42, na październik 44, na listopad 68, na grudzień 57. Jak stąd wynika, nie można zbyt nio winić okres Powszechnej Wystawy Krajowej, jeżeli chodzi o ciężkie zazwyczaj przypadki szpitalne mimo, że istotnie działały się wówczas liczne nadużycia i deptanie ustawy przeciwko alkoholowej. Jeżeli zbadamy ilość przypadków według dni tygodnia, to ku zdziwieniu naszemu stwierdzić musimy, iż najmniej przypadków zaszło w niedzielę, bo tylko 51, tymczasem na poniedziałek 90, na wtorek 54, na środę 55, na czwartek 57 na piątek 76, na sobotę 72.

Niniejsze sprawozdanie winno wywierać z bezczynności wychowawców młodzieży tj. rodziców, kapłanów, nauczycieli i kierowników wszelkich organizacji młodzieży. Pomocą służy zawsze chętnie Składnica Abstynencka w Poznaniu. Aleje Marcinkowskie go 26, nr. tel. 10-45.

O zasiłek dla urzędników i emerytów

Warszawa, 6. 2. (AW.) Dnia 5 bm. Rada Ministrów uchwaliła wniesić 2 ustawy do Sejmu: pierwsza ustawa o funduszu eksportowy, któryby służył na poparcie eksportu wyrobów krajowych, 2) dotyczy ustawy o jednorazowym zasiłku dla urzędników państwowych, sędziów, prokuratorów, wojskowych, emerytów, wdów i sierot. Dodatek ten wynosiłby 1/3 różnicy między dodatkiem mieszkaniowym za r. 1928 a wysokością tego dodatku za rok 1929, gdyby nie został wstrzymany.

Okólnik do Izb skarbowych

Warszawa, 6. 2. (AW.) Ministerstwo Skarbu wystosowało okólnik do Izb skarbowych w sprawie ważności mandatów członków do komisji szacunkowych i odwoławczych na r. 1929 z poleceniem o przedłużeniu tych mandatów do końca roku 1930.

Zamordowanie woźnicy pocztowego

Warszawa, 6. 2. (Tel. wł.) Rozwożący pocztę woźnica prywatnego przedsiębiorstwa Antoni Gnieciak wyjechał z Lublina w okolicę, aby rozwieźć pocztę i pieniądze, i został zamordowany. (w)

MONARQUE
LIKIER À LA CHARTREUSE
HULSTKAMPA

Droga wyjścia z przesilenia

Przemówienie prezesa Klubu Narodowego, pos. Rybarskiego w Sejmie w drugim czytaniu budżetu

(Dokończenie.)

Przerzucanie ciężarów na samorządy

Ale, o ile chodzi o ciężary, spadające na ludność prócz ciężarów państwowych, trzeba uwzględnić także i ciężary samorządowe. Pod tym względem nikt nie zdoła uniewinnić czynników rządowych od zarzutu, że czynnik rządowy nie był tym, który pobudzał do zwiększenia ciężarów samorządowych. Jest ustawa z r. 1923, która mówi, że nie wolno jest nakładać na komuny nowych obowiązków i nowych wydatków, jeżeli nie przewiduje się równocześnie źródeł ich pokrycia. A tymczasem to ustawodawstwo dekretowe nałożyło dużo najrozsądniejszych obowiązków, bez przewidzenia źródeł pokrycia, w zakresie ruchu ludności, kwatery wojskowych, opieki nad wojskowymi, domów pracy, opieki sanitarnej.

Wydawano dekret za dekretem, a nie pytano się o to, skąd samorządy wezmą na to pieniądze. (Głos: Słusznie.) A pomijam już też propagandę, uprawianą przez szefa jednej z naczelnych instytucji finansowych, który jeździł po kraju i przekonywał gminy, że powinny więcej brać pieniędzy w postaci pożyczek, niż one same się tego domagać. To jest wielka bardzo odpowiedzialność. I w państwie praworządnym, ten, kto takie rzeczy robi, ponosiłby pewne konsekwencje. (Posel Stronicki: Szereg miast jest zrujnowanych.)

Problem budowlany

W tych warunkach, gdy mamy do czynienia z tak wielkimi trudnościami, trzeba pamiętać o tem, że jeden problem szczególnie doniosły jest w bardzo ciemnej perspektywie na ten rok, mianowicie problem budowlany, który jest zagadnieniem nie tylko gospodarczym, ale i społecznym. Zagadnienie budowlane, naszym zdaniem, nie będzie rozwiązane bez utworzenia się rodzimego kapitału prywatnego. Kapitał zagraniczny byłoby tu trudno zatrudnić, bo z punktu widzenia bilansu płatniczego byłby krok bardzo ryzykowny. Musimy ten kapitał zdobyć sami, ale nie zdobędziemy go z podatków. Trzeba współdziałać z procesem kapitalizacyjnym, i wtedy stopniowo pieniądze się znajdą. W każdym razie pewna interwencja państwa w tej dziedzinie jest konieczna i usprawiedliwiona. Chodzi o zachętę kapitałów prywatnych do lokowania w budowlach.

W roku 1922 wyszła ustawa, przyznająca na 8 lat ulgi od nowowznoszonych budowli od podatków państwowych i samorządowych. Otóż moc obowiązująca tej ustawy upływa w tym roku w październiku. Nowego projektu nie otrzymaliśmy w tej sprawie z rąk rządu. Samiśmy to zaproponowali, wnosząc odpowiedni projekt ustawy. Następnie uważamy, że, jeżeli chodzi o zachęcenie kapitału budowlanego, to byłoby wskazane dalsze nawet ulgi, nawet w zakresie podatku dochodowego. Zresztą państwo dzisiaj dopłaca do procentu i jest to droga, którą uznaję, ale przyznanie pewnych ulg podatkowych dla kapitału byłoby prostsze.

O ile zaś chodzi o dalszą interwencję państwową w tej dziedzinie, to trzeba, aby pomoc państwowa nie była związana z temi wszystkimi rygorami i normami, które nakłada ministerjum robót publicznych, bo one ruchu budowlanego nie wzmogą, a powołują do życia bardzo często instytucje t. zw. spółdzielnie, których wypłacalność przedstawia się bardzo kiepsko.

O kredyt dla handlu i rzemiosła

Jest rzeczą nienormalną, że w dzisiejszych warunkach państwo na kredycie tak mocno ciąży i jest głównym dziś wierzycielem. A jeżeli tak jest, to rozdział tego kredytu publicznego powinien być bardziej planowy. Z tego punktu widzenia trzeba stwierdzić, iż kredyt publiczny powinien przede wszystkim zasilać te gałęzie produkcji, które nie mają drogi do uzyskania kredytu zagranicznego. Mam tu na myśli handel, mam tu na myśli rzemiosło, przemysł drobny i średni, który za mało stosunkowo z tego kredytu publicznego korzysta.

Polownicza opieka nad rolnictwem

Następnie stwierdzić muszę, że najdonioślejszym zagadnieniem dzisiaj, to jest zagadnienie rolne, zagadnienie cen płodów rolnych. Spadek cen zboża wywołał pewien nawrót, pewną zmianę w polityce rządowej, ale ten nawrót jest polowiczny. Środki, zarządzane dotych-

czas, rezultatu nie daly. Jeżeli już się sprowadzało premie wywozowe, to nie trzeba było nadawać temu tylko doraźnego charakteru. Powinny być one takiej wysokości, by swój efekt odniosły. Wszystko można tłumaczyć ogólnym kryzysem rolnym, ale nie wyjaśni się w całości tym kryzysem różnicy cen żyta w Berlinie i cen żyta w Warszawie. To są w znacznej mierze rezultaty polityki rolnej.

Co do rolnictwa, musimy zdać sobie sprawę z jednej rzeczy: rolnictwo musi być w dzisiejszych warunkach — może tj. malum necessarium — przedmiotem takiej samej opieki, jakim jest przemysł. Utało się u nas przekonanie, że przemysł wymaga opieki, wymaga protekcjonizmu, ale że produkcja płodów rolnych, jako surowców, jest łatwa i tania, że tu żadne współzawodnictwo obce nie grozi. Otóż bez opieki rolnictwo stanie się ekstensywnem, co wywoła wprost bezrobocie na wsi i obniżenie się naszej wytwórczości. Trzeba stwierdzić, że dzisiejszy kryzys rolny to nie jest kryzys partykularny pewnej gałęzi produkcji, lecz, że stał się on ogólnym kryzysem gospodarczym i dziś już nikt chyba nie zechce przeciwstawiać interesów miejskiego konsumenta interesom rolnika, bo jeden i drugi cierpią równocześnie.

Pokój celny i pokój społeczny

Ale, jeżeli chodzi o rozwój naszej ochrony celnej, opieki nad naszą wytwórczością, to napotkamy na dużą przeszkodę, płynącą dziś z zagranicy. Mówi się o t. zw. pokoju celnym. Państwa, wysoce uprzymysłowane nie chcą tego, żeby kraje nowe u siebie ten przemysł tworzyły. My jesteśmy skłonni oczywiście do pełnej zgody gospodarczej z całym światem, ale my mamy przyrost naturalny ludności, który wynosi 450 tysięcy rocznie. Ludność nasza nie ma gdzie emigrować i rozwój przemysłu w Polsce jest nakazem utrzymania pokoju, społecznego, bo w przeciwnym razie nastąpiłaby pauperyzacja ludności. Dla nas wewnętrzny pokój społeczny jest czemś więcej, ma większe znaczenie, niż en pokój celny. (Posel Stronicki: I przedpokój państw przemysłowych.)

Układy z Niemcami i dostęp do morza

Są obecnie prowadzone układy gospodarcze z naszym zachodnim sąsiadem. Stojąc na stanowisku, iż do zawarcia tych układów dojść powinno, podkreślam, że przyszły układ z naszym sąsiadem zachodnim nie może doprowadzać do tego, by osłabił dzięki niemu znaczenie naszej drogi morskiej, wyjścia na Bałtyk. Droga morską jest podstawą naszej niezależności, naszej niepodległości (Oklaski na prawicy), i ona musi mieć to wielkie znaczenie i dla chwilowych korzyści... (Posel Kozłowski z BB.: Nikt tego nie neguje). Gdyby pan nie był archeologiem, ale trochę ekonomistą, toby pan wiedział, że ze strony niemieckiej istnieją tendencje związania Polski tak, żeby Gdynia i Gdańsk straciły swoje znaczenia i z tem trzeba się liczyć. (Posel Wyrzykowski: Zupełnie słusznie.) W literaturze ekonomicznej niemieckiej widać wyraźnie, że do tego dąży. (Głos na ławach BB.: Znamy te argumenty.)

Zaufanie zagranicy i stosunki wewnętrzne

Następnie także układ stosunków wewnętrznych w państwie musi sprzyjać temu, żeby kapitał zagraniczny mógł do Polski napłynąć. Kapitał zagraniczny nie możemy brać, jak to już nieraz podkreślano, za wszelką cenę, nie powinniśmy się wiązać z jedną tylko grupą finansową, musimy mieć swobodę ruchów. Ale nie należałoby żywić zbyt wielkiej nadziei na ten kapitał w najbliższej przyszłości, gdyż przeszkodą jest nie tylko trudność jego uzyskania, ale stopa procentowa, po której on do kraju przychodzi w dzisiejszych warunkach.

Mojem zdaniem lokowanie dzisiaj w wielkiem gospodarstwie rolnem kapitałów na 12 proc., to jest droga do likwidacji tego gospodarstwa. Zasadnicze znaczenie dziś musi mieć obniżenie tej stopy, a zatem trzeba czekać. Wysokość tej stopy zależy od zaufania zagranicy do nas, między innymi o naszej polityki i do trwałości naszych stosunków.

Wbrew oficjalnym zapowiedziom to zaufanie do trwałości naszych stosunków nie wzrasta, ono jest coraz słabsze. Poczucie niepewności jest powszechne,

poczucie wyczekiwania, tego zaufania nie ma u nas wewnątrz, nie tylko ze strony opozycji. Czy stosunek wielu grup rządowych, wielu pism rządowych do gabinetu p. premiera Bartla dowodzi, że traktuje się ten rząd jako gabinet stały? Nie chcę tu przytaczać własnego zdania, że przytoczę zdanie korespondenta „Berliner Tageblattu“, omawiającego sytuację polityczną w Polsce. Wskazuje on na rozbięcie polityczne w Polsce, na partyjniactwo i mówi, że partje opozycyjne, to jest tylko jedna strona rzeczy, ważniejsze jest to, że B. B. stanowi parlament w parlamencie, w którym walki partyjne są równie żywe, jak w reszcie Sejmu. Tego rodzaju opinia nie podnosi powagi Bloku.

Chmury

Ale mogą przytłoczyć jeszcze inne głosy. Jedno z najpoważniejszych pism londyńskich, tygodnik „Economist“, omawiając powołanie gabinetu prof. Bartla, kończy w ten sposób: „Chociaż polityczne niebo w Polsce jest jaśniejsze, to jednak dopóki marszałek Piłsudski jest na scenie, nigdy prawdopodobnie ono nie będzie bez chmur.“ To jest zdanie pisma finansowego, bardzo poważnego, które w tem, co wielu ludzi chce widzieć czynnik stałości, dopatruje się czynnika chwiejności i niepewności.

Budżet

To wszystko musi odbić się na naszym budżecie. Budżet państwa jest aktem, w którym streszcza się sytuacja gospodarcza. Naprawa budżetu nie może być dokonana przy uchwalaniu tego budżetu, zależy ona od bardzo wielu okoliczności. Zależy przedewszystkiem od tego, że musimy rozumieć, iż jesteśmy narodem ubogim, społeczeństwem ubogiem, które powoli musi się dorabiać. Ale dorabianie się to nie są konieczne manery dorobkiewicza, to nie jest ten blichtr reprezentacyjny, to zdobienie fasady, gdy fundamenty są nieutrwalone, to nie jest rozrzutność reprezentacyjna.

A następnie musimy zrozumieć, że pomyślność skarbu jest zależna od siły gospodarstwa społecznego, bez tego nie będzie pomyślności skarbowej. Wreszcie ta pomyślność skarbową i gospodarczą zależy od stałości stosunków wewnętrznych, stosunków politycznych, zależy od wewnętrznego spokoju. A tymczasem, gdy mamy w kraju konserwatystów, nastrojonych rewolucyjnie, a rewolucjonistów, nastrojonych subwencyjnie (Oklaski, wesołość), tego rodzaju stosunki nie budzą oczywiście w nikim zaufania. Wszyscy czekają, co będzie dalej.

I w tych warunkach oczywiście budżet zależy od najrozmaitszych czynników. Słusznie powiedział p. prof. Krzyżanowski, że przy układaniu budżetu czy jego uchwalaniu należy się liczyć z zobowiązaniami państwa i, jeżeli nie uda się zmniejszyć wydatków budżetowych, to dlatego, że te zobowiązania już istnieją i trudno je zredukować. Bo, jeżeli w ciągu dwóch lat wydatki na emerytury wzrosły dwukrotnie, a na emerytury wojskowe trzykrotnie, czy Sejm jest za to odpowiedzialny? Nie, odpowiedzialni są ci, którzy ten wydatek spowodowali, a Sejm musiał ten wydatek uchwalić, bo to są zobowiązania prawne państwa.

Stanowisko Klubu Narodowego wobec budżetu

Myśmy w pracy nad budżetem wzięli udział, chcąc się przyczynić do wy-

Przestrzegamy

naszych Interesentów przed wysyłaniem pieniędzy dla nas w listach, gdyż — jak z otrzymywanych reklamacji wynika — listy takie wcale nas nie dochodzą lub też otrzymujemy je bez gotówki. Poczta nie odpowiada za pieniądze, wysyłane w listach, a nawet zabrania takiego sposobu przysyłania gotówki.

Wszelką należność dla nas należy przekazywać tylko na konto nasze w Pocztowej Kasie Oszczędności (P. K. O.) w Poznaniu nr. 200 149 (blankiet nadawczy kupić można na każdej poczcie za 5 groszy, porto nie opłaca się) lub przekazem pocztowym, którego opłata wynosi do 10 zł 20 groszy, do 25 zł 35 groszy.

Administracja.

konania kontroli parlamentu nad rządem i zabezpieczyć na czas uchwalenie budżetu. Zajęliśmy w stosunku do niego samodzielne stanowisko. Zaprowadziliśmy przeprowadzenie oszczędności w wydatkach na sumę 120 milionów (poza kolejami żelaznymi). Zaproponowaliśmy inne obliczenie przewidywanych dochodów nie tylko publicznych, w ten sposób, ażeby móc postawić dwa wnioski w zakresie skarbowym. Proponujemy obniżenie przewidywanego sum z podatku majątkowego o 26 milionów. Rząd przewiduje 76 milionów, gdy tymczasem za trzy kwartały wpłynęło 29 milionów. Sumę przewidywaną przez rząd uważamy za fikcję.

Proponujemy również zniesienie 10 proc. dodatku do podatku obrotowego. Podatek obrotowy, a raczej jego zniesienie ma wielu przyjaciół bardzo serdecznych, którzy mówią, że to jest niesłychany ciężar, ale, gdy zaproponowaliśmy drobne obniżenie o 10 proc. czyli zniesienie nadzwyczajnego dodatku od niego, to z ust przedstawiciela przemysłu w Bezpartyjnym Bloku usłyszeliśmy zdanie, że to utrudni reformę podatku obrotowego. Nie wiem w takim razie, na czem ta reforma podatku obrotowego ma polegać.

Następnie zaproponowaliśmy podwyżkę płac urzędniczych o 5 proc. Nie tylko, jak to wciąż podkreślamy, z punktu widzenia słuszności i sprawiedliwości, ale w dążeniu, żeby kapitały, które państwo wydaje, były w wyższym stopniu przeobrażane na kapitał obrotowy.

„Luzy“ budżetowe i odpowiedzialność

Te nasze wnioski nie zyskały sobie poparcia komisji. Nie zyskał sobie także poparcia komisji i wniosek nasz, który chciał zapobiec zbyt szerościemu interpretowaniu art. 6 ustawy skarbowej co do asygnowania kredytów dodatkowych przez sam rząd. Wniosek, który tę interpretację zaciera, i przez to utrudnia powiększenie uchwalonego budżetu, na komisji nie znalazł poparcia. Otóż nasze wnioski nie znajdują poparcia, co jest rzeczą zupełnie zrozumiałą. Jesteśmy w tym Sejmie nieznaczna mniejszością. Nie wchodzę w to, czem my jesteśmy w społeczeństwie polskiem, stwierdzam tylko fakty na terenie Sejmu. Ale pozwala to nam stwierdzić, że my nie możemy wziąć odpowiedzialności w tych warunkach za realny charakter tego budżetu i za jego rzeczywiste wykonanie. (Oklaski).

Belgia a Sowiety

Bruksela, 5. 2. (PAT.) W czasie dyskusji w Izbie nad budżetem ministerstwa spraw zagranicznych, Vanderfelde, mówiąc o podjęciu stosunków z Sowietai, wyrażał się ujemnie o obecnym rządzie rosyjskim, wyrażając zapatrywanie, że wzrost terroryzmu w Rosji utrudnia podjęcie z Sowietai stosunków, jednakże wobec uznania Sowietai przez inne rządy, Belgia mogłaby uczynić to samo. Zareplikował na to oświadczenie Carton de Viart, zaznaczając, że Stany Zjednoczone, które mają największe obroty w stosunkach z Rosją, sprzeciwiają się stanowczo uznaniu Sowietai i związaniu z nimi stosunków dyplomatycznych.

Niebezpieczna podróż

Nowy Jork, 6. 2. (Radjo.) Z Halifaxu donoszą, że do tamtejszego portu zawinął holenderski statek pasażerski „Veendam“ z trzydzielnim opóźnieniem. Kapitan okrętu oświadcza, że przebył najtrudniejszą w swoim życiu podróż. Morze było tak burzliwe, że fale wysokości 30 metrów przelewały się przez pokład. Ubikacje trzeciej klasy były zupełnie zalane, w sali jadalnej woda stała na wysokości 4 stóp. Wszystkie ruchome przedmioty zostały porwane; pianino znalazło się pod wodą. Kilka łodzi ratowniczych zostało uszkodzonych a 40 okien strzaskanych. Pokój z atlasami nawigacyjnymi, znajdujący się na wysokości 20 mtr nad poziomem wody, został zupełnie zniszczony.

Pomiędzy kobietami i dziećmi na dolnym pokładzie, panowała panika nie do opisanania.

Korespondenci zagraniczni opuszczają Litwę

Kowno, 6. 2. (AW.) Litwę zaczyna opuszczać dziennikarzy zagranicznych. Nie pozwolono im założyć własnego związku, z urzędów nie mają możliwości otrzymywać swobodnie informacji. Agencja „Telegraphen Union“ już zlikwidowała swój oddział w Kownie. Również opuścił Kowno przedstawiciel „Tassa“. W dniach najbliższych wyjeżdżają inni dziennikarze.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Trzy włamania w ciągu tygodnia

Echa rabunku w firmie Kalamajski — Złodzieje wtargnęli również do księgarni Boettgera i do „Drukarni Rolniczej“

W związku z niezwykle zuchwałym włamaniem w firmie Kalamajski, gdzie skradziono jak już wyczerpująco donosiliśmy około 19 tys. zł gotówki, policja prowadzi dochodzenia. Aresztowano już kilku podejrzanych osobników.

W samym magazynie przez cały dzień panował ożywiony ruch. Przez pięknie i efektownie udekorowane lokale na parterze jak i na pierwszym piętrze, przewijały się tłumy publiczności pokrywającej swe zapotrzebowania z okazji wyprzedaży, na co wskazuje już z zewnątrz chorągiew z napisem „10 tanich dni“. W kantorze są widoczne ślady włamania, a ogniotrwała szafa na parterze — to najwymowniejszy świadek zbrodniczej „wizyty“ włamywaczy. Na piętrze, licznie przewijająca się klientela nie dostrzega nawet porożrywanych biurka i zniszczenia.

Drugiego włamania dokonano w nocy na wtorek, w kantorze księgarni Rehfelda (właściciel Kurt Boettger) przy ul. Kantaka 5. Rabusie wtargnęli do składu, wyważając doskonale zabezpieczone drzwi składowe od strony bramy wchodowej. W księgarni nie ruszyli i przeszli do względnie ukrytej ubikacji, w której mieści się kantor z szafą ogniotrwałą. Doskonale o rozkładzie poinformowani, rozpruli kasę ogniotrwałą t. zw. rakiem, zabierając 480 zł gotówki. Było to nad ranem, gdyż około godziny 4 zauważył ich w bramie stróż nocny i zainteresował złodziei, którzy zbiegli ul. Kantaka w kierunku ul. 27 Grudnia. Wszczęty natychmiast alarm nie dał wyniku. I w danym wypadku włamanie było dziełem rutynowanych „kasiarzy“. Również mniej więcej

przed rokiem niewyśledzeni dotychczas włamywacze rozbili kasy w tej księgarni, zabrali około 700 zł w gotówce i większą ilość książek powieściowych. Drugi raz wtargnęto tam w lecie ub. r. i wówczas zabrali maszynę do pisania.

Podobnej kradzieży, jak już wyczerpująco donosiliśmy dokonano przed tygodniem w lokalach administracyjnych Drukarni „Poradnika Gospodarskiego“. Włamywacze nie dobrali się do właściwego przedziału szafy ogniotrwałej, zabierając tylko 30 zł.

Jak na przeciąg tygodnia tylko — „plon“ włamywaczy kasowych zorganizowanych niewątpliwie w jedną wspólnie działającą szajkę jest aż nadto obfity. (k)

W związku z włamaniem w firmie Kalamajski podajemy jeszcze następujące szczegóły:

Rabusie wykradli około 18.000 zł, kilka dolarówek, biletów loterii państwowej i obligacje krótkoterminowej pożyczki państwowej. Na podstawie dotychczasowych dochodzeń ustalono, że poszkodowaną firmą opiekował się stróż z Towarzystwa „Potow“ Marcin Antoni, który specjalnie stróżował pasaż, z zabudowań nie wychodził i pomimo oświetlenia pasażu nikogo podejrzanego nie zauważył. Przypuszczenie, jakoby sprawcy mogli się ukryć w kamienicy jest nieprawdopodobne, choćby z tego punktu widzenia, że w domu tym mieści się prywatne biuro detektywów „Oko“. W dalszym ciągu dochodzeń został ujęty Stanisław Leopold, co do którego zachodzą podejrzenia, iż on przeprowadził wywiad w sprawie tego włamania.

później okazało niejaki Józef Kolsut, robotnik — i zreczenie upuścił paczkę zawiniętą w gazetę, którą zaraz podniósł. Nowacki zapytał wówczas Kolsuta:

— Co tam jegomość znalazł?

— A no pewnie dolary — odparł Kolsut.

— To możebyśmy się podzielili? — pytał dalej Nowacki?

— A może, wejdźmy jednak do bramy.

I cała trójka wtoczyła się do sieni pewnego domu. Ale nagle, jakby z pod ziemi wyrósł przed nimi trzeci osobnik Marjan Kopczyński, technik, srode zafrasowany twierdząc, że żona jego zgubiła dolary, a że przed chwilą widział jak coś podnoszono, więc żądał, aby pokazano mu paczkę i poddał się rewizji. Wszyscy wyrazili swą zgodę i naiwny Krzywosz również. Kopczyński, zaglądając do jego portfela, tak zreczenie manipulował, że zabrał niepostrzeżenie wszystką gotówkę. Po tej rewizji trzech towarzysze oddalili się zostawiając gospodarza na ulicy. Teraz dopiero Krzywosz zorientował się i zabrał do portfela i stwierdził z przerażeniem, że pieniądze odebrane z banku znikły bez śladu. Udał się więc do policji, która wytropiła oszustów — złodziei.

Cała „dobrana“ trójka znalazła się na ławie oskarżonych sądu okręgowego. Nowacki i Kolsut poczęli się wykręcać, lecz każdemu wymierzono za oszustwo po roku więzienia. Kopczyński zasądzony został za paserstwo na 3 miesiące więzienia. (z)

KALENDARZYK

Czwartek, 6 lutego 1930.

Słońce: wschód 7.29 — zachód 16.47 — długość dnia 9 godzin 18 min

Księżyc: wschód 10.42 — zachód 0.26 — I kwadra.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Czwartek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza umiarkowana minus 1 st. Cels. Wiatr południowy. Ciśnienie atmosferyczne niskie 745 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 4 st. Cels., najniższa plus 1 st. Cels. Ilość opadu nieznaczna.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: dziś plus 0,64 m.

Kal. rz.-kat.: Dorota P. M. — jutro Romuald Op.

Kal. słow.: Bohdan — jutro Szulislaw B.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka św. Marcina, ulica Fr. Ratajczaka 12. — Apteka pod Białym Orłem. St. Rynek 41. — Apteka św. Piotra, ul. Półwiejska 1.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ulica Mickiewicza 22.

Łazarz: Apteka p. Plucińskiego, ulica Marsz. Focha narożnik Niegolewskich.

Wilda: Apteka „Fortuna“, ul. Górna Wilda 96.

W innych dzielnicach apteki tam się znajdują.

OSOBISTE

— **Z Uniwersytetu Poznańskiego.** — W sobotę, dnia 8 bm. odbędzie się w Auli Uniwersyteckiej o godzinie 12.30 uroczysta promocja doktora honoris causa nauk rolniczych, profesora Józefa Mikułowskiego - Pomorskiego, prorektora Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Zebrań Koła Ks. Ks. Profesorów** odbędzie się w piątek dn. 7 bm. o godz. 8 wiecz. w gimnazjum Bergera. Na porządku obrad wykład ks. Warminskiego o powstaniu chrześcijaństwa w świetle hipotezy Kaustky'ego.

— **Koło Śpiewackie Polskie.** Walne zebranie odbędzie się w poniedziałek dn. 10 bm. o godzinie 7 wiecz. na sali Stronictwa Narodowego przy ul. św. Marcina.

— **Z. H. P.** Termin ogólnego zebrania delegatów Kół Przyjaciół Harcerstwa i Opiekunów przenosi się na dzień walnego zjazdu Oddziału Wielkopolskiego Związku Harcerstwa Polskiego, t. j. na 23 bm. o godz. 10.30 do sali im. Lubrańskiego Collegium Minus (obok Zamku) ul. Wąły Wazów 26.

— **Do absolwentów seminarjum męsk. w Lesznie.** Uprasza się wszystkich kolegów o podanie adresów celem umożliwienia zjazdu z okazji dziesiątej rocznicy otwarcia polskiego seminarjum nauczycielskiego w Lesznie. Adresy kierować należy do Komisji Zjazdowej przy Seminarjum Naucz. Męsk. w Lesznie — Wlkp. Komitet Zjazdowy uprasza wszystkie pisma polskie o przedrukowanie wyżej podanej odezwy.

— **Zw. Ze. Techn. Gorzelnicznych.** Nadzwyczajne walne zebranie odbędzie się w

U ludzi cierpiących na żółtą, kaskadę i przemianę materji, stosowanie naturalnej wody gorzkiej Franciszka Józefa pobudza prawidłowość funkcji narządów trawienia i kieruje odżywcze dla organizmu soki do krwiobiegu. Opinie wybitnych lekarzy specjalistów wykazują, że woda Franciszka Józefa jest niezmiernie pożyteczna także i przy zwężeniu naczyń krwionośnych (przy arteriosklerozie). Żądać w aptekach i drogerjach.

nw 8137

Poznaniu dnia 9 bm. w sali restauracji „Boulevard“, Plac Nowomiejski 5 o godz. 13. Porządek obrad obejmuje p. i. rozstrzygnięcie z oddziałem warszawskim, przedstawięnie i uchwalenie nowego tymczasowego statutu, poruczenie dotychczasowemu zarządowi załatwienia spraw aż do walnego zebrania oraz utworzenia komisji z prawem kooptacji, referat p. rady Ostrowskiego, podanie akcyj Techn. Gort. w Warszawie, wolne wnioski.

— **Ze Zjednoczenia Kolejowców Polskich.** Celem omówienia aktualnych postulatów zwrotniczych, okręgowy Zarząd Okręgowy Zjednoczenia Kolejowców Polskich zwołuje na dzień 11 bm. o godz. 17 ogólne zebranie zwrotniczych na sali Z. K. P. przy ul. Spokojnej 24. Ze względu na okoliczność, że obrady dotyczące będą wyłącznie spraw zwrotniczych, Zarząd Okręgowy zaprasza na zebranie to wszystkich Kolegów zwrotniczych bez obowiązku przynależności związkowej. Referat na temat spraw zwrotniczych wygłosi członek Zarządu Głównego Zjednoczenia Kolejowców Polskich.

WYKŁADY

— **Bilans likwidacji niemieckiej w Polsce.** W poniedziałek, dnia 10 bm. o godz. 20 w sali Biblioteki Uniwersyteckiej przy ul. Fr. Ratajczaka wygłosi wybitny znawca spraw likwidacyjnych, b. członek Komitetu Likwidacyjnego, p. Kazimierz Kierski odczyt n. t. „Bilans likwidacji niemieckiej w Polsce“. Będzie to drugi z rzędu odczyt z cyklu poświęconego zagadnieniom polsko - niemieckim, a zorganizowanego przez Zarząd Kola Miejsowego Związku Obrony Kresów Zachodnich w Poznaniu. Wstęp bezpłatny.

WYSTAWY

— **Pokaz drobnego inwentarza.** W dniach od 22—25 bm. odbędzie się w Poznaniu wielki pokaz drobiu, gołębi, krolków, psów oraz zwierząt o futrze szlachetnym. Pokaz ten odbędzie się na terenach Pow. Wystawy Kraj. w dawnej hali papierniczej. Deklaracje należy nadsyłać pod adresem: Wielkopolska Izba Rolnicza referat drobnego inwentarza, pokój 22.

WIECZORY, KONCERTY

— **Stow. Urzędników Pozn. Samorządu Wojewódzkiego** urządza w sobotę dn. 8 bm. w salach Ogrodu Zoologicznego doroczną zabawę karnawałową. Program urozmaicony. Początek o godz. 20. Wstęp tylko za zaproszeniami, które otrzymać można w sekretariacie Stowarzyszenia, Aleje Marcinkowskiego 29.

— **„Zagłoba swatem“.** Sekcja sceniczo - amatorska poznańskiej Drużyny Błękitnej przy Chorągwi Wielkopolskiej Związku Hallerczyków urządza w sobotę, 8 bm. na sali Domu Amaratowego P. K. E. przedstawienie teatralne p. t. „Zagłoba swatem“. Poza tem wieczór czeka jeszcze wiele innych miłych niespodzianek. Pierwsze przedstawienie odbyło się 1 bm. Młodzi artyści pod kierunkiem p. Rychtera wywiązali się z swych ról doskonale. (z)

— **Teatr Wielkopolski** urządza obecnie w miastach Wielkopolski wieczory aryj operowych i pieśni w wykonaniu pań: Dziewińskiej, b. artystki Teatru Wielkiego w Poznaniu i prof. Illasiewicz - Stojalowskiej. Dochód przeznaczony jest na pomnik Najśw. Serca Jezusowego w Poznaniu.

ZYCIE SOKOLE

— **Tow. Gimn. „Sokół“ w Rogoźnie** urządza dnia 9 bm. w sali Hotelu Centralnego przedstawięnie amatorskie. Odegrana zostanie komedia w 3 aktach p. t. „Mąż z grzeczności“. (ske)

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Stulecie Francji w Algierze.** W związku z uroczystościami, które odbędą się w Algierze na pamiątkę setnej rocznicy objęcia rządów francuskich w Afryce Północnej, Konsulat Francuski w Poznaniu zwraca uwagę, że poczyniono daleko idące przygotowania w Algierze celem dostarczenia gościom, wybierającym się na te uroczystości, wygodnych pomieszczeń. Komisarjat generalny rozporządza ogółem 2500 pokoi po cenach od 45 do 85 fr., nie licząc 3 tys. pokoi w stałych tamtejszych hotelach, po cenach również umiarkowanych. Celem zapewnienia sobie kwatery, należy zwracać się do „L'Office des transports“ w Paryżu, Boulevard des Capucines 30.

— **Koło Śpiewackie Polskie i Koło Śpiewackie „Chopin“.** Próby odbywają się regularnie w poniedziałki, wtorki, czwartki i piątki w Seminarjum Nauczycielskiem i w sali Stronictwa Narodowego. Ze względu na koncert, który się od-

Nr. 19

Jubileuszowa pamiątka
za 45 groszy
Wielkopolska Ilustracja

„Zaślubiny Polski z morzem“

Tylko pospiesz w zamówieniu zapewni
posiadanie tego cennego wydania.

Człowiek-potwór przyznał się do mordu

Echa mroźącego krew w żyłach zbrodniczego czynu — Ponura opowieść mordercy Grajka

W sprawie ohydneho morderstwa dokonanego na 19-letniej służącej Annie Cichowiczównie, jak już wiadomo, władze aresztowały Jana Grajka, jego matkę, oraz niejakię Mienkę z Cotunia. Z powodu braku poszlak dwóch ostatnich niebawem zwolniono. W trakcie dalszych dochodzeń Jan Grajek przyznał się do tej okropnej zbrodni, zaznaczając, że morderstwa dokonał sam bez niczyjej pomocy. Przez cały tydzień wypierał się, wszystkimu zaprzeczał, o niczem nie wiedział. Lecz gdy mu powiedziano, że pojedzie na miejsce czynu, będzie obecny przy sekcji i składaniu poszczególnych części ciała — wówczas przyznał się i opowiedział, w jakich okolicznościach popełnił ohydny mord.

Denatka Anna Cichowiczówna służyła u jego matki, a że była urodziwą — nawiązał z nią bliższe stosunki. Obawiając się następstw, bowiem niebawem miał zawrzeć związek małżeński z inną osobą, czynił różne zabiegi u okolicznych akuserek. Gdy starania jego w tym kierunku okazały się bezskuteczne, powziął szatańską myśl zgładzenia Cichowiczówny.

Dnia 23 grudnia ub. roku pożyczła ona sobie od matki mordercy 10 zł w tym celu, aby je zanieść swej matce, wdowie, zamieszkałej w Lubczu. Gdy wyruszyła tam, poszedł z nią razem Grajek. Zamiast w stronę Lubcza zbrodniarz poprowadził denatkę ku Dziadkówku, skracając okrężną drogą nad Wełnę. W pewnym momencie Grajek pod jakimś pre-

tekstem polecił Cichowiczównie iść naprzód, a sam ciężarkiem od siewnika uderzył dziewczynę kilka razy w głowę tak silnie, że ofiara zesunęła się na ziemię — wówczas nożem zadał jej dwa ciosy w serce.

Po dokonaniu zbrodni zaciągnął denatkę w pobliskie krzaki a sam udał się następnie do domu, gdzie przybył o godzinie 9. Następnie najspokojniej położył się spać. Gdy domownicy udali się również na spoczynek wyszedł oknem na podwórze i stamtąd, wzięwszy siekiere, udał się na miejsce zbrodni. Tam trupa porąbał. Poszczególne części ciała wrzucił do rzeki Wełny w kilku miejscach celem zatarcia śladów. Odzież zwinął w węzełk przymocował doń kamienie i wrzucił również do rzeki. Praca nad zatarciem śladów według zeznań sprawcy trwała od 21 do 3 rano.

Naiwnych nie sieją...

Jak pewien gospodarz stracił pieniądze

Gospodarz Ignacy Krzywosz z Betkowa, p. Kościanem, przybył 4 grudnia ub. roku do Poznania, by z Banku Rolnego podjąć 1.482,60 zł. Gdy już z gotówką zbliżał się ku ulicy Bukowskiej podszedł nagle do niego niejaki Maciej Nowacki malarz z zawodu i ukłoniwszy się uprzejmie powoływał się na jakąś dawną znajomość z Krzywoszem, który nie mógł sobie jakoś tego przypomnieć. Mimo wszystko zawarto przyjaźń i obaj idąc żywo rozmawiali. Za chwilę obok nich przeszedł — jak się

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ZNAUKOWEGO POZNANIA BIBLIOGRAFIA BALZAKA

GO BYŁO W WIELKOPOLSCIE LAT TEMU CZTERY TYSIĄCE

Na dorocznym Walnem zebraniu Polskiego Towarzystwa Prehistorycznego w Poznaniu wygłosił asystent przy Instytucie Prehistorycznym U. P. p. Tadeusz Waga referat p. t. „Kultura ceramiki sznurowej w Wielkopolsce”. Prelegent przedstawił wyniki swych badań nad kulturą materialną ludu, który ongiś pod koniec młodej epoki kamiennej (około 2.300—2.000 przed Chr.) zamieszkiwał Wielkopolskę. Omówiłszy kolejno poszczególne typy wyrobów krzemiennych i kamiennych oraz ceramiki, wyłuszczył p. Waga swoje poglądy na charakter i dzieje ludu, który był twórcą tej kultury materialnej.

Przedstawiciele kultury ceramiki sznurowej byli, zdaniem prelegenta, ludem koczowniczym i wojowniczym, o czym świadczą wielka ilość broni różnego rodzaju (groty oszczepów, grociki strzał, toporki bojowe itp.), rolnictwo zaś było prawdopodobnie w stadium zaczątkowym, za czym przemawiałyby mogła kilka ilości odciśków ziarn zbożowych na ułamkach naczyń i na t. zw. polepie (t. zn. na glinie uszczelniającej chaty i przypadkowo przepalonej) oraz brak narzędzi rolniczych (żarń, motyk, radeł).

Lud kultury ceramiki sznurowej przybył do Wielkopolski z nad dolnej Odry z początkiem IV okresu młodszej epoki kamiennej, t. zn. około 2.300 przed Chr., zastając tu już inną zasiedlającą ludność o przeważnie rolniczym trybie życia, której kulturę materialną ujmujemy się w prehistorii pod nazwą „kultury wielkopolskiej”. Ludność kultury ceramiki sznurowej przyniosła ze swego punktu wyjścia cały szereg nowych typów wyrobów krzemiennych, dotąd nieznanych zdawną w Wielkopolsce zasiedlającą ludność kultury wielkopolskiej. Zjawisko to, tłumaczące się w dodatku jeszcze odmiennym trybem życia tych ludów, zdołał p. Waga stwierdzić ponad wszelką wątpliwość, porównując ze sobą kultury materialne obu ludów.

Ludność kultury ceramiki sznurowej, zdaniem prelegenta wyparła przedstawicieli kultury wielkopolskiej, asymilując tylko nikłe resztki pozostałe w Wielkopolsce. Ludność kultury ceramiki sznurowej przetrwała w Wielkopolsce choćby częściowo do następnego I, okresu epoki brzożowej, o czym świadczą pewne nawiązania w dziedzinie ceramiki.

W dyskusji nad referatem podkreślił p. prof. dr. Kostrzewski, że wyniki pracy p. Wagi stanowią w zadaniu epoki kamiennej Wielkopolski poważny krok naprzód, ponieważ pozwalają stwierdzić (wbrew mylnemu zdaniu prof. L. Kozłowskiego ze Lwowa, który opracował przed kilku laty epokę kamienną w Wielkopolsce), że oba wyżej wspomniane ludy stanowią dwie silnie się różniące odrębne całości, które nigdy na siebie silnie nie wpłynęły; tem mniej nie można przyjąć, aby obie wyżej omawiane kultury stanowiły pozostałość po jednym bez przerwy w Wielkopolsce przebywającym ludzie, który tylko pod obcym wpływem zmienił styl swej ceramiki.

Poza p. prof. Kostrzewskim zabierali głos w dyskusji p. prof. Z. Zakrzewski i podpisany.

Przed odczytem załatwiono zwykły porządek obrad walnego zgromadzenia. Ze sprawozdań zarządu wynikało, że dochody Towarzystwa wyniosły w r. 1929 9.420,54 zł a wydatki 9.366,67 zł. W r. ub. wydano dwa zeszyty „Przeglądu Archeologicznego” (r. X i XI) i rocznik IV. „Z Odcieni Wieków” w zwiększonej objętości 6 zeszytów. Towarzystwo zostało sądowo zarejestrowane i uznane za osobę prawną, mogło więc wykupić przedhistoryczne kopalnie krzemienia z epoki kamiennej w Krzemionkach i w Kieleckim, by z nich uczynić rezerwat. Na zebraniach naukowych Towarzystwa wygłoszono w r. ub. 3 referaty z dziedziny prehistorii polskiej. Po sprawozdaniu zarządu, udzielono mu absolutorium.

Konrad Jażdżewski.

Poznań.

Książki nadesłane

Br. Orczy: „Eldorado”. Poznań 1930. Nakładem Księg. św. Wojciecha.
„Ustawodawstwo Polskie z lat 1917 do 1928”. Tom VII. Rok 1926. Warszawa. Wyd. nieurzędowe Min. Sprawiedliwości.

Ukazała się w Ameryce.

Nie dziwi to tego, który wie, że Chicago jest dziś bodaj głównym ośrodkiem badań nad Balzakiem. Istnieje tam wydawnictwo noszące dumne miano: „The university of Chicago studies in Balzac” redagowane przez E. Preston Dargana. Mamy więc w Chicago coś w rodzaju uniwersyteckiego Instytutu balzakowskiego. Jakżeż istnieje w Stanach Zjednoczonych zwarta gromada ludzi rozsypanych tu i tam, ale uważających Chicago za swe centrum. Grupa się to ognisko chicagowskie około zakupione w r. 1923 zbioru Croné (Collection Crone) zawierającego, wśród stu siedemdziesięciu wczesnych wydań autora Komedji Ludzkiej, aż całych pięćdziesiąt siedem edycji princeps. Zaprawdę chyba tylko kolekcja Spoelberch de Lovenjoul w Chantilly może z takim zapasem Balzacianów rywalizować.

Dość, że w zeszłym roku 1929 ukazała się, staraniem „University of Chicago Press” zadziwiająca bibliografia, obejmująca wszystko co kiedykolwiek i gdziekolwiek o Balzaku napisano. Zamierzenie było ogromne, wykonanie jest podziwu godne, choć jasnym jest, że niejedno uzupełnienie przyjdzie jeszcze dodać do tego głównego trzonu.

Autorem jest p. William Hobart Royce, bynajmniej nie młodziak, skoro umieszczył w tem dziele owoc trzydziestu lat studjów i poszukiwań balzakowskich! Poświęcił temu całe życie, jak widać z wymownej, wzruszającej i pogodnej dedykacji: „Zonie mojej, która wraz z bibliografem poślubiła i bibliografię i oboje uchroniła” („To my wife who married the bibliography as well as the bibliographer and preserved them both”).

Rezultatem tego całozyciowego znoju jest tom o 464 stronach zawierający spis 4010 pozycji bibliograficznych, tom, bez którego żaden balzakista nie mógłby się już obejść.

Budowa tej bibliografii ma swoje zły i dobre strony. Zły wynikają głównie z tego, że tom obecny jest pierwszym, za którym oby jaknajszybiej nadszedł drugi. Spis obecny jest często alfabetyczny, nazwiskami autorów. Chcąc więc w nim coś znaleźć, albo musimy już wiedzieć czego szukamy, albo też musimy przewracać kartkę za kartką całe dzieło. Tom drugi da nam dopiero klucz rzeczowy do tego katalogu alfabetycznego. Nie potrzeba jednakowoż dodawać, że już obecnie książka ta każdemu specjalście odda nieoszacowane wprost usługi.

Całość obecnego tomu dzieli się na dwie części: dzieła wydane osobno oraz artykuły zamieszczone w czasopiśmie. Podział ten nie wydaje się też konieczny, i, sądzimy, pod pozorem jasności zaciemnił może trochę obraz. W każdym razie, podwójna ta rubryka zmusza szperacza do podwójnej roboty. Spodziewać się należy, że tom drugi, rzeczowy, zleje te dwie części w jedną. W przeciwnym razie wynikłoby z podwójnej tej rachuby obraz niepotrzebnie rozdwojony tam, gdzie przy rzeczowej zasadzie, pełność obrazu jest ponad wszystko potrzebna.

Już obecny spis alfabetyczny jest w pewnej mierze bibliografią „rozumowaną”, „bibliographie raisonnée”. Szereg pozycji cytowanych zaopatrzonych jest w krótsze lub dłuższe uwagi autora, objaśniające o treści dzieła, jego zawartości i wartości. Brak takiego objaśnienia sam przez się starczy już za samą ocenę. Weźmy parę przykładów, które nam wytyczą historię balzakowską w XIX-ym i XX-ym wieku. Pod Spoelberch de Lovenjoul znajdujemy taką uwagę: „Ten gentleman był najzaciętszym zbieraczem, ale i zarazem najsurowszym badaczem oraz największą powagą w zakresie życia i dzieł Balzaka. Po jego śmierci (1907) jego wspaniałe zbiory zostały zapisane Instytutowi Francuskiemu i przeniesione do Chantilly”. Zaś pod dziełem Louvenjoul’a „Histoire des oeuvres de H. de Balzac 1879. 2e ed 1886. 3e ed 1888. ouvrage couronné par l’académie Française”, czytamy: „Tom ten jest może najzupełniejszym traktatem bibliograficznym, jaki kiedykolwiek poświęcono autorowi, w każ-

dym razie jest to największa księżka źródłowa, jaką posiadamy o Balzaku”. Po tych słowach następuje dokładny indeks treści. A oto inny przykład. Pod Bellessort André, „Balzac et son oeuvre” 1924, książką będącą tylko zbiorem dziesięciu odczytów autora w paryskiej Société des Conférences, znajdujemy taką ocenę: „Jest to obecnie najlepsza jednotomowa książka sprawozdawcza (survey) o życiu i dziełach Balzaka!”

Natomiast pod tak, ostatnio, głośną książką Curtiusa „Balzac, Bonn 1923” mamy tylko taką uwagę: „Spis rzeczy tego ważnego przymknienia się metafizycznego do Balzaka („This important metaphysical approach to Balzac”) jest następujący”, poczem następuje spis rozdziałów. Dla wielu polskich czytelników, którzy dzieło Curtiusa uważają za rewelację, alfę i omegę studjów balzakowskich, ocena ta będzie zagadką. Jest ona tymczasem doskonale zorientowana: jeden dał bibliografię, inny biografię, jeszcze kto inny krytykę Balzaka czy jego

sywetkę literacką, Curtius dał metafizykę balzakowską... Suum cuique.

Z kolei szukamy poloników w tym tomie poświęconym mężowi pani Hańskiej. Tu czeka nas rozczarowanie. Pod Boy, ani pod Żeleński nie znajdujemy nic. W periodykach jedna przysławna notowana „Biblioteka Warszawska”. Zapewne bibliografja ta dotyczy głównie dzieł francuskich, angielskich i niemieckich, oraz paru włoskich i hiszpańskich. Jeśli jednak zważyć, że notowane są nawet dzieła zawierające wzmianki i uwagi o Balzaku, mimo, że z nim niezwiązane (Rennan, Ruskin, Brandes, ba nawet Brousson’a „Anatole France en pantoufles”) i że, skądinąd, są tu też luźne pozycje rosyjskie, węgierskie, duńskie i holenderskie, trzeba nam będzie uznać fakt polskie za rzucające się jaskrawo w oczy.

Winę tu ponosi częściowo autor, ale też i krytyka polska, niedostatecznie informująca zagranicę.

Tu też suum cuique.

Dr. Władysław Folkierski.

ŻYCIE KULTURALNE

RODOWÓD TELIMENY.

Takim wysoce interesującym tematem do odczytu i do dyskusji rozpoczyna jutro swoją działalność poznański Oddział Polskiego Towarzystwa Literackiego im. Mickiewicza Oddział ten, utworzony niedawno, a pozostający pod przewodnictwem prof. U. P. dra Stanisława Dobrzyckiego, ma wszelkie dane, aby stać się ośrodkiem ważnej pracy kulturalnej. W mieście naszym pracują liczni polonisci, a w szerokich sferach objawia się coraz to mocniejsze zainteresowanie problemami literatury.

To też obok zawodowych badaczy, znajdują się na jutrzejszym odczycie liczni zaproszeni goście, których przyciągnie zarówno niezwykle ciekawy temat jak indywidualność prelegenta, którym jest prof. dr Dobrzycki. Niezawodnie też rozwinię się żywa i interesująca dyskusja, a po odczycie będzie można zapisywać się u skarbnika, prof. Jana Bilińskiego, na członków Towarzystwa literackiego im. A. Mickiewicza. Należy się spodziewać, że oddział poznański rozwinię się szybko i pomyślnie. Warunki są jaknajlepsze.

NAUKA

Katedra po Ignacym Chrzanowskim. Z Krakowa piszą nam: Jak już po krótko donosiliśmy, profesor literatury polskiej na naszej Wszechnicy, tyle zasłużony Ignacy Chrzanowski, nosi się z myślą ustąpienia i poświęcenia się wyłącznie pracy naukowej. Wiadomość o tem przedostała się już do dzienników. W związku z nią pojawiła się w kołach naukowych druga, że mianowicie na katedrę po prof. Chrzanowskim ma być zaproszony z Poznania prof. dr. Roman Pollak. Byłby to niejako powrót prof. Pollaka na ten teren, na którym do pracy naukowej się przygotowywał. Jest on bowiem wychowankiem Uniwersytetu Jagiellońskiego, studiował u profesorów: Treliaka, Łosia, Kazimierza Morawskiego, Windakiewicza i Chrzanowskiego, nim w r. 1922 został docentem, zaś w r. 1928 profesorem nadzwyczajnym Uniwersytetu Poznańskiego, wykładając nadto w latach 1923—1929 polonistykę na Uniwersytecie rzymskim, jako delegat naszego Ministerstwa Oświaty i profesor nadzwyczajny. Nie wiadomo jeszcze czy prof. Chrzanowski zamierza myśl swoją urzeczywistnić już w najbliższym czasie, bądź co bądź koła naukowe już dzisiaj myślą o jego następcy. (nk)

Z Tow. Przyrodników im. Kopernika. Oddział krakowski odbył zebranie z referatem prof. dr. W. Goetela nt. „Rzut oka na geologję Afryki”. (nk)

MUZYKA

Dyrekcja Poznańskiego Konserwatorium. Z Warszawy nadeszły ostatnimi czasy wiadomości o nominowaniu p. Eugeniusza Morawskiego na Dyrektora Państwowego Konserwatorium Muzycznego w naszym mieście. Informacje te nie podają wszakże terminu, w jakim miałby p. Morawski objąć swoje czynności i nie na razie bliższego o tem nie wiadomo. Otóż trzeba dodać, że w stanie obecnym prof. Zdzisław Jahnke pełni dalej obowiązki dyrektora, tak samo jak je pełnił ku wielkiemu pożytkowi Konserwatorium od początku roku szkolnego. Wówczas bowiem zapewnio sobie Ministerstwo Oświecenia współpracę świetnego artysty i na tem polu, powierzając prof. Jahnkemu pełnienie zastępczo obowiązków dyrektora. Nic więc się pod tym względem nie zmieniło.

Z opery lwowskiej. Piszą nam ze Lwowa: Nasz zdekomploatowany wykrętek bankructwa dzierżawców zespół ratuje się gościnnymi występami. W ostatnim „Faustie” był ich dwa: partję tytułową śpiewał p. Chorjan. Mefista p. Wraga, artysta opery warszawskiej. Po raz pierwszy dyrygował dr. Z. Górzyński, pozyskany na kapelmistrza. (lm)

KRAJOZNAWSTWO

Nie zabijać świstaka w Tatrach! Ostatni, dziewiąty rocznik „Ochrony Przyrody” przynosi wiadomość, że mimo ustawicznych nawoływań o ochronę tatrzańskiego świstaka (Arctomys Marmotta), ciągle jeszcze zdarzają się wypadki bezmyślnego łapenia. Pewien urzędnik państwowy przechodząc w sierpniu ubiegłego roku przez piarżyska Starego Zawratu schwytał świstaka. Wdrożono przeciw sprawie dochodzenia karne gdyż o tem przekroczeniu doniósł władzom posterunkowy, który za gorliwość w spełnianiu swych obowiązków otrzymał gratyfikację z Państwowej Rady Ochrony Przyrody. Widać że biednym świstakom grozi już niebezpieczeństwo nie tylko od strony górali, kłusowników i „świszczarzy”, którzy uganiają się za świstaczem sadłem; zaczyna le nikomu nie przeszkadzające stworzenia łępieć i inteligencja! Chyba ten wypadek okaże się ostatnim, a kara posłuży jako postrach dla wszystkich podobnych „myśliwych”. (J.M.)

LITERATURA

Z literatury myśliwskiej. J. Ejsmond poprzedził przedmową drugie wydanie „Obrazków myśliwskich” Jana Szczepkowskiego (nakład księgarni św. Wojciecha), do których pierwszego wydania pisał przedślowie Z. Bartkiewicz. Pisze zaś Ejsmond: „Drugie wydanie książek myśliwskich, ukazujące się szybko po pierwszych, stanowią jasny dowód, że ogół nasz myśliwski zaczyna brać się do czytania. Musimy nareszcie zdać sobie sprawę, że tylko ten jest prawdziwym myśliwym kto myśli, a tylko ten myśli kto czyta”. Ma rację Ejsmond, ale jego własne książki, a także tak bezpretensjonalne gawędki jak „Obrazki myśliwskie” są polikane i przez takich czytelników, którzy nigdy strzelby w rękę nie mieli Jego dzieła przyciągną artystycznym i ukochaniem przyrody, inną, mniej twórczą, prostą ale zajmującą opowieścią ciekawych przygód i zajęć tak jak właśnie to czyni autor „Obrazków”. Nie będą one długo leżały na półkach. (vl)

Pisma nadesłane

„Lwowskie Wiadomości Muzyczne i Literackie”. Nr. 13 (50). Treść. Dr. Adolf Chybiński: „Melodie Tatrzańskie” Ignacego J. Paderewskiego. — Dr. Józef Reiss: „Ideologia dzisiejszej muzyki” — Czesław Jastrzębiec — Kozłowski: „O celach postępowych”. — Prof. dr. Adam Fischer: „Międzynarodowa Konferencja Komisji Sztuki Ludowej w Rzymie 1929 r.” — Wśród obcych. — Koncerty. — Co słychać w Warszawie? — „Ijola”. — Plastyka. — Wydawnictwa muzyczne. — Varia.
„Pamiętnik Warszawski”. Zeszyt 4. Treść: W Doroszewski: „Jan Baudouin de Courtenay”. — K. Chodyński: „Lelewel na emigracji”. — L. Staff: „Wiosna”. — „Westnienia jesienne”. — „Znak”. — „Zachwycenie”. — „Rzeczywistość”. — „Widok ze wzgórza”. — „Wspomnienie”. — J. Baranowski: „W obronie Zachodu”. — P. Leśmian: „Eljasz”. — B. Suchodolski: „Dzisiejsza ideologia faszyzmu”. — A. Chętnik: „Ostatni Kurpie”. — Szyca: „Chłopski uniwersytet w Szycach”. — L. H. Morstin: „Zachód”. — M. Dąbrowska: „Ksiądz Filip”. — Z. Jabłońska: „Kaktus”. — „Starość”. — P. Chojnowski: „Pan Ołta”. — W. Makowiecki: „Noe”. — S. Balicki: „Bies karciany”. — Cyprjan Norwid: „Listy”. — M. Dąbrowska: „Orzeszkowa”. — T. Makowiecki: „Dzień ukrzyżowany”. — M. Kociatkiewiczówna: „Jacek Malczewski”. — J. Czechowicz: „Dziecko”. — J. Lechoń: „Rok polskiego dramatu i komedji”. — A. Polewski: „Uwagi o teatrze robotniczym”. — W. Hulewicz: „Z zagadnień „sztuki słuchowej””. — Krytyka — Rozważania. — Noty. — Przypisy. — Piśma i książki nadesłane.

*) Balzac Bibliography compiled by William Hobart Royce, Chicago January 1929.

O turystyce w Wielkopolsce i po Wielkopolsce

Dla młodzieży

W każdym człowieku jest coś z o-
bieżyństwa. Odmienne warunki stwa-
rzają odmienne typy: podróżnika nau-
kowego, globtrottera, turystę-krajo-
znawcę, włóczęgę, emigranta, wreszcie
spacerowicza. Świadome motywy ru-
chu, niemającego bezpośrednich celów
praktycznych, mogą być rozmaite:
przechadzka dla zdrowia, poznanie
swego kraju, podróż wypoczynkowa
czy kształcąca, wyprawa naukowa itp.
Przyjrzyjmy się obecnemu stanowi-
tych zjawisk w obrębie Wielkopolski.
Na sporadyczne wypadki wyjazdu na
polowania w głąb Afryki nie zwracaj-
my uwagi, ani na to, że ktoś uprawia
żebaczę, czy awanturniczą rozbijaczę.
Zauważmy zjawiska bardziej po-
wszechnie i powtarzające się, choćby
nie miały charakteru turystycznego
oraz zjawiska wyraźnie turystyczne.
Otóż te ostatnie są czynnikiem rzad-
kim. Gromadnych, należycie przygo-
towanych wycieczek prawie niema.
Wyjątek w tej regule stanowią nieczę-
ste wycieczki naukowe młodzieży aka-
demickiej i szkół średnich oraz nie-
liczne wycieczki urządzone przez Tow.
Krajoznawcze. W głąb Polski i na jej
kresy zapuszcza się jedynie od lat pa-
ru młodzież harcerska (i pozaszkolna)
obożem wędrownym, w kolonjach wa-
kacyjnych, trójkami, dwójkami i na
samotnika. Wycieczkowy ruch szkolny
przypiera na siłę, rozpiętość jego dróg
się zwiększa, przygotowanie coraz lep-
sze. Słabo natomiast przedstawia się
w stosunku do samej Wielkopolski
tak w czasie wakacyjnym, jak i w
ciągu roku szkolnego.

Wielkopolska nie ma powodzenia
nie tylko u swej młodzieży szkolnej. Za-
ciśnięta jest oczywiście i za mało pocią-
gająca dla stałych bywalców Riwieri.
Nie rozumieliśmy jednak jest to obojęt-
ność u młodzieży akademickiej, po
której możnaby się spodziewać rozwi-
nięcia u siebie turystyki. Wycieczkami
po Wielkopolsce wykazać się może je-
dynie Pol. Tow. Krajoznawcze w obu
oddziałach poznańskim i bydgoskim.
Wycieczki te, wprawdzie niezbyt za-
sadne w uczestników, jednak częste,

przeszły własny teren wzdłuż i wszerz.
przyczem „odkrywano” szlaki dużej
wartości turystycznej. Poza tem towa-
rzystwem zjawiały się w żywocie sto-
warzyszeń młodzieży, sportowych,
sporadyczne wycieczki napoty krajo-
znawcze lecz rzadziej o charakterze
zabawowym, przyczem kierunek drogi
zazwyczaj jednostajnie się powtarzał.
Stolica Wielkopolski i mniejsze mia-
sta mają swoje Ludwikowo i Puszczy-
kowo jako do nich właśnie te wy-
cieczki dążyły. Mniej często ku Gniez-
nu i Kruszwicy, rzadziej jeszcze do
Kórniku i Gołuchowa. Wycieczki kola-
rzy, wioślarzy i automobilistów mają
inne zabarwienie, te więc tu częściowo
tylko zaliczać można.

W promieniach słońca złoci się
nektar Gambrynsa, przy którym
kwitnie „siedząca turystyka”. Lecz
przyroda głębiej pociąga: roi się pod
kopułą leśnej zieleni, pełno „znówu
siedzących”. Na te najczęstsze linie tu-
rystyczne łatwo trafić, znaczone są ni-
czem ścieżki tatrzańskie — każdej nie-
dzieli nanowu „zmieciemy arkuszami
poczytnych dzienników i z reguły zie-
lonkawymi szczerbami rozbitego szkła
monopolowego.

Rzecz niepiękna — gorzej — groźna
dla przyszłości. O młodzież idzie, prze-
dewszystkiem pozaszkolną. Na to zio-
wrócono już na szczęście uwagę.
Przed paru dniami z inicjatywy miej-
skiego komitetu wychowania fizycz-
nego w Poznaniu odbyła się w Kura-
torium konferencja, która — miejmy
najlepszą nadzieję — zapoczątkuje po-
prawę, zmianę na lepsze, kierując
przyrodzoną potrzebę ruchu u mło-
dzieży do właściwego celu, na tło przy-
rody, daleko poza dymy, wyziewy i zio-
miasta. Organizacja wycieczek mło-
dzieży już się urzeczywistnia. W nie-
zwolna wciągnie się i starsze pokole-
nie.

Z Poznania akcja rozejdzie się na
całą Wielkopolskę. Nie znajdzie się
chyba żadna organizacja poważna,
któraby temu nie zechciała przyjść z
pomocą.

Największe na świecie

Największym miastem na kuli ziem-
skiej jest, ze względu na liczbę mieszkań-
ców Londyn. Mieszka w nim bowiem bli-
sko 8 milionów ludzi, czyli 1/4 część ludno-
ści Polski.

Największym zaś miastem co do obsza-
ru jest Berlin, obejmujący ponad 88 km.
kw. Obwód tego miasta wynosi 225 km.

Za najwyższą budowlę świata uchodzi
zazwyczaj wieża Eifla w Paryżu (300 m),
rekord ten bije jednak londyńska wieża w
Parku Wembley, dochodząca do 350 m.

Najwyższą wieżę kościelną posiada
świątynia w Ulmie nad Dunajem (161 m).
Największą ilość kościołów posiada
Londyn, który mając ich 1750, góruje zna-
cznie nad Rzymem z jego 400 świątyniami.

Najobrzędniejszym kościołem świata
jest bazylika św. Piotra w Rzymie. Rozwi-
ja się ona na przestrzeni 211 i pół m. i po-
siada 132 m. wysokości.

Najpotężniejszy dzwon znajduje się w
Moskwie, na Kremlu. Jest to t. zw. „dzwon
cara”. Obrzęd ten jest wysoki na blisko
8 m., a obwód jego wynosi 20 m. tak, że na
obwodzie może się zmieścić 25 dorosłych
ludzi.

Najbogatszym i największym muzeum
świata jest Louvre w Paryżu, którego
sale połączone razem dają kilkukilometro-
wą przestrzeń.

Największym pomnikiem jest nowojor-
ski „posąg wolności” wysoki na 93 m. i o
wadze 225 tys. kg. W głowie posągu znaj-
duje się pomieszczenie dla 40 osób.

Potwornie olbrzymi amfiteatr posiada
rzymskie Colosseum, do którego prowadzi
80 wejść. Amfiteatr mieści w sobie 80 tys.
widzów.

Najdroższą koleją jest bezsprzecznie
górska kolejka wiodąca na górę Jungfrau.
kilometr jazdy kosztuje tam bowiem 5 zł.

Najdłuższy most kolejowy posiada
Szkocja (Firth). Most ten rozciąga się na
przebiegu 2.470 m.

Najbardziej imponującym dziełem pra-
cy ludzkiej jest mur chiński o długości
3.300 km. Budowa tego olbrzyma trwała
blisko 300 lat.

Cudowne ocalenie rybaka

Niezwykła przygoda spotkała niedawno
rybaka francuskiego, Maurycego Yona z
portu Honfleur. Po połowie ryb na peł-
nym morzu Yon w towarzystwie jednego
swojego towarzysza przybił do portu. Kiedy
majtek zabrał cały połów aby go sprzedać
w mieście, Yon zapalił motor łodzi i dje-
chał znów na połów. Na pełnym morzu
zabrał się do zarzucania sieci, ale przytem
zaplątał się w nie i wpadł razem z niemi

mimo wzburzonego morza na ratunek ma-
rynarza wyruszyła mała łódka z trzema
wioślarzami, a za nią wielka łódź moto-
rowa. Yona — wyczerpanego zupełnie —
udało się przenieść na statek alowniczy.
Kiedy go wysadzono na ląd, był tak ośla-
biony, że zwałił się nieprzytomny i musia-
no go przewieźć do szpitala, gdzie osta-
tecznie przyszedł do siebie.

Rzeka, która codziennie zmienia właściciela

Za najbardziej naturalną granicę po-
między dwoma państwami uważane są
zazwyczaj góry. Ale tam, gdzie ich brak,
zastępuje je z powodzeniem rzeka, stru-
mien, potok i t. d.

Otóż, niewiele osób w Europie wie, że
granica pomiędzy Francją a Hiszpanią
jest rzeka, która codziennie zmienia wła-
ściciela. Jest to rzeka Bidassoa.

Bidassoa jest bardzo bogata we wspa-
niałe ostrygi i zawiera w swych nurtach
masę ryb.

Zdawniadawna stanął pomiędzy Hi-
szpanią i Francją układ, mocą którego
rzeka Bidassoa należy w całej swej roz-
ciągłości i szerokości przez 24 godzin do
Francji, a przez następne 24 godzin do
Hiszpanji, i tak na zmianę, jak rok długi.

Mieszkańcy jej wybrzeży korzystają w
całej pełni z praw połowu ostryg i ryb,
gdy następuje „ich” doba.

Nigdy nie zdarzyło się jeszcze, by Hi-
szpanie usiłowały łowić ryby w tym dniu.
Kiedy rzeka należy do Francji, lub Fran-
cuzi w tym dniu, kiedy należy ona do
Hiszpanji.

Dzięki tej zgodzie, pomiędzy mieszkań-
cami obu brzegów rzeki panuje serdeczna
zażyłość i zapraszają się wzajemnie na
połow ryb, pomagając sobie w ciężkiej
pracy rybaka.

Łodzie motorowe, które mają za zadanie
strzec suwerenności praw państwo-
wych do rzeki, nie mają nigdy powodu do
interwencji.

Pamiętkowe włosy Shawa

Pewien student brytyjsk. studjum wete-
rynaryskiego otrzymał w upominku pakiet
swoich włosów Bernarda Shawa. Rozrzu-
cony cenną tą pamiątką, schował ją z
petyzmem. Włosy dostał od swego przy-
jaciela wśród okoliczności dość niejasnych.
Mianowicie ów przyjaciel studenta przyja-
źnił się z pewnym jegomościem R., który
znówu był przyjacielem Shawa. Włosy te
wydostał pan R. — jak zapewniał — w
chwili „dobrego humoru” znakomitego pi-
sarza. Dotąd wszystko w porządku.

Zdarzyło się jednak, że ów student po-
znał się niebawem z pewną uroczą panien-
ką, która, jak się okazało, była również w
posiadaniu pękła włosów Shawa. Przy-
czem pochwalila się, że wszystkie jej przy-
jaciółki otrzymały takie same pamiątki.
Zaintrygowany tem student zaczął dochod-
zić za cystem pośrednictwem wesły w
posiadanie tych pamiątek. I aż nadto rych-
to dowiedział się, że za pośrednictwem
znajomych właśnie owego pana R., przy-
jaciela Shawa. Obfitość wszystkich tych
„pamiątek” była tak znaczna, że Shaw
powinienby właściwie stale chodzić z gło-
wą całkowicie ogoloną.

Na tej konkluzji jednak dociekliwy
student weterynaryj nie poprzestał. Sposo-
bem Sherlocka Holmesa sięgnął tedy po
mikroskop, by przeprowadzić skrupulatne
badania śledcze. Jak się atoli zdziwił, gdy
pod mikroskopem stwierdził, że włosy
Shawa, nie włosy ludzkie, ale dosłownie...
psie włosy. Wobec tego zabrał się do bada-
nia wszystkich tych „cennych pamiątek”
u znajomej panienki i jej przyjaciółek.
Nieublagany mikroskop wykazywał zawa-
sze to samo.

Po takich wynikach śledztwa rozpoczę-
to zbiorową już interwencję u tajemnicze-
go R. przyjaciela Shawa, w następstwie
czego przekonano się naocznie, że owe

„pamiątkowe loki” Shaw’a pochodziły z
postrzyżyn białego pinczera, którego wła-
ścicielem był pan R..

W jakim celu pan R. dopuszczał się
tego złośliwego żartu, o tem kroniki mil-
czą. W każdym razie rzecz nabrała roz-
głosu i stała się tematem setki dowcipów
w klubach i dziennikach londyńskich. (wa)

Biorą się na sposoby

Angielska banda złodziejska, pra-
gnąc ograbić jaki wspaniały skład
futer lub biżuterji, stara się na-
samprzód o samochód. Wszakże samochód
ułatwia nie tylko ucieczkę, ale i rozbicie
okna wystawnego. Wiadoma bowiem rzecz,
że okno, uderzone zapasowem kołem od
samochodu, wypada momentalnie i uła-
wia złodziejom robotę.

W Londynie obrabowano ostatnio w ta-
ki sposób za pomocą koła pewien magazyn
futer. Złodzieje zabrali z sobą nawet ma-
nekina naturalnej wielkości, który, jak się
pokaże, oddał im nieocenioną przysługę.
Policja, spostrzegłszy rabunek, wsiadła do
dorózki automobilowej i zaczęła ścigać u-
ciekających złodziei. Nagle wypadła z
ściganego samochodu krwią brocząca nie-
wiasta. Przerażeni tem policjanci, wstrzy-
mali pościg, wyskoczyli z auta i... przeko-
nali się, że to manekin modniarski. Z u-
ciekającego samochodu wysunęła się tym-
czasem krwią brocząca ręka i kłaniała im
się z całą beczelnością, gdyż złodzieje zy-
skali tym sposobem znacznie na czasie. Po-
licjanci, widząc że trud ich byłby darem-
ny, zaniechali dalszego pościgu. Pozostało
im jedynie zastanawiać się nad tem, czy
złodziei zranili się przypadkiem rozbita
szybą, czy też uczynił to świadomie, by
krwią własną umazać dostatecznie mane-
kina? (wa)

Okręt-trumna królowej Aasy

W okolicach Oslo, w Norwegji, odkopa-
no ciekawy grób. Jest to grobowiec królo-
wej Aasy, która prawdopodobnie została
zamordowana w 9 stuleciu po nar. Chr.

Zgodnie z rytuałem religijnym Wikingów, pogrzebano ją w trumnie, która mia-
ła kształt okrętu.

Królowę pochowano wraz ze służebną,
która musiała iść w ślady pani, jak to na-
kazywały surowe prawa Wikingów. Dzie-
ki szczególnie sprzyjającym okoliczno-
ściom ten okręt-trumna, długości 21 mtr.
i szerokości 5 mtr., przechował się do na-
szych czasów w doskonałym stanie. Oprócz
okrętu, w grobowcu były cztery pary sa-
nek, wózek, produkty, kilkanaście koni
i t. d. Badania nad tem wykopaliskiem
trwały bez przerwy. Można sobie wyobra-
zić, jak trudną była praca, skoro złożenie
jednej pary sań z rozsypanych ich frag-
mentów wymagało odnalezienia i skom-
pletowania 1068 gwoździ. Cały okręt odtwo-
rzono doskonale. Jes on dziś ozdobą Muze-
um w Oslo. Rezultatem badań nad tem wy-
kopaliskiem są dziś trzy grube tomy, a
czwarty jest w przygotowaniu.

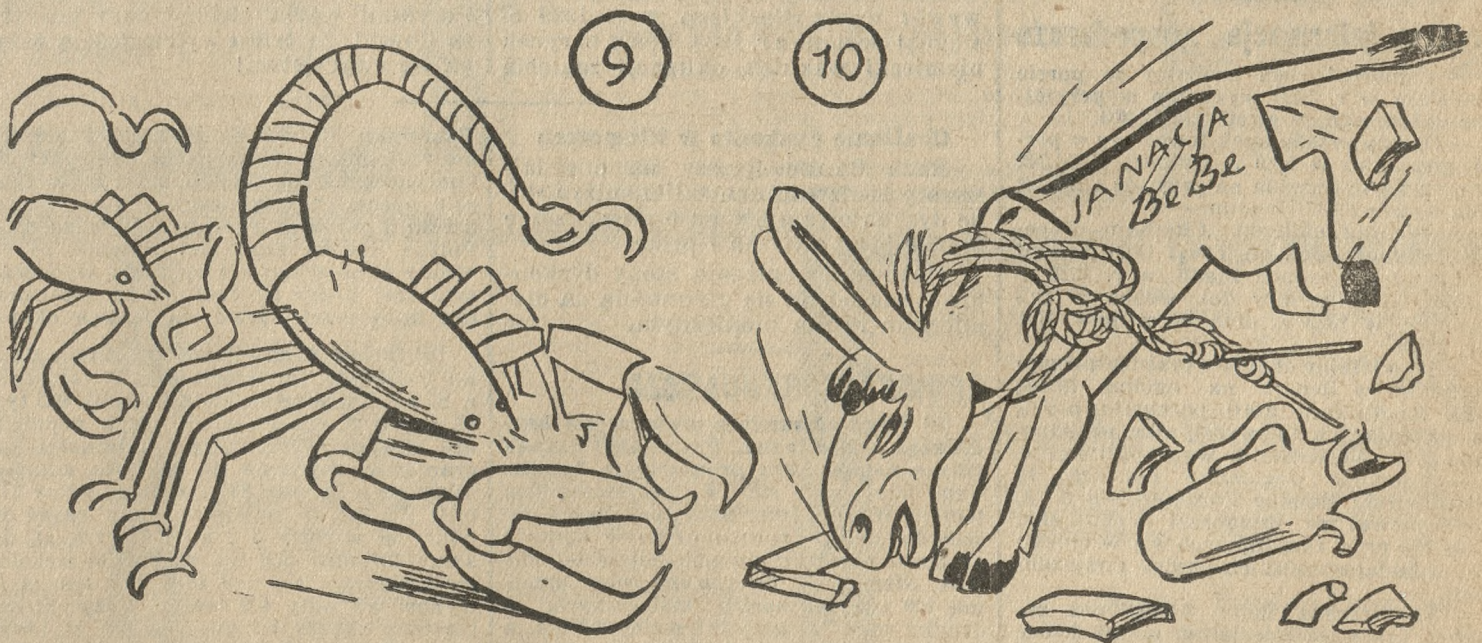
Historyk sztuki uniwersytetu berliń-
skiego, prof. Adolf Goldschmidt stawia
to wykopalisko o wiele wyżej od grobowca
Tutankhamena. Każdego historyka zacie-
kawia przedewszystkiem ornamentacja z
drzewa, jaką znaleziono w grobowcu
Aasy.

Artyści tego okresu pracowali zapomo-
cą narzędzi najprymitywniejszych. Ele-
mentami ich rysunków były motywy zwie-
rzęce, ujęte bardzo pierwotnie. Najprym-
tywniej wyszły naśladownictwa człowie-
ka. Rzecz zadziwiająca, że w późniejszym
gotyku i renesansie można odnaleźć nie-
które motywy rzeźb, znalezionych w gro-
bowcu Wikingów. Jak to się stało, żaden
uczony dotychczas nie rozwiązał tej za-
gadki.

**„BACZ. BY TWOIM BYŁO CELEM
BYĆ I ZWIERZĄT PRZYJACIELEM!”**

Szczyt okropności

w dziesięciu obrazach Kazimierza Grussa

9. Jadowitym u skorpiona
Jest ten kolec od ogona.

10. Lecz niech piekło tego porwie,
Gdy się on do wpływów dorwie.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Blaski i cienie współzawodnictwa

Staraniem polskiej komisji międzynarodowej współpracy umysłowej odbyły się ostatnio w Warszawie dwa zebrania ekonomiczne, na których znany ekonomista lipski, prof. Kurt von Wiedenfeld wygłosił niezwykle ciekawe odczyty o źródłach i granicach koncentracji kapitalistycznej. Niezwykle ważny i aktualny temat wymaga, abyśmy, chociażby w krótkim tylko feljetonie, zarejestrowali ciekawe uwagi prelegenta niemieckiego.

Równie silną, jak wiara w uzdrawiającą moc uporządkowanej produkcji w życiu gospodarczym, jest obawa przed zbiurokratyzowaniem wytwórczości, jej zmobilizowaniem i powstawaniem na tem tle nadużyciami stanowiska mocarstwowe przez różne twory wielko-kapitalistyczne. Konsument patrzy z trwogą na powstawanie potężnych organizacji syndykalnych, monopolizujących całe dziedziny wytwórczości. Szuka więc ratunku w ustawodawstwie kartelowym, w rządowej kontroli cen syndykalnych. Marzy nado o dojrzeniu wysocy zorganizowanych gałęzi produkcji do ich upaństwowienia. Natomiast, z drugiej strony, niezaprzeczenie zdrowe są powody, skłaniające do koncentracji kapitału w przemyśle; uczony lipski dzieli je na techniczne (podział pracy, masowość produkcji) i finansowe (kosztowność urządzeń, dążenie do stałego oprocenowania wobec zmiennych koniunktury itp.).

Ale — i w tem właśnie sedno sprawy — tak jak istnieją warunki i prądy, sprzyjające tworzeniu się porozumień, konwencji i syndykatów, których wynikiem jest koncentracja kapitałów, tak, z drugiej strony, działają w życiu gospodarczym siły odśrodkowe, rozdrabniające kapitały, oraz siły hamujące przerost koncentracji kapitalistycznej lub wręcz rozsadzające nadmiernie napęczniały twór kartelowy.

Wiadomo, że niepodatnym terenem dla koncentracji kapitalistycznej jest i rolnictwo, i drobna produkcja metalowa i żelazna, i produkcja wyrobów precyzyjnych, i handel, i komunikacja. W tych działach produkcji objawia się niepodzielnie indywidualizm talentów twórczych. Ale nawet w kartelach, nazewnątrz potężnych i silnych, panuje ciągle niepewność, czy krótkotrwałe porozumienie da się przedłużyć na następny krótki okres. Jedną z przyczyn tej niepewności jest to, że przez czas trwania syndykatu kierownicy zsyndykowanych przedsiębiorstw czynią wysiłki usprawnienia swojej produkcji, obniżenia kosztów własnych i żądają następnie, na podstawie osiągniętych rezultatów, zwiększenia kwot. Nawet w najlepiej zorganizowanych kartelach nie jest wykluczona konkurencja.

Sumując siły koncentracyjne z jednej, centralne z drugiej strony, uczony lipski rozproszył wizję marxowską i obawy zbiurokratyzowania wytwórczości przez koncentrację kapitalistyczną, stwierdzając, że nigdy i nigdzie, żaden przymus, nawet państwowy, nie jest w stanie zgnieść wszechogarniającej konkurencji.

Krótkie informacje gospodarcze

— Zamorski ruch osobowy w porcie gdańskim w r. 1929 wykazuje w przyjeździe 28.580 osób, w wyjeździe 72.304.

— Ogólny przeładunek towarowy w porcie gdańskim w 1929 r. wyniósł 8.394.942 tonny z tego przypada na przywóz 1.761.361 t. na wyciąg 6.633.581 tonn.

— Według obliczeń „Chatham-Phoenix National Bank and Trust Co.” dochód narodowy w Stanach Zjedn. w r. 1929 osiągnął 95 miliardów dol. wobec 89 miliard. dol. w 1928 r., oraz 26 miliard. dol. w r. 1909.

— W wielkim ośrodku przedziałniczym belgijskim w Renaix na ogólną liczbę 10.200 robotników, 9.000 porzuciło pracę, nie zgadzając się na zwykłą płac, proponowaną przez właścicieli w wysokości 5 proc.

— Dzienniki węgierskie donoszą, że luksemburski Banque Commerciale S. A. zaproponował m. Budapeszt wykupienie 75 do 100 proc. znajdujących się w obiegu akcji budapeszteńskich kolei podjazdowych.

— Szwajcarska Rada Związkowa zamierza utworzyć specjalny urząd który zajmować się będzie sprawami przemysłu elektrycznego a zwłaszcza wywozem energii elektrycznej z Szwajcarii.

Zwycięstwo przemysłu węglowego

Na marginesie polsko-angielskiej umowy węglowej

Historja pięciu ostatnich lat eksportu węgla z Polski — to historia zwycięstw, pełnych wytrwałości i zaciętości. Dzisiaj, po zawarciu polsko-angielskiej umowy węglowej, stanowiącej finał walki z najgroźniejszym naszym współzawodnikiem, przemysłem W. Brytanii, dzisiaj czas na streszczenie tej pełnej dla nas chwały walki o rynki zbytu dla czarnych djamentów podziemia śląskiego.

Trzeba cofnąć się myślą wstecz do roku 1925-go: gdy o godz. 12-tej w nocy dnia 15-go czerwca 1925 r. ostatnie wagony załadowane węglem górnośląskim przejechały granicę polsko-niemiecką, sporo było ludzi zarówno po tej, jak i tamtej stronie kordonu, mniemających, że dla polskiego przemysłu węglowego wybiła ostatnia godzina. Bo i jakże? W chwili, w której w całym świecie panował katastroficzny kryzys węglowy, Polska odcięta została kompletnie od rynku niemieckiego, wchłaniającego 50 procent jej wywozu węgla, a 30 procent produkcji ogólnej. Gospodarstwo krajowe Rzeszy pozbawione było przez to niezwykle ostre przesilenie, zważając zdolność chłonną rynku do granic ostatecznych. Położenie na Śląsku wydawało się istotnie, jeśli nie beznadziejne, to przynajmniej katastrofalnie ciężkie.

Tak też było w pierwszych miesiącach po zamknięciu granicy niemieckiej. Przemysł górnośląski, zmuszony siłą faktów, rozpoczął na rynku krajowym współzawodnictwo z wytwórcami innych zagłębi polskich. Gdyby nie rozumne zawarcie konwencji ogólnopolskiej, mocą której G. Śląsk otrzymał swój udział w zaspakajaniu zapotrzebowania krajowego, nie wiadomo, jakie skutki pociągnęłyby za sobą walka konkurencyjna wewnętrzna.

Zawarto więc konwencję węglową. Jak to często bywa, że nieszczęście jednych jest szczęściem dla drugich, tak i załamanie się złotego w 2-giej połowie 1925 r. wyszło kopalnikom węgla na dobre. Bowiem wskutek spadku cen, potaniała robocizna i zniżek taryfowych, można było rozpocząć na wielką skalę wywóz węgla na rynki skandynawskie i bałtyckie. Nadto, w sam raz, wybuchł w Anglii strajk górników. Niebezpieczny nasz przeciwnik, Anglia, został eliminowany z walki konkurencyjnej na czas dłuższy. Skorystaliśmy z tego, by umocnić naszą pozycję na wspomnianych rynkach, by rozszerzyć sferę naszych wpływów i przygotować się do nowych walk po zakończeniu strajku angielskiego. Górnicy angielscy powrócili do kopania, Anglia rozpoczęła walkę, a my nie ustąpiliśmy, wytrwaliśmy i zwyciężyliśmy. Jakże wymowna jest podana poniżej tablica statystyczna wykazująca sumy każdoroczne eksportu węgla górnośląskiego (w tonach).

	wywóz ogółem	wywóz za wyłączeniem Niemiec
1923	11.920.181	3.901.933
1924	11.099.816	4.325.048
1925	7.701.198	4.995.658
1926	11.949.435	11.926.753
1927	9.607.230	9.594.065
1928	11.246.637	11.237.489
1929	11.801.614	11.797.111

Jak widzimy z cyfr powyższych, wywóz węgla śląskiego w r. 1929 osiągnął poziom z r. 1923, kiedy to rynek niemiecki wskutek okupacji zagłębia

Obniżenie dyskonta w Niemczech

Rada Banku Rzeszy na onegdajszym posiedzeniu uchwaliła zniżyć stopę dyskontową z 6½ na 6 proc., stopę lombardową z 7½ na 7 proc.

Możliwość obniżenia stopy dyskontowej uzasadnia się płynnością na niemieckim rynku pieniężnym.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) Przed zawarciem prowizorium handlowego z Niemcami. Prace nad tekstem polsko-niemieckiego prowizorium handlowego odbywają się w przyspieszonym tempie. Według informacji prasowych doszło do skutku porozumienie w sprawie eksportu nierogacizny polskiej w tej formie, Niemcy w pierwszym roku przejmą 200 tys. centnarów metrycznych, w drugim roku 275 tys., w trzecim 350 tys., a w latach następnych kontyngent ustalony będzie według specjalnego klucza progresywnego. Podobno „Reichverband der

Ruhry skazany był na dostawy z Polski; zrównaliśmy poziom zesłoroczny z poziomem r. 1926-go, kiedy strajk angielski stworzył wyjątkową koniunkturę dla naszego węgla. W tych kilku cyfrach odzwierciedla się wymownie fakt, że G. Śląsk nawet bez specjalnych koniunktur zapewnił sobie rynki zbytu pewne i wierne. Dodać do naszego zwycięstwa.

Zrozumieli to Angliści. Do niedawna jeszcze lekceważąc sobie współzawodnictwo Polski, przejrżeli teraz, że omylili się i — wyciągnęli rękę do zgody.

W ub. miesiącu toczyły się w Londynie narady przedstawicieli G. Śląska z delegatami angielskiego Centralnego Stowarzyszenia Handlowego Kopali Węgla. Rokowania te, nacechowane duchem przyjaznym, miały na celu porozumienie, któreby złagodziło walkę konkurencyjną polskiego i angielskiego węgla na rynkach zbytu skandynawskich i bałtyckich. Głównym celem było ustalenie cen minimalnych, poniżej których ani Polska ani W. Brytania nie zawierałyby umów na dostawę pewnych określonych gatunków węgla do portów na morzu Bałtyckim.

Doszło szczęśliwie do podpisania umowy. Jednakże wprowadzenie jej w życie poprzedzone będzie załatwieniem szeregu spraw, bez czego porozumienie nie posiadałoby wagi. W pierwszym rzędzie chodzi o stworzenie jednolitej organizacji angielskiego przemysłu węglowego. Jakkolwiek bowiem umowę podpisało pięć najważniejszych ośrodków tego przemysłu, to jednak przystąpienie do niej pozostałych jest konieczne.

Dla Polski porozumienie z Anglią jest faktem niezwykle korzystnym. W pierwszym rzędzie umowa oznacza, że W. Brytania uznaje nasz stan posiadania w państwach bałtyckich i skandynawskich. Jest to sukces moralny. Materjalną korzyścią będzie sprzedaż węgla z zyskiem. Dotychczas bowiem oddawaliśmy go ze znaczną stratą. Jak stwierdzono w toku dyskusji nad budżetem min. komunikacji, w tym roku koleje państwowe dopłaciły do przewozu węgla 54 miliony złotych. Ta pozycja odpadłaby więc w przyszłości. Według wszelkiego prawdopodobieństwa cena węgla eksportowanego zostanie podniesiona o 20 procent.

Porozumienie węglowe polsko-angielskie wywołało duże zainteresowanie w innych państwach, a przede wszystkim w Niemczech. Berliński „Boersen-Kurier” omawia je obszernie i oświadcza, że oznacza ono ważny krok naprzód w kierunku osiągnięcia międzynarodowego porozumienia węglowego. Powołując się na potężny wzrost eksportu węgla polskiego, dziennik zaznacza, iż byłoby obecnie zupełnie naturalnem, gdyby Polska i Anglia dążyły do porozumienia z przemysłem zagłębia Ruhry co do innych rynków zbytu, w szczególności holenderskiego i angielskiego.

Widząc i podziwiając to walne zwycięstwo polskiego przemysłu węglowego na rynkach skandynawskich i bałtyckich, mimo woli, przypominamy sobie, jak to pewne koła polskie chciały skapitulować przed konkurencją zbrojową Niemiec na tychże rynkach. Przykład węgla niechaj nam posłuży za dowód, że tylko wytrwałością osiąga się zwycięstwa!

„Deutschen Industrie” zobowiązał się do bezwzględnej wyczerpania powyższych kontyngentów polskich i stworzy w tym celu specjalną organizację zakupu i rozdziału p. n. „Viehverwaltungsgesellschaft”. Polska ma otrzymać zapewnienie, że ze strony niemieckiej nie będzie się wywierała sztucznej presji na ceny. Co te zapewnienia będą warte, praktyka jeszcze okaże.

(k) Bilans Banku Polskiego. Bilans Banku Polskiego za trzecią dekadę stycznia r. b. wykazuje zapas złota 700 milj. 903 tys. zł. t. j. o 22 tys. zł. więcej niż w poprzedniej dekadzie. Pieniądże i należności zagraniczne, zaliczone do pokrycia zmniejszyły się o 18 milj. 834 tys. zł. do sumy 371 milj. 756 tys. zł., natomiast niezaliczone do pokrycia wzrosły o 2 milj. 676 tys. zł. do sumy 101 milj. 338 tys. zł. Portfel wekslowy zwiększył się o 8 milj. 952 tys. zł. i wynosi 684 milj. 449 tys. zł. Pożyczki zastawowe spadły o 1 milj. 136 tys. zł. i wyniosły 71 milj. 141 tys. zł. Inne aktywa powiększyły się o 7 milj. 526 tys. zł. dając kwotę 100 milj. 350 tys. zł. Pozycja natych-

miast płatnych zobowiązań zmniejszyła się o 87 milj. 158 tys. zł. (453 milj. 834 tys. zł.). Obieg biletów bankowych wzrósł o 85 milj. 207 tys. zł. (1.246 milj. 741 tys. zł.). Stosunek procentowy pokrycia obiegu biletów i natychmiast płatnych zobowiązań Banku wyliczając znotowaną wysokość a mia nowicie: przeładowano w Gdańsku 551.214 t. w Gdyni 254.045 t. a więc razem 805.259 ton. W porównaniu z tymże okresem czasu 1929 r. przeładunek węgla eksportowego na statki w Gdańsku i Gdyni wykazuje zwiększenie o 163.615 ton, t. j. o 25,5 proc.

(k) Rekord eksportu węgla. Eksport węgla polskiego przez Gdańsk i Gdynię w miesiącu styczniu 1930 r. osiągnął rekord owa dotąd nie notowaną wysokość a mia nowicie: przeładowano w Gdańsku 551.214 t. w Gdyni 254.045 t. a więc razem 805.259 ton. W porównaniu z tymże okresem czasu 1929 r. przeładunek węgla eksportowego na statki w Gdańsku i Gdyni wykazuje zwiększenie o 163.615 ton, t. j. o 25,5 proc.

(k) Udział Polski w Targach Lipskich. Po raz pierwszy weźmie w tegorocznych wiosennych targach lipskich również udział przemysł polski, znajdując pomieszczenie w największej hali targowej w t. zw. Ring-Messhaus. Przemysłowcy zainteresowani w Targach Lipskich, otrzymają bliższe informacje w Państwowym Instytucie Eksportowym Warszawa. Elektralna 2, pokój 297. Zaznaczyć należy, że zwiędzający Targi Lipskie otrzymają tym razem zniżki kolejowe nie tylko na kolejach Rzeszy Niemieckiej, lecz również na Polskich Kolejach Państwowych.

(k) W sprawie transportu mięsa wywożonego do Francji. Association Franco-Polonaise pour l'importation, które rozporządza bardzo wielkimi i nowoczesnymi urządzeniami chłodniczymi we Francji, zapewnia na podstawie swych technicznych wiadomości oraz własnego doświadczenia, że nawet długotrwały (około 7 dni) transport mięsa z Polski do Francji jest możliwy, i że nie powinien grozić psuciem się towaru w drodze. Wspomniane towarzystwo gotowe jest udzielić polskim eksport. fachowcom w tym kierunku wskazówek. Zdarzające się wypadki psucia mięsa w drodze przypisuje towar. to faktowi, że sanitarna rewizja transportów mięsa, nadawanych przez polskich eksporterów, odbywała się w kilku wypadkach na granicy francuskiej, a nie w miejscu przeznaczenia, co spowodowało spóźnione o dwa dni nadejście towarów do Paryża, a przeto otwieranie wagonów wywołało niepożądane wahania ciepłoty w wagonach chłodniach.

Z ZAGRANICZ

(z) P. Dewey o Polsce. Na bankiecie wydanym na cześć p. Dewey'a przez chicagowskie towarzystwo kupców i przemysłowców, amerykańskich, doradca finansowy rządu polskiego przemawiał na temat stosunków gospodarczych w Polsce M. in. p. Dewey powiedział: „Polska jest szczególnie korzystnym terenem dla amerykańskich inwestycji. Zamiast pożyczać, stańmy się współnikami polskiego przemysłu. W Polsce jest wielka życzliwość dla Ameryki; robotnik tam jest inteligentny. Polska dzięki swemu geograficznemu położeniu jest ośrodkiem dystrybucji towarów dla 100 milj. ludzi a cyfra ta jeszcze się powiększy, gdy otworzą się rynki rosyjskie. Amerykanie powinni korzystać ze sposobności póki ta jeszcze istnieje.

(z) Dalsza zniżka cen zboża i bawełny w Nowym Yorku. Na wczorajszej giełdzie cena zboża obniżyła się o dalsze 3 centy na skutek informacji nadeszłych tutaj o sprzedaży większej partii zboża sowieckiego na giełdzie liverpoolskiej. Również zaznaczyła się dalsza bessa w cenie bawełny. Przypuszczają, iż bawełnę sprzedaje Bombaj na rynku liverpoolskim.

(z) Skutki spadku cen srebra. Według wiadomości szerzonych tutaj przez przedstawicieli chińskich interesów gospodarczych, stały spadek ceny srebra zmusi w końcu Chiny do wprowadzenia złotej waluty. Obecna sytuacja na rynku srebra przypisywana jest polityce monetarnej ludzi i nadprodukcji tego metalu.

(z) Europejska produkcja żelaza i stali. Całkowita produkcja żelaza w Europie wyniosła w r. 1928 — 45.428.000 tonn, a w roku ub. — 49.800.000 tonn. Produkcja stali w r. 1928 wyniosła 54.524.000 tonn zaś w r. 1929 — 58.650.000 tonn. W Polsce wyprodukowano żelaza w 1928 r. — 683.811 tonn, a w ciągu 11 miesięcy 1929 r. — 658.483 tonn; stali w 1928 r. — 1.437.047 tonn, w 11 miesiącach 1929 r. — 1.292.428 tonn. (j)

(z) Czeski przemysł protestuje przeciwko wprowadzeniu monopolu zbożowego. Centralny Związek przemysłowców czeskich i słowackich wydał ostatnio publikację, w której, ze względu na krytyczne położenie niektórych gałęzi przemysłu i stałe pogarszanie się bilansów handlowego i płatniczego, protestuje energicznie przeciwko projektowi wprowadzenia monopolu na import niektórych gatunków zboża i maki (j)

(z) Światowa produkcja ropy naftowej. Całkowita ilość wydobytej na całym świecie ropy naftowej wyniosła 1927 r.: 1261 milj. t., 1928 r. 1322 milj. W ub. roku ilość ta wzrosła o przeszło 10 proc., osiągnąwszy cyfrę 1467 milj. t. Gros tej nadwyżki przypada na Stany Zjedn. A. P. (900 do 1010 milj. t.) i na Wenezuelę, podczas gdy produkcja innych ośrodków naftowych pozostała niezmienną, lub też cofnęła się (np. Meksyk). (j)

RADJO

Programy radjofoniczne

Piątek, dnia 7 lutego 1930 r.

Poznań (335 m) godz. 13.00 sygnał czasu; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 notowania giełdy pien., zboż., towarowej i cen targ. Reżni miejskiej; godzina 14.15 komunikaty gosp., roln., PAT; sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. 16.50 Tydzień Propagandy Trzeźwości — odczyt p. t. „Z międzynarodowego Kongresu Katolickiego dla wychowania bezalkoholowego młodzieży w Monasterze” (wygłosił X. Cz. Michałowicz); godz. 17.05 z cyklu odczytów misyjnych — odczyt p. t. „Akcja misyjna akademicka w Belgii i Szwajcarii” (wygl. p. Marja Dobrzycka); godz. 17.25 kurs elem. języka angielskiego (wykl. dr. Arend, lektor U. P.); godz. 17.45 pogawędka akademicka; w programie: 1. przemówienie J. M. Rektora, 2. Spójrzmy na byt naszego Akademika, 3. Aktualia; godz. 18.45 nadprogram; godz. 19.05 odczyt p. t. „Zabytki języka staropolskiego” (wygłosił prof. Marjan Paluszkiwicz); godz. 19.30 „Silva rerum”; godz. 19.50 odczyt p. t. „Francja współczesna” (wygl. prof. dr. Marjan Jedlicki); godz. 20.15 koncert symfoniczny (transmisja z Filharmonii Warszawskiej); godz. 22.00 sygnał czasu, komunikaty PAT i sportowe; godz. 22.15 lekcja tańców (wykl. Stefan Wituskowski); godz. 22.40 muzyka taneczna z kawiarni „Wielkopółka”.

Warszawa (1412 m) godz. 12.05 muzyka gramofonowa; godz. 13.10 komunikat meteorologiczny; godz. 15.00 komunikat gospodarczy; godz. 15.20 „Przegląd wydawnictw periodycznych” godz. 15.45 komunikat Rady Nacz. Zj. Pol. Zw. Śpiewaczych i Muzycznych; godz. 16.15 muzyka gramofonowa; godz. 17.15 „Udział rolnictwa w bilansie handlowym Polski w 1929 r.” — wygl. dr. Bohdan Dederko; godz. 17.45 muzyka taneczna w wyk. ork. Teatru Qui pro quo; godz. 19.10 giełda rolnicza; godzina 19.25 płyty gramofonowe; godz. 19.40 komunikaty PAT; godz. 20.15 koncert symfoniczny z Filharmonii Warszawskiej. Wykonawcy: Orkiestra filharmoniczna, Georg Hoeberg (dyrekc.) i Robert Soetens (skrzypce) I. I. Carl Nielsen: Suita „Aladin”. 2. J. S. Bach: Koncert skrzypcowy E-dur. II. 3. D. Milhaud: Koncert skrzypcowy. 4. Louis Glass: IV-ta symfonia (e-moll); po transmisji komunikaty, oraz retransmisje ze stacji zagranicznych.

Katowice (409 m) godz. 12.05 koncert gramofonowy; godz. 19.05 dr. Władysław Chrzanowski; „Polska na tle gospodarki światowej. — Handel międzynarodowy”; godz. 19.30 Kazimierz Rutkowski, „Perugia”; godz. 20.00 komunikaty Zw. Mł. Polskiej; godz. 20.05 komunikaty sportowe; godzina 20.15 koncert symfoniczny; gofrancuskim.

Wystawa „Radjo i Światło”.

W tych dniach otwarta została w Łodzi stała wystawa „Radjo i Światło” Philipsa. Jest to już 5 wystawa z rzędu otwierana przez wielkie Zakłady w głównych miastach Rzeczypospolitej. Wspaniała ta wystawa jest oddana do użytku publiczności, zajmującej się zagadnieniami radjofonji i racjonalnego oświetlenia. Po War-

szawie, Krakowie, Katowicach i Wilnie przysłała kolej i na Łódź. Następne wystawy będą niebawem otwarte we Lwowie i Bydgoszczy. Wystawy Philipsa mają na celu popularyzację wśród wszystkich warstw ludności radjofonji i idei racjonalnego oświetlenia. Wystawy mają charakter sali wykładowej i zapelnione są bogatą kolekcją aparatów radjowych oraz armatur i lamp elektrycznych.

Radjostacja w Łodzi.

Siódma polska stacja radjofoniczna, zbudowana w Łodzi, zaczęła już pracować jako stacja przekątnikowa programów warszawskich. Łódź pracuje na razie próbnie, podając programy warszawskie z przerwami.

Pamiętnik śp. profesora Dyboskiego w radjo.

Dziś, w czwartek dnia 6 lutego o godz. 17.15 kierownik działu odczytowego stacji warszawskiej prof. Henryk Mościcki poświęci swój odczyt znakomitemu uczonemu i patriocie śp. prof. Benedyktowi Dyboskiemu Prof. Mościcki omówi pamiętnik historyczny śp. prof. Dyboskiego, który zaledwie przed kilkoma dniami ukazał się na półkach księgarskich. W najbliższym czasie dział odczytowy stacji warszawskiej poświęci odczyt działalności naukowej prof. Dyboskiego.

SPORT

Ciężka atletyka

Wielki grecko - rzymski. Dnia 8 bm w sali KS. H Cegieli (ul. G. Wilda nr. 180) o godz. 19.30 odbędzie się interesujące zawody w zapasach, między reprezentacją Grudziądza (Pe-pe-ge) a HCP. Przyjazd zawodników z Grudziądza wzbudził wielkie zainteresowanie.

Pięściarstwo

Mecz Poznań — Monachjum, który odbędzie się już 16 bm o godz. 12 punktualnie w sali kina „Słońce” zapowiada się jako pierwszorzędna sensacja, nie więc też dziwnego, że zainteresowanie niem jest istotnie ogromne nie tylko w naszym mieście, ale również w całej Wielkopolsce. Monachjum wystawia doborowy skład; w jego barwach walczyć będą sami czołowi pięściarze Niemiec. Aby godnie bronić honoru naszego pięściarstwa, oraz jego pięknych, ostatnich tradycji, wydział sportowy POZB specjalnie starannie zestawiał skład reprezentacji Poznania, który jest istotnie pierwszorzędny. Przedstawia się on następująco (według kolejności wag): Forlański, Stępiak, Warecki, Anioła, Arski, Majchrzycki i Wiśniewski. W wadze ciężkiej nie będzie spotkania. Z takim zespołem możemy śmiało stawiać w ringu i skutecznie bronić barw Poznania!

Nadzwyczajne walne zebranie PZB, na którym przedewszystkiem zda komisja rewizyjna relację ze swego badania smutnej pamięci działalności tych władz w ubiegłym roku — odbędzie się w Katowicach w dn. 16 marca.

Odrożenie mistrzostw Polski na termin późniejszy zaproponował PZB. motywu-

jąc to równoczesnym udziałem zawodników w czwórmeczu w Budapeszcie. Uwazamy odraczenie terminu mistrzostw za niecelowe, bowiem później nie mogłyby się odbyć w Poznaniu ze względu na brak odpowiedniej dużej sali (Targi Poznańskie uniemożliwiłyby otrzymanie t. zw. wstribulu reprezentacyjnego) a o przenoszeniu ich do Katowic po kompromitacji organizacyjnej PZB w meczu z Niemcami — nie może być mowy. Inne środowiska nie dają gwarancji z punktu widzenia finansowego, a również — z powodu braku odpowiedniej sali. Wreszcie czwórmecz w Budapeszcie jest ze sportowego punktu widzenia niedorzecznością, gdyż wyczerpie całkowicie zawodników i może narazić ich na przymusowy dłuższy odpoczynek właśnie przed najważniejszą imprezą, jaką są mistrzostwa Polski, co uważamy za niedopuszczalne. Zatem w czwórmeczu nie możemy brać udziału.

Wiśniewski (Warta) walczył w środę w Grudziądzu w ramach spotkania klubowe-

WZÓJ

Trudno jest czytać wyrazy drukowane do góry nogami, ale o ileż trudniej czytać wyrazy, których znaczenia się nie rozumie. Zaradzić temu może tylko słownik.

SŁOWNIK ILUSTROWANY JĘZYKA POLSKIEGO M. ARCTA zawiera 75.000 dokładnie, a zwięźle objaśnionych wyrazów i 4.300 ilustracji. Szczegóły w prospektach. Cena 2 tomów oprawnych w płótno Zł. 72. —, oprawnych w półskórek Zł. 85. —. Do nabycia we wszystkich księgarniach.

nw 81.8

Orzeźwiająca 90% woda kolońska niezbędna na balu, w podróży po zawodach sportowych.

Tw 770

go „Sokół” (Bydgoszcz) — „Sokół” (Grudziądz) z Czarneckim (Sokół — Grudziądz). Spotkanie wygrał zupełnie pewnie i zasłużenie na punkty Wiśniewski, którego rutynie i lepszej technice Carnecki. zawodnik jeszcze niewyrobiony, jednak o silnym ciosie, stawiał opór jedynie w pierwszych dwóch starciach. W spotkaniu towarzys klubowym zwyciężył Sokół Bydgoszcz w stosunku 8:6. Sędziował w ringu por. Korprowski.

Kupujmy cegielki na poznańską Bursę Rzemieślniczą!

Powyższy wizerunek Ks. Kneippa w medaljonie z jego podpisem jest oznaką

prawdziwej

kawy słodowej Kneippa

wytwarzanej według oryginalnego receptu Ks. Kneippa teraz przez firmę

Henryka Francka Synowie

S. A.

Pw 9212-6,76

We wtorek, dnia 4 lutego 1930 r., o godz. 9 wieczorem, zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., mo a najdroższa żona, nasza anielsko dobra matczka, jedyna ukochana córka, synowa, bratowa i ciocia, ś. p.

z Sarbakowskich

Władysławowa Serdecka

przeżywszy lat 43. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 8 bm. o godzinie 4 z domu żałoby w Kościanie.

W nietulonym żalu pogrążeni

mąż z dziećmi i rodzina.

zw 216*3

Kościan, Poznań, Kostrzyn, Września, Leszno, Śrem.

Dnia 4 b. m., zasnął w Bogu, po długich cierpieniach, mój najdroższy mąż, ukochany ojciec i szwagier, ś. p.

Jan Pilewski

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, o godz. 14.30, z Zakładu św. Józefa na cmentarz farny, o czym donoszą Krewnym i Znajomym

w ciężkim smutku pogrążeni

żona, córka i rodzina.

zw 21 610

Dnia 5 lutego 1930, zasnął na wieki niespodziewanie, po krótkich cierpieniach, opatrzony Olejami św., nasz ukochany, wielkie nadzieje rogujący syn, brat, wnuk, szwagier i wujek, ś. p.

Kazimierz Wiśniewski

w kwiecie wieku lat 22. Złożenie zwłok do grobu odbędzie się w sobotę, dnia 8 b. m., o godz. 15.30 (3.30), z kościoła cmentarza w Górczynie.

W nietulonym żalu i smutku pogrążeni rodzice, rodzeństwo i rodzina.

Ul. Marsz. Focha 74.

zw 21 606

Dnia 4 lutego 1930 r., o godz. 12.15, zmarł w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz kochany ojczulek, siostrzeniec i szwagier, ś. p.

zw 21 619

Sylwester Miśkiewicz

przeżywszy lat 37. Pogrzeb odbędzie się w piątek, o godz. 2.45, z domu żałoby ul. Chwaliszewo 9, na cmentarz parafialny na Śródcie.

W ciężkim bólu pogrążona żona z dziećmi i rodziną.

Poznań, Włostowo, dnia 6 2. 1930.

Dnia 4 lutego 1930 roku, o godz. 10-tej rano zasnęła w Bogu, nasza najlepsza, najtroskliwsza ukochana matka, teściowa i babka, ś. p.

z Hamsperów

Marja Bogajewska

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 8 b. m., o godz. 3 po poł., z kościoła Bożego Ciała w Dębce msza św. odprawi się w poniedziałek, dnia 10 b. m., o godz. 8-mej rano, w kościele Zmartwychwstańców na Wildzie.

W ciężkim smutku pogrążone dzieci.

Poznań, ul. Fabryczna 38.

zw 21 600/1

W dniu 4 lutego 1930 r., zmarł nagle nasz długoletni i gorliwy członek, mistrz kowalski, ś. p.

Franciszek Majerowicz

Pogrzeb odbędzie się dnia 8 lutego 1930 r., o godzinie 4 po poł., z kościoła cmentarza parafii Jezycznej. O gremjalny udział członków cechu prosi

zw 21 607

Za Zarząd

Pacholski, starszy cechu kowalskiego w Poznaniu.

APTEKA

poszukuje pożyczki

4 tys. zł

na absol. pewne gwarancje i dobre procenty. Agenci wykluczeni. Oferty do Kurjera Pozn. pod zw 71590

Dnia 4 lutego r. b., o godz. 13, zmarł nagle, opatrzony Olejami św., mój najdroższy mąż, brat, stryj i wuj, ś. p.

Franciszek Majerowicz

samodzielny mistrz kowalski

w 65 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 8 b. m., o godz. 4 po południu, z kościoła cmentarza parafii Jeżyckiej, o czym donosi

w ciężkim smutku pogrążona
żona i rodzina.

zw 21612

Dnia 4 b. m., zmarł członek Towarzystwa naszego, ś. p. zw 21618

Sylwester Miśkiewicz

Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 7. 2. 1930. o godz. 2,45 po poł. z domu żałoby Chwaliszewo 9. O liczny udział w pogrzebie prosi

Tow. Młodych Przemysłowców w Poznaniu.
Wypadek 165.

Ubikacje handlowe

ca 175 m², jasne, suche, zajmowane przez Rektyfikację Warszawską, Woźna 14 od 1. 4. r. b. poważnemu przedsiębiorstwu tylko na biura i składnice do wynajęcia wprost od gospodarza. Obejrzeć można od 9 — 11 przed poł. zw 21508

Koks-gazowy

w partjach całowagonowych oferuje

C. Pałkowski, Śrem (Wlkp.)

Tel. 30. Skróty teleg. Cępa.

zw 21508

Pewna egzystencja!

Udział 50% w winiarni w Gdyni, położonej w centrum, blisko morza, jest zaraz do odstąpienia. Zgłoszenia do eksp. Kurjera Poznańskiego pod dw 4102

MOULIN ROUGE

Poznań, ul. Kantaka 8/9

Telefon 33-69

najwykwintniejszy lokal w Poznaniu
w lokalach parterowych codziennie

KONCERT DANCING

i WYSTĘPY PIERWSZORZĘDNYCH ARTYSTÓW

na czele

KAY WHITT

międzynarodowa subretka, ulubienica publiczności
w swoich najnowszych kreacjach.

Sensacja! Oświetlony kryształowy parkiet taneczny

Parquet - Illuminee.

Pierwszorządna kuchnia. Wyborowe napoje.

Dwie orkiestry.

Pw 9213-6,78

Początek punktualnie o godz. 8-mej wieczorem.

2 wymownych inteligentnych panów

Kw 1592

do odwiedzania poważnych firm i przyjmowania zamówień, za wysoką prowizją ewtl. pensją i prowizją poszukuje się. Osobiste zgłoszenia przyjmuje

REKLAMA POLSKA, Aleje Marcinkowskiego 6.

Dbajcie

o swoje zdrowie!

„Szwajcarskie Gorzkie Ziola“ (z marką „Kogut“) są stosowane przy chorobach: żołądka, kiszek, obstrukcji i kamieni żółciowych.

„Szwajcarskie Gorzkie Ziola“

są naturalnym łagodnym środkiem przeczyszczającym ułatwiającym funkcje organów trawienia i działającym przeciwko nadmiernej otyłości. nw 6548

Wyrób A. Gąsecki w Warszawie.

Maturzysta

podchorąży rezerwy poszukuje posady biurowej, zna pisanie na maszynie, książkowość, wymagania skromne. Oferty do Kurjera Pozn. pod zw 21614

Nieruchomość

wolna od lokatorów, położona w najlepszym punkcie handlowym ruchliwego miasta powiatowego w Wlkp., gdzie wojsko, gimnazjum męskie i żeńskie i in., z wolnymi nowoczesnymi składami zaraz na sprzedaż. Oferty tylko poważnych reflektantów proszę do eksp. Kurj. Pozn. pod dw 4108

Sprzedamy lub wydzierżawimy

śpichlerz

jednopiętrowy łącznej przestrzeni 640 mtr.², z boczną koleją z jednej strony, a z drugiej z dobrym dojazdem. Wewnątrz urządzenie dla siły i światła elektrycznego. Łaskawe oferty uprasza się nadesłać do biura ogłoszeń „PAR“, Al. Marcinkowskiego 11 pod nr. 5,202 Pw 9159-5,202

Większy młyn (w Wielkopolsce) poszukuje zaufanego młodzieńca

(lat 20—30), władającego biegle w słowie i piśmie językiem polskim i niemieckim, z ładnym charakterem pisma, biegłego w stenografii i pisanu na maszynie na stałą posadę od 1 kwietnia. Zgłoszenia z życiorysem, odpisem świadectw i podaniem warunków, skierować pod nw 8210 do eksped. Kurjera Poznańskiego.

Przedstawiciel

dla wprowadzenia nowoczesnej księgowości kartotekowej i sprzedaży akcesorji na Poznań jest poszukiwany. Księgowi-bilanści z dobrymi stosunkami mają pierwszeństwo. Oferty adres, pod nw 8207 do ekspedycji Kurjera Poznańskiego.

FARBA DO WŁOSÓW juvenol

FARBUJE NATYCHMIAST SIWE LUB JASNE WŁOSY NA KAŻDY ŻĄDANY KOLOR, JEST PEWNA, NIESZKODLIWA, ŁATWY SPOSÓB UŻYCIA.

PARF d'ORIENT
WARSZAWA

nw 6231

W mieście powiatowym zachodniej Wielkopolski do nabycia

pańska willa

piętrowa, 9 pokoi z wszelkim komfortem, wzorowo utrzymana, centralne ogrzewanie, wiele przynależności, balkon, werandy, taras, murowany budynek gospodarczy, garaż, ozdobny ogród. Objekt stosowny dla lekarza, adwokata lub dla kapitalisty. Wygodna komunikacja z Poznania. Cena 75 tys. złotych. Połowa wpłaty — reszta na hipotekę podług umowy ew. zamiana na dom lub na żywotne przedsiębiorstwo w Poznaniu. Oferty tylko poważnych reflektantów do Biura Ogłoszeń „PAR“ w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 53,217 Pw 9201-53,217

Skład parterowy

6 obszernych pokoi przy ul. Kantaka, wprost od gospodarza, zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia do K. urjera Poznańskiego pod zw 21611

Poszukuję nieruchomości w Poznaniu

z budynkami przemysłowymi (wszystkie lokale wolne) z placem obszernym. Wpłace około zł 50 000,— reszta według umowy. Dokładny opis budynków, placu, położenia nieruchomości oraz cenę, składać do eksp. Kurjera Poznańskiego pod zw 21582

Samochód - kryty

Pegout 6 cy. w luksusowym wykonaniu, karoserja oryginalna, 11 000 km używany, bardzo dobrze utrzymany sprzedamy okazja.

„MOTOR“,

Pw 9158-6,40

Poznań, ul. Dąbrowskiego 7. Tel. 62-27.

Szanownym moim Klientom i Sympatykom donoszę uprzejmie, iż z dniem 6 lutego 1930 r. otwieram przy ul. Kościelnej 25

małą KAWIARENKĘ

Wyborowe ciasta. Wina krajowe. Obsługa rzetelna. Ceny umiarkowane.

STANISŁAW ŁAJP,

zw 21608

mistrz piekarski
ulica Kościelna nr. 17.

Fabryka ozdób choinkowych

przedalnia złota i srebra z wszelkimi maszynami i urządzeniem wartości 20 000,— mk. niem. do sprzedania za cenę mk. niem. 4 000,—, również częściowo. Przyjmujemy na siebie wprowadzenie nabywcy w branżę. Zgłoszenia sub. „N. D. 145“ do Rudolf Mosse, Nürnberg. Tw 1053

Do naszego męskiego oddziału miarowego poszukujemy natychmiast kilku

pomocników krawieckich

zdolnych sztukowców na I wykonanie, płacimy 1,40 na godz. Po zaakceptowaniu angażamentu zwracamy kosztą podróży 3 klasy i zapewniamy stałą pracę. Oferty szczegółowe z podaniem referencji uprasza się skierować do firmy

Bracia Gumińscy, Starogard,
Dom Towarowy.
dw 4112

BILANS POCZTOWEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI

Stan czynny

na dzień 31 grudnia 1929 r.

Stan bierny

1. Kasa i sumy do dyspozycji	61 752.597,13
2. Lokaty w Bankach Państwowych	25 190.147,59
3. Skup weksli	13 446.304,09
4. Urzędy pocztowe	40 113.528,12
5. Skarb Państwa:	
a) za II waloryzację wkład. oszczęd.	2 033.130,64
b) za III waloryzację wkład. oszczęd.	33 092.174,39
6. Papiery wartościowe własne	35 125.305,03
7. Papiery wartościowe funduszu zapasowego	242 466.741,08
8. Papiery wartościowe funduszu emerytalnego	6 119.929,55
9. Pożyczki wekslowe	2 054.139,31
10. Pożyczki na zastaw papierów wartościowych	9 769.544,49
11. Ministerstwo Poczt i Telegrafów	11 580.685,74
12. Dłużnicy	10 000.000,—
13. Sumy przechodnie:	4 881.119,04
a) rozliczenia międzyokresowe	6 183 354,34
b) inne	131.590,13
14. Zaliczki	6 314.944,47
15. Dział Ubezpieczeń na życie	634.616,37
16. Drukarnia	2 000.000,—
17. Ruchomości	497.098,12
18. Nieruchomości	3 187.449,49
	29 650.666,11
	504 784.815,73
I. Inkaso	1 678.045,46
II. Depozyty zwykłe	47 201.243,22
III. Depozyty lombardowe	23 484.258,23
	72 363.546,91

1. Wkłady czekowe	210 603.299,51
2. Wkłady oszczędnościowe:	
a) z ruchu wkładowego	140 505.736,34
b) z III waloryzacji	32 466.115,20
3. Wkłady w drodze	172 971.851,54
4. Przekazy niezrealizowane	43 579.133,78
5. Różni za obligacje waloryzacyjne	33 345.394,50
6. Wierzyciele	1 872.370,—
7. Sumy przechodnie:	428.607,60
a) rozliczenia międzyokresowe	15 707.643,35
b) inne	135 127,09
8. Długi hipoteczne	15 842.770,44
9. Fundusz amortyzacyjny	112.412,03
10. Fundusz emerytalny	3 344.995,41
11. Fundusz rezerwowi różnic kursowych	2 066.081,91
12. Fundusz zapasowy	10 084.747,86
13. Nadwyżka bilansowa	5 816.249,48
	4 716.901,67
	504 784.815,73
I. Różni za inkaso	1 678.045,46
II. Różni za depozyty zwykłe	47 201.243,22
III. Różni za depozyty lombardowe	23 484.258,23
	72 363.546,91

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW

za 1929 rok

Straty

1. Wydatki administracyjne:		
a) osobowe	10 114 838,14	
b) rzeczowe	2 167 461,91	12 282.300,05
2. Odsetki od wkładów:		
a) czekowych	1 350 245,03	
b) oszczędnościowych	7 374 842,36	8 725.087,39
3. Administracja i remont nieruchomości, czynszowych		481.647,60
4. Przychód do fund. amortyzac. nieruch. i ruchom.		945 357,17
5. Opłaty na rzecz Min. Poczt i Telegrafów		4 037 304,61
6. Odpisy należn. wątpliwych		85 744,20
7. Różne		35 229,69
8. Nadwyżka bilansowa		4 716.901,67
		31 3 9 572,38

Zyski

1. Dochody z obrotu czekowego:		
a) prowizja przekazowa	803 929,94	
b) opłaty manipulacyjne	3 174 945,95	
c) opłaty za druki i inne	1 372 914,50	5 351.790,39
2. Prowizja:		
a) inkasowa	377.872,53	
b) depozytowa	201.562,75	
c) zleceńowa	63 197,09	642.632,37
3. Odsetki od pożyczek wekslowych		2 093.383,68
4. Odsetki od pożyczek na zast. pap. wartościowych		919.228,70
5. Odsetki od papierów wartościowych własnych		18 805.718,12
6. Odsetki od lokat w bankach państwowych		736.392,65
7. Dochody z nieruchomości		2 110.449,58
8. Dochody z drukarni		19.796,48
9. Różne inne dochody		627.180,41
		31 309.572,38

Prezes Pocztovej Kasy Oszczędności
(—) Gruber

nr 8029

Komisja rewizyjna:
Przewodniczący: (—) Adam Lincker

Członkowie: (—) J. Fiut, (—) Schneider, (—) Józef Kucza, (—) Wit. Pawłowicz

Dyrektor Centralnej Księgowości
(—) W. Góra

LICYTACJA PRZYMUSOWA

W piątek, dnia 7 lutego r. b., o godz. 11 przy ul. Wolności 2 (w podwórzu), odbędzie się sprzedaż za natychmiastową zapłatą:
nawozu 8203/4
samochodu, 2 szaf żelaznych, 2 maszyn do pisania, kanapy i 2 foteli klubowych, 11 stołów, 13 krzeseł, 2 biurka, 3 szaf do akt, platformy, garnituru koszykowego, maszyn do heblowania wiklin, 2 maszyn do szycia, 2 luster, obrazu, 5 maślarek (Perfekti), bufetu, 2 szaf do rzeczy, 2 zegarów, pieca do suszenia drzewa szpionierki, zegara stojącego, damskiego zegara złotego, ubrania, 5 sztuk materiału oraz większej ilości płaszczy i ubrań dziecięcych.
Obejrzeć można 15 minut przed sprzedażą.
Poznań, dnia 5 lutego 1930.

Magistrat XIII/4.

WYNIK KONKURSU

ogłoszonego w październiku ub. r. na nazwę marki fabrycznej dla opon samochodowych.

Niniejszem podaje się do wiadomości, że Komisja Konkursowa wyróżniła następujące nazwy:

I-sza nagroda 300,— zł „ORKAN”

podali: 1. J. Waksmundzki — Gorlice — w. Krak.; 2. H. Skowroński — Poznań; 3. Ryszard Busz — Poznań; 4. Tadeusz Puchalik — Lwów; 5. Józef Ziemiński — Warszawa.

II-ga nagroda 150,— zł „STOMIL”

podali: 1. J. Waksmundzki — Gorlice — w. Krakowskie; 2. Godziszewski Dettloff — Nowy Targ.

III-cia nagroda 50,— zł „ORLA”

podali: Ks. Massalski — Zakopane.

Nagrody zostaną odpowiednio podzielone między podane wyżej osoby.

Poznańska Kolej Elektryczna.

Ogłoszenie o licytacji.

Urząd Skarbowy podatków i opłat skarbowych Poznań IV, na zasadzie § 33 Instrukcji o przymusowym ściąganiu państwowych podatków i opłat z dnia 17. 5. 1926 r. (Dz. Urz. Min. Skarbu nr. 15), podaje do ogólnej wiadomości, że w piątek, dnia 7. 2. 1930 r., o godz. 12 w południe, w lokalu C. Hartwig przy ul. Towarowej 15/20 w Poznaniu, odbędzie się sprzedaż z licytacji:

dw 4106
konfekcji męskiej, damskiej, dziecięcej oraz bielizny, maszyn do szycia, kasy ogniotrwałej, maszyn do pisania, waliz, worków, guzików i t. d.

Zajęte przedmioty reflektanci mogą oglądać w dniu 7. 2. 1930 r., o godz. 11 min. 45, w lokalu wyżej wymienionym.

Inspektor Skarbowy

(—) Brykiert.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790
i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Zakład fotograficzny

kompletnie urządzony i dobrze prosperujący w małym miasteczku, sprzedam okazję w dobrej cenie. Zgłoszenia do Kurjera pod zw 97 157

Szpica

(pau) białego, bardzo czujnego sprzedam okazję w dobrej cenie. Zgłoszenia do Kurjera pod zw 97 163

Urządzenie olejne

korzystnie na sprzedaż. Głównie nadaje się do naprawy motorowego i maszynowego. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zw 97 192

Pianino

nowe do sprzedania za gotówkę 2200 zł. Adres wskazuje Kurjer pod zw 97 219

Maszyna

okragle czeloneko, dubeltówkę 16, rower sprzedam. Poznańska 38, III, lewo, front. zw 97 772/3

Kanapy

leżanki, kluby, materace najtańszej za gotówkę, raty. Strzelce-ka 31. zw 97 748/9

Restauracje

przy Poznaniu 2.800. wtem kaucja i rok dzierżawy. — wskazuje „Kraśnik” Poczta 30. zw 97 819/20

Drut kolczasty

używany ocynkowany najkolej Przewodnik Żelazo Artykuły techniczne św. Marcin 30 zw 94 521

Gospodarstwo

45 mórg, ziemia pszenno-żytnia, drenowana, z inwentarzem marnym i żywym lub bez, budynki duże, masywne, budowane, z powodu różnych spraw zaraz na sprzedaż. Cena według umowy. Na hipotece może pozostać do 10.000 zł. Spieszne zgłoszenia: Antkowiak Tomasz, Sebastianowo, powiat Śrem, poczta Mchy stacja kolejowa Książ. zw 97 893/896

Samochód ciężarowy

2 tonnowy (Chevrolet) w zupełności dobrym stanie (gotów do jazdy) rocznik 1928/29 oraz 2 pary koni i platformy sprzedam korzystnie. Kupującemu oddam interes z stałą klientelą. Oferty Kurjer pod zw 97 324

Największy wybór gospodarstw

kamienie, domów (w korzystnych warunkach spłaty (wpisowego nie pobieram). Przeprowadzam fachowo i uczciwie wszelkie transakcje w kupnie - sprzedaży. — Zgłoszenia Otręba w Jarocinie, Kilińskiego 4. zw 97 494-5

Meble

na raty i za gotówkę po najniższych cenach poleca Szpryncarz Wielka 13 Klienteli zamieszkujących odstawiam własnym samochodem Pw 5313/14

Pianino

krzyżowe na metalowej płycie bardzo dobre zaraz za 2 tys. — Kozłowski, Grodzisk. jw 3339

Zelazna

szafa ogniotrwała dwuskrzydłowa za 350 złotych sprzedam. — Adres Kurjer Poznański zw 97 527

Eleganckie futra

na zamówienie oraz przeafsonowania przyjmuje prywatnie pierwszorzędną kuśnierską mistrza z Warszawy. Ratajczaka 26. III, front. zw 96 146

Para

dobrych koni (kasztany), szary, bryczka (polowczyk) i platforma na 40 centnarów z powodu nabycia samochodu zaraz do sprzedania. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zw 97 081

Powóz

(parkowiec) lekki oraz konia sprzedam Brycki, Junikowo, p. Poznań. zw 96 460

Rzeźniczek

wozy i wolant półkryty korzystnie do nabycia. — Jaskółka, Marszałka Focha 155. rw 8617/18

Biały Tydzień

towar tylko doborowy. ceny reklamowe. Jankowska Podgórzna 10 Pw 9 085 5.146

Wózków

dziecięcych wybór. Kraszewskiego II. „Świątek dziecięcy”. zw 97 424

Skład

cukierków przyległy pokój śródmięsie na każdej branży sprzedam. Wskazuje Kurjer zw 97 783

Dwie

cegiełnice w pełnym ruchu, dobrze prosperujące. każda z nich wybudowana 4 miliony cegieł rocznie. z powodu choroby właściciela są do sprzedania. Zgłoszenia pisemne pod „Cegielnia” przyjmuje N. T. Krzysztofowicz. Lwów. Legjona 1. zw 7 879

Skład

kolonialny mieszkaniem, urządzeniem, cena 3 000 złotych sprzedam Centrala, św. Marcin 78. zw 97 761

Skład

kolonialny mieszkaniem, maglem, towaram 6 000 złotych sprzedam Wielkopolska Centrala, św. Marcin 78. zw 97 760

Motocykle

Rex Akme i Motocoches mało używane sprzedam Koszyczński, Pasaż Kino Apollo. zw 97 768

PROSZEK

do szorowania

Od lat 30 do nabycia w każdym sklepie odnośnej branży. Pw 6 945-46.193

Młyn parowy

w pełnym biegu przy Poznaniu, budynkiem mieszkalnym przy wpłacie 30 000. Informacje: Biuro Techniczne - Agrarne, plac Wolności 9. zw 97 783

Gospodarstwo

88 morgowe na sprzedaż bez inwentarza o ile możliwym mogą być reflektanci zaraz zgłosić do Kurjera Pozn. zw 97 792. Agenci wykluczeni. Cena 55 000 zł. wpłata podług umowy, reszta na hipotece.

Powóz

półkryty, na gumach sprzedam zaraz tania. Kowalski, Bukowska 2. zw 87 786

Sprzedam

z powodu wyjazdu rower, lustro, zegar, wózek, kinaoparat, film. — Kolejowa 46, Hryhorowicz u Pawlaków. zw 97 785

Samochody

do wynajęcia. Ceny przystępne. Zgłoszenia: Stary Rynek ul. Ratuszowa 31, restauracja. Telefon 25-90. rw 8580

15 tomów

Dzieje Powszechne ilustrowane, 5 tomów ilustrowane dzieje literatury Polskiej, 3 tomy Powstanie Polskie wszystko w luksusowym wydaniu na sprzedaż. Obejrzeć można Matejki 44. I. prawo Zgłoszenia pisemnie do Kurjera zw 97 556

Sprzedam

dom z ogrodem. Właściciel, Jędrzycka 6. zw 97 642

2 używane

placzące zimowe tania sprzedam. Kopernika 6. II. ppr. prawo. zw 97 793

Sprzedam tania

nowy odkurzacz „Elektrolux” aparat fotograficzny „Zeiss” „Ikon” i czelzo (wielonozce). Oferty „Par” Aleje Marcinkowskie-go II, pod 53.213. Pw 9196-53.213

Łóżka

dwa jasne, materace sprężynowe wkładki, umywalka na sprzedaż. Plac świetokrzyski 3. III. Biuro zw 97 618

Rabka Zdrój

Pierwszorządny pensjonat

„STELLA”

Oktawii Piechockiej

otwarty cały rok. Łazienki solankowe w domu. Kuchnia wykwintna, oddzielna dla dzieci i dietetyczna. Telefon nr. 11. Pw 4355-42 76

3 pokoje frontowe

1 piętro w centrum miasta na biura od gospodarza do wynajęcia. Zgł. do Kurjera pod zw 21613

Dnia 4. b. m. zgubiono

aparat fotograficzny

marki Leica w złotej oprawie. Znalazcę aparatu proszę o zwrot za wynagrodzeniem do firmy T. & M. Szmyt, Dom Rolniczo-Handlowy Poznań, Al. Marcinkowskiego 1. zw 21601

Trzydzieści do sto tysięcy pożyczki

na I. hipotekę półmilionowego majątku poszukuje się. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Pozn. pod zw 21 532

Oprawy książek wszelkiego rodzaju Introligatornia Drukarni Toruńskiej T. A. w Toruniu ul. św. Katarzyny 4.

Willa

w Lesznie, wolne 7 pokoi komfortowych, do tego 3-morgowy ogród (parcele budowlane). — front z dwóch ulic, na sprzedaż. Poleca Kempa, Leszno, Dworcowa 43. n.w. 8202

Pianino

„Wolkenhauer”, krzyżowe, orzechowe. Cena 2.000. Wskaże Kurjer zdw 97 832

Magiel

na sprzedaż. Zgłoszenia: ul. Polna 20, suterena. zdw 97 834

Biurko

dębowe oraz gablotki tanio na sprzedaż. Stolarnia. Różana 4. zdw 97 837

Maszyne

krawiecka duża tanio sprzedam. Patalas, Małeckiego 16. I. prawo zdw 97 816

Meble

eleganckie, nowoczesne, mało używane, sypialnia (czyszczona), jadalnia z zegarem dęb. męski gabinet korzystnie za gotówkę do sprzedania, oddzielnie. Wiadomość: Wroniecka 5. II. p. l. zdw 97 814

Maszyne

do szycia damską za 65 zł sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 97 808

Radjoaparat

5 lampowy, bardzo selektywny z prostownikiem i akumulatorem, korzystnie do nabycia. Adres Kurjer rw 8 610

Dom

4 pokoje, 4 kuchnie, pokój kuchnia zaraz wolne sprzedam Małona, Junikowo-Poznań, zdw 97 809

Skład

blisko Starego Rynku, nadający się na każdą branżę, — tanio na sprzedaż. Kurjer Poznański zdw 97 841

Zakład

fryzjerski na 5 obslug z mieszkaniami za 5.000 sprzedam. — Bydgoszcz, Hetmańska 19 zdw 97 865

Skład

galanterii w miasteczku na prowincji sprzedam za 2.800. Zgłoszenia Kurjer zdw 97 860

Skład

Dąbrowskiego tanio sprzedam, dzierżawa mała. Wiadomość Kurjer zdw 97 806

Kanarki

kilka samicek zdrowych do legu sprzedam tanio. Kubanek, Fabryczna 34. I. lewo. zdw 97 856

Skład

w Poznaniu z pokojem i kuchnią nadający się dla fryzjera sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 97 651

Skład

kolonialny sprzedam z mieszkaniami i meblami, miasto wycozkowe przy Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 97 897

Parcele

w Dębce pod budowę korzystnie do sprzedania. Zgłoszenia do Kurjera zdw 97 719

Przetarg futer

sprzedam najwięcej dającemu 24 blamy, opisy cena zasadnicza 63 złote. Zgłoszenia osobiste. Wierzbice 28, Suszczywicz, zdw 96 955

Skład

tanio sprzedam. Wierzbice 24b skład. zdw 97 739

Stara Wieś

Piękne parcele leśne są zaraz do nabycia pomiędzy Otwockiem a Celestynowem. Komunikacja dogodna. Stacja kolei na miejscu w lesie. Starodrzew do 100 lat. — Działki wszystkie zaloszone od 750 m do 3.000 m². Sprzedaż na raty. — Zgłoszenia i informacje: Główny Zarząd Ordynacji Zamajskiej — Dział parcelacji: Warszawa, Żabia 4, telefon 2-89. Na żądanie szczegółowe prospekt.

Skład

kolonialny, 2 pokoje, kuchnie, urządzenie, towar, z powodu wyjazdu za 3.500 zł na sprzedaż. — Bydgoszcz, Grunwaldzka 99. Pw 9206-63,65

Jadalnię

używana, marmurowa płyta, — sprzedam. Matejki 50. II. p. l. lewo. Pw 9203-58,53

Kilimowy

dywan artystyczny, inne mniejsze poleca pracownia kilimów Kalksteinowej. Wierzbice 13. zdw 97 824

Instalatorowie

Okazyjnie wyprzedają pajaków z niklu i brązu, partia rór gazowych, różne narzędzia, rower Brennabor, repozytorium, bezen. Adres Kurjer zdw 97 823

Naprawy

zegarków zwykłych i drogocennych oraz biżuterii wykonuje fachowo, przyspieszenie Chwilkowski, św. Marcin 40. zdw 97 812

Salonik stylowy

mahoniowy, pokrycie adamaszkowe, dobrze utrzymany, sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 97 815

Skład kolonialny

delikatosew, dobrze zaprowadzony, z mieszkaniem, w centrum miasta z powodu objęcia przedsiębiorstwa po rodzicach zaraz na sprzedaż. Miasto powiatowe, gdzie wyższe uczelnie i bogata okolica. Oferty Kurjer n.w. 8 138

Pies

doberman, czysty i silny z powodu wyjazdu za 150 zł zaraz na sprzedaż. Paweł Drobig, Kepno. zdw 97 859

Restauracja

dobrze prosperująca w śródmieściu Poznania, z przyległym 4 pokojowym mieszkaniem, zaraz do sprzedania, cena 30.000 zł. Zgłoszenia uprasza się do Kurjera Poznańskiego zdw 97 874

Samochód

Niezwykła okazja! Nowoczesna limuzyna oraz otwarty sprzedam za bezen. Kurjer zdw 97 871

Ogniotrwał

szafa oraz motocykl sprzedam tanio. Skarbowa 20, skład. zdw 97 870

Suknia balowa

młodzieżowa, modna, nowa wykonana w pierwszorzędnym magazynie, dla niezbyt wysokiej panienki, z powodu choroby w domu zaraz niższej ceny do nabycia w marazynie p. Z. Bandurskiej, — Wrocławka 18. zdw 97 869

Parcela

Puszczykowo, ładnym ogrodem, oparkioną, około 3/4 morg, sprzedam 6.000. Zgłoszenia „Biuro Pracy”. Plac Wolności 9. zdw 97 868

Skład

z mieszkaniem przy Rynku Wilddeckim za 3.500 sprzedam w tem rok dzierżawa. Adres wskaże Kurjer zdw 97 814

Polowczyka

półrocznego, brunatne i białe, faty, dobrego pochodzenia, sprzedam Poznań, Krasieńskiego 13. I. lewo. zdw 97 915

Dom

przy Poznaniu (Winiary) sprzedam, cena 6.000 złotych Śródmieście Osadnicza, św. Marcin 49. zdw 97 924

Skład

tanio sprzedam, adaje się na filie piekarska. Oferty Kurjer zdw 97 933

1 200 mórg

na sprzedaż ziemia dobra, żytnia, jęczmienna, w tem 500 mórg lasu, zagajenia, lak, jeziora i parku, młyn turbiowy, zabudowania maszynowe, żywy i martwy inwentarz kompletny z narowym garniturem. Cena 400.000 zł, wpłata 100.000 zł, zamienie na kamienice z dopłatą. Tylko dla poważnych refleksantów z odpowiednią gotówką. Gazimierski, Inowrocław, Miłkowska 30. I. zdw 97 939

Willa

górną część Solacza, 5 pokoi komfortowych, ogrodem, 38.000, wpłata 20.000. Zgłoszenia: „Biuro Pracy”. Plac Wolności 9. zdw 97 867

Aparat

„Sanarex” do elektryzowania — masażu oddam korzystnie. Adres Kurjer zdw 97 864

Hagera

2 tomy, dla pp. aptekarzy i drogerzystów korzystnie sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 97 852

Skład

3 pokoje od gospodarza, miasto powiatowe, 5.000 zł, rok dzierżawa zapłacona. Strabel, Poznań, Wierzbice 43. zdw 97 878

5 KUPNA**Lekarskie**

narzędzia, urządzenia mikroskopu kupuje. Kurjer zdw 96 922

Parcele

1250 m kw. w Górczynie za gotówkę kupie. Położenie i cene do Kurjera zdw 96 957

Wannę

emal, dobrze utrzymana kupie. Kurjer Poznański zdw 96 933

Składu

kolonialno - delikatosew i 3 pokojowego mieszkania przy ruchliwej ulicy zaraz poszukuje. Oferty do Kurjera zdw 97 629

Maszyne

pisanie Underwood kupie. Oferty z podaniem ceny do Kurjera zdw 97 934

Motor

do samochodu z sprzętem, — skrzynka biegowa, 6-8 KM ewtl. mały samochód przechodzący kupie. Oferty Kurjer zdw 97 655

Szafy

biurowe lub biblioteczne kupie. — Zgłoszenia Inż. Gottschalk, Sokołna 12. zdw 97 654

Pieć westfalski

kupie. Oferty do Kurjera zdw 97 450

Domek

blisko Poznania kupie. Oferty Kurjer zdw 97 752

Kupie

walcówkę stalową do fabrykacji czekolady. Zgłoszenia z podaniem ceny i warunków do „Par”, Al. Marcinkowskiego 11, pod nr. 5.149. Pw 9 068-5.149

Heblarkę

cyrkularke, taśmówkę, wiertarkę, transmisję kupie. Oferty z ceną Kurjer zdw 97 777

Westfalską

kuchenkę kupie, ceny do Kurjera zdw 97 835

Poszukuje

2 ciężkich kowadeł. Jan Szajek, Łydowska 28. rw 8 612

Dom

z ogrodem na przedmieściu Poznania kupie. Wpłata 27 tysięcy. Pierwszeństwo tam, gdzie wolne mieszkanie. Zgłoszenia Kurjer Poznański rw 8 606

Do 12 tysięcy

kupie lub wydzierżawie interes kolonialny restauracji albo hotel. Tylko ten, który wykaze, że dobrze prosperuje, od uczciwych ludzi. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 97 905 lub telefon 6598

Bockbüchsfinte

lufa pod lufą na strut i kule kupie okazjnie. Oferty z podaniem kalibru i ceny do Kurjera zdw 97 873

Deski

kantówki z rozbiórki, drzwi, kupie. Spieszne oferty Kurjer zdw 97 927

Pieska

pokojuowego, rasowego, młodego kupie, naichniej foksteriera, rehiniera. Zgłoszenia do Kurjera zdw 97 619

6 KAMIENICE**Kamienica**

przemysłowo-handlowa w centrum Poznania, pierwszorzędną obiekt oraz 2 bloki kamienie na rożnikowych 3 minuty od głównego dworca w Poznaniu położonych zaraz korzystnie wprost od właściciela na sprzedaż. Oferty do ekspedycji Kurjera pod dw 4032

Kamienica

3 piętrowa, 4 pokoje wolne, — czynsz 9.000, cena 90.000 zł, połowa wpłaty, sprzedam. Czarniecki, Ratajczaka 13. zdw 97 186

Kamienica w Poznaniu

z ogrodem 7 lokatorów, 4 pokoje wolne, garaż, 5 minut od tramwaju, cena 30.000, wpłata 20.000 sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 97 667

Kamienica

przemysłowo-handlowa, ulica 27 Grudnia, dochód 100.000, cena 800.000, wpłaty 300.000, hipoteki amonizacyjne. Oferty Kurjer Poznański zdw 97 802

Kamienica

w mieście powiatowym z dwoma składami (w Pozn.), przedsiębiorstwem zbożowym, drugi piekarnia ogród i laka przy rynku, cena 20 tysięcy złotych. Zgłoszenia do Kurjera zdw 97 811

Kamienica

główna ulica Torunia, czynsz roczny 40.000, cena 280.000, wpłata 90.000, sprzedam „Krakus”, Poznań, Pocztowa 30. zdw 97 818

Kamienica

w Poznaniu przy wpłacie 25.000 zł, cena 115.000 zł, reszta na dogodnych warunkach lub wzajemnie w Poznaniu, Centrala Handlowa, 27. Grudnia 5. zdw 97 767

Dom

w centrum Poznania na sprzedaż, cena 280.000, wpł. 150.000, dochód 34.000 zł brutto. Mettler, Kręta 22. III. zdw 97 751

Kamienica

komfortowa, centrum Poznania, dochód 34.000 rocznie, cena niska, wpłata 150.000. Informacje: Biuro Techniczne - Agrarne, plac Wolności 9. zdw 97 790

Kamienica

na Jeźcach z placem 1.800 m², dochód 450.000, mieszk. cena 45.000 zł. Informacje: Biuro Techniczne - Agrarne, plac Wolności 9. zdw 97 789

Majątek 417 mórg

pszenno-żytniej ziemi kolo Żnina zamienie na kamienice w Poznaniu. „Piast”, św. Marcin 47. zdw 97 883

Majątek 1 350 mórg

prywatny, Kujały Polskie, s kompletnym inwentarzem, wartość około 500.000, zamienie na kamienice mniejsza. „Piast”, św. Marcin 47. zdw 97 882

2 kamienice

w Poznaniu sprzedam zaraz, dochód 18.500 zł i 16.500 zł, cena 150.000 zł i 140.000 zł, wpłata gotówką 85.000 zł i 75.000 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 97 923

Kamienica

naróżnikowa z składami, kompl. odrestaurowana, donosi 12 tys., cena 135 tys., wpłaty 70, sprzedam „Komis”, Sew. Mielżyńskiego 25 a. zdw 97 928

7 PIENIĄDZ**8.000**

wypożyczy kawaler lub wpłaci na domek. Kurjer zdw 96 152

Przedsiębiorstwo

przemysłowe, dobrze prosperujące, sprzedam gotówkę 10.000 poważnym refleksantom. — Oferty Kurjer rw 8 533

Która

szlachetna osoba pożyczki kończącemu studia 600 zł do czerwca pod zabezpieczenie? Łaskawe oferty Kurjer zdw 97 645

Pożyczki

15-20.000 na majątek 400 morgów poszukuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 97 606

2 000

za bardzo wysokim oprocentowaniem, pewną gwarancją, na pół roku poszukuje. Oferty Kurjer n.w. 8 205

Za

udzielenie pożyczki 300 zł na krótki czas dam miesiąc wolny pokój umeblowany i procenta. Oferty Kurjer Poznański zdw 97 800

Właściciel

cegielni poszukuje wspólnika z kapitałem 30.000 zł. Informacje Zamojski, Kraszewskiego 24. jw 3 337

Wspólnika (czk)

do prosperującego interesu handlowego 2-4.000 złotych, 300 zł zysku miesięcznie. Oferty Kurjer zdw 97 887

Udzielamy kredytu

do 3 miesięcy od 200-300 złotych osobom godnym zaufania. Zgłoszenia z dołączeniem 5 zł na koszt informacji do Kurjera pod zdw 97 637

8 DO WYNAJĘCIA**1-2**

pokój, próżne, umeblowane Focha 100 wynajme małżeństwu bezdzietnemu używaniem kuchni łazienki. Oferty zdw 97 413

Mieszkanie

2 pokojowe i kuchnie w Puszczykowie z ogródkiem wynajme od 1 czerwca 3 tys. zgóry po 50 zł miesięcznie. Oferty Kurjer zdw 97 288

3

pokojuowe mieszkanie komfortowe łazienka, elektryczność, centrum częściowo z meblami, dzierżawa 100 zł. Oferty do Kurjera zdw 96 974

Mieszkanie

4 pokojowe pokój dla dziewczyny komfortowe za zwrotem kosztów do oddania. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 97 617

Mieszkania

dwu. Jednopochojowe wynajmuje gospodarz Informator. Ratajczaka Pasaż Apollo. zdw 97 726

Mieszkania

2 pokojowego kuchnie okolicy Poznania poszukuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 97 707

5 pokoi

wygodny, kuchnia, gaz, elektryczność, ciepłe, parter, śródmieście, odstąpi. Oferty Kurjer zdw 97 797

Mieszkanie

pokój kuchnie wydzierżawie, cena 800 zł. Strzałkowski, Wielkie Garbary 44, restauracja. zdw 97 764

Mieszkanie

1 pokój z kuchnią wynajmie gospodarz. Adres Kurjer zdw 97 755

Mieszkania

3 pokojowe, komfort, 4.000; 2 pokojowe 2.500, 2 lata dzierżawy, 2x1 pokój, kuchnia, wskaże Janowski, św. Marcin 15. I. prawo. zdw 97 833

Sala

I. piętro podwórce, ca. 120 m², kw. na składnice lub cichy przemysł do wynajęcia. Dąbrowskie, go 69. zdw 97 922

Mieszkanie

pokój kuchnia 1200 złotych od gospodarza Zgłoszenia „Fragut”, Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 97 930

Mieszkania

za dzierżawę odda „Komis”. Severyna Mielżyńskiego 25a. zdw 97 929

Słoneczne 6 pokojowe

wyjątkowo piękne mieszkanie w najlepszej dzielnicy Poznania, z nowoczesnym 6-pokojowym umeblowaniem wartości około 40 tysięcy, odstąpi ziemianin z powodu objęcia majątku, za 32 tysiące gotówką za zgodą gospodarza Niska dzierżawa. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera zdw 97 880

Mieszkanie

2 pokoje, kuchnia, 2.000 zł., rok dzierżawa zapłacona. — wskaże Strabel, Wierzbice 43. zdw 97 879

9 SZUKA MIESZK.**Pokoju**

i kuchni dla samotnego małżeństwa, mieszk. 25-30 zł. w Poznaniu zaraz lub później, po zatem jednorazowe duże odstąpi gotówką

Pani
poszukuje pokoju u akuszerki na przedmieściu 15 lutego r. b. Zgłoszenia Kurjer zdw 97 906

Mieszkania
jednego pokoju bez mebli poszukuje. Oferty Kurjer zdw 97 701

13 LOKALE

Ubikacje
waterowne, jasne około 100 m kw. nadające się na mniejszy przemysł z światłem i siłą elektryczną do wynajęcia. Grobla 4. Oferty Kurjer zdw 97 663

Skład
z wystawami przy ul. św. Marcina do odstąpienia zaraz Cena z urzędzeniem 12 500 zł. Oferty tylko poważnych bezpośrednich rezydentów do Kurjera pod zdw 97 710

Dwa
dobre pokoje frontowe wydzierżawia na biura poważnej firmy, także lekarzowi lub adwokatowi. Przy ul. Wolności (telefon). Zgłoszenia „Par”. Aleje Marcina 11. Pw 9205 6.50

Ubikacje
frontowa na warsztaty 300. wskazywa Jankowski, św. Marcina 15. I. Oferty Kurjer zdw 97 830

Ubikacji
zabaw do wytwórni lodów. Oferty Kurjer zdw 97 866

14 DZIERŻAWY

Piekarnia
dobre prosperująca w mniejszym mieście na Pomorzu zaraz wydzierżawienia Oferty Kurjer Poznański pod zdw 97 195

Do wynajęcia
ubikacja na mniejszy warsztat lub inne cele i szopa. Wielkie Garbary 39. w podwórzu. Oferty Kurjer zdw 97 851

Wydzierżawie
młyn wraz z kaskarnią blisko Poznania za 3 lata dzierżawę. Oferty Kurjer zdw 97 634

Skład
z urzędzeniem 3 pokoje, kuchnia, tryk, miasto powiatowe za 1.000 zł. Adres wskazywa Kurjer zdw 97 658

Skład
dobre przy rynku wydzierżawie gospodarz Cwilich. Gostyni. Rynek 4. Oferty Kurjer zdw 7 894

Mechaniczna
fabryka obuwia drewnianego, zaprowadzona, z najnowszym urządzeniem, dobre prosperująca, willa ładnie położona, 5 pokoi, kuchnia, 1 morza ogrodu, 12 morgi ziemi, 6 morgi laki, żywym, martwym inwentarzem, pełnym mleku, z ar. od gospodarza na 12 lat do wydzierżawienia. Do objęcia potrzeba 12 tysięcy. — Kw. 4. Gniezno, 3 Maja 34. nw 8206

Ogrodnictwo 45 mórg
pasożyt buraczanej ziemi, w tem ziołcinie dom mieszkalny 12 pokoi, sala do zabaw, zabudowanie maszyn, z kompletnym inwentarzem wydzierżawie lub zamienia na dom w Poznaniu „Pias”. św. Marcina 47. Oferty Kurjer zdw 97 884

2 pokoje
i kuchnia do wydzierżawienia. 8-olizna Osadnicza, św. Marcina 40. Oferty Kurjer zdw 97 925

19 OSOBISTE

Za
długi mej żony Pelagii Kaczmarek, z domu Jakubowskiej, nie odpowiadam. Jan Kaczmarek. Oferty Kurjer zdw 97 441

Świadków
z dnia 5. 5. 1929 r. 14.45, róg ul. Strzeleckiej i Waly Królowej Jadwigi, gdzie zostało uderzone autokółką przez auto prywatne. Upraszam się przedewszystkiem tego pana, który został pochwycony przez kierownika auta prywatnego i innych świadków o podanie adresu do Kurjera zdw 97 615

Udzielam
lekcji akrywnie artystycznego haftu. św. Wojciecha 21. II. lewo zdw 97 601

P. S.
List odebrałem znowu zapóźno — w środę. Oczekuję odpowiedzi — pozna. Fr. K. Oferty Kurjer zdw 97 807

21 ZGUBY

Zaginęły
świadectwa w jednej z śniadali w Poznaniu wystawione na zarzysko pomocnika gastr. Antoniego Kluki, które się unieważnia i gdyby ktoś z takowemi się zgłosił u P. P. Restauratorów uprasza się zastrzeżenie i odesłać na IV Komisariat Policji Państwowej zdw 97 021

Zgubiona
książeczka wojskowa wystawiona P. K. U. Kolomyja, unieważniam Dr. Stefura. Oferty Kurjer zdw 97 539

Zgubiłem
portfel z metryką urodzenia, poświadczaniem wojskowym i inne papiery na nazwisko Roman Sarnowski Oddawcy 10 zł nagrody. Polwiska 32. Rybnicki. Oferty Kurjer zdw 97 350

Unieważniam
zobowiązanie zawiadzenie Komisji Pohorowej w Poznaniu kat B. Wydana na nazwisko Henryka Chmielewskiego, zam. Złotańskiego 21. Oferty Kurjer zdw 97 612

Pies
wilk zagnął 29 stycznia, znak na przedniej lewej nodze, proszę o oddanie St. Borak, Strusia 11. Oferty Kurjer zdw 97 754/5

Zgubiony
portfel z weksłami: 2 po 170 zł, wystawca Nasielski, platne 1 marca i 1 kwietnia r. b., 1 protektowany na 100, wystawca Tomianko na zlecenie Al. Grekiewicz, 1 bezterminowy na 100, wystawca Winterówna, 3 po 1 000, bezterminowe, wystawca Leszczyński „Młyn” w Koninie. Powyższe weksle unieważniam — A. Grekiewicz. Oferty Kurjer zdw 97 750

Zgubioną
książeczkę wojskową na nazwisko Alfred Brzeziński, unieważniam. Oferty Kurjer zdw 97 903

Na balu
Bratniej Pomocy
zgubiono metalową jaszczyrkę, wysadzaną kamieniami. Znalazcę prosi się o zwrot za wynagrodzeniem. Podanie adresu do Kurjera zdw 97 846

22 ROZMAITE

Żaluzje
reparuje akuracie tapicer. — Szafranek, Słazica 19. Oferty Kurjer zdw 97 409

Foto-Express
telefon 67-40. Oferty Kurjer zdw 95 727

Wszelkie
reparacje zegarków oraz nadprawy wszelkiej biżuterii wykonuje sumiennie tania firma F. Tarkowska, plac Wolności 11 (pod filarami). Pw 4 941

Przyjmę
zakopaniem panienki troskliwą opieką Informacje: Kreta 22 parter lewo 2-4. Oferty Kurjer zdw 94 883

Najpiękniejsze
Najoryginalniejsze
kostiumy maskowe wypożyczają jedynie „Femina”. Fredry 3. Oferty Kurjer zdw 97 446

Manikurzystka
poleca się w dom. Oferty Kurjer zdw 97 578

Dziewczynkę
zdrową, z dobrej rodziny, najchętniej zupełną sierotę przyjmie bezdzielne zamożne małżeństwo na własne Zgłoszenia Kurjer zdw 97 491

Przyjmuję
niemowlęta na wychowanie. — Szynterowa, Grunwaldzka 25. II. Oferty Kurjer zdw 96 763

Cukierniczych
wyrobów wszelkich
kurs ulatwionym sposobem 15 lekcji po 3 godziny wieczorem, tylko 35 złotych w Szkole Gospodarczo Zawodowej, św. Marcina 69. Tamże kursy dzienne, wieczorne wykładowe gotowania, kurs prasowania meskiej bielizny, oraz kursy zawodowe. Tamże obiady od 1.70—3.50. nw 8 104

Masaże
leczenie i kosmetyczne podług prof. Zabładowskiego, masaże ciała przeciw złej cyrkulacji krwi, częstotowemu paraliżowi. Masaże głowy usuwające bóle łupież i wypadanie włosów oraz masaże twarzy usuwające zmarszczki i wagi Calkowite i częściowe naświetlania za przepisem lekarskim H. Giernatow. Wrocławska 19 parter, dawniej Rom. Szymańskiego. Pw 8 768.3.106

Plisowanie
hafty, dekantowanie, meryżki wykonuje szybko i tanio Haftopis, Woźna 10. Pw 8672-4.69

Tylko Wrocławska 36
najtaniej obrazy i oprawy. Witold Leworski, skład obrazów Pw 9 031-5.23

Pedikurzystka
przyjmuje u siebie, oraz poza domem. Łaskawe zgłoszenia uprasza Wodna 24. II. pr. rw 8586

Fotografie
portrety artystyczne wykonują Bracie Pecherscy, Aleje Marcinkowskiego 8, telefon 30-55. Oferty Kurjer zdw 8 835

Książek
wypożyczalnia największa w Poznaniu. Miesięcznie tylko dwa złote. Woźna 12. „Książka Antykwariat”. Oferty Kurjer zdw 97 673

Dziewczynkę
bardzo spokojną, ładną, zdrową, 9 miesięczną oddam bezpłatnie za własną. Łaskawe zgłoszenia upraszam Kurjer zdw 4075

Maskowe
kostiumy wypożyczam. Półwiejska 24. parter. Oferty Kurjer zdw 97 598

Podczas karnawału
„Dyskretnie upiększanie”
Salon Kosmetyczny
„Halina”
Siemiradzkiego 11. par. Matejki, telefon 72 78. Najskuteczniejsze zabiegi kosmetyczne, usuwanie wszystkich wad cery. Demonstracje dyskretnego upiększania. Wszelkie porady fachowe. Własne laboratorium, ceny przystępne zdw 97 652

Krawcowa
przyjmuje wszelką pracę damską i dziecięcą i wszelkie robotki ręczne oraz prasowanie sztywnej bielizny. Przyjmuje panienki do wyuczenia krawiectwa i wszelkich robotek ręcznych, 10 zł miesięcznie. Zgłoszenia zaraz. Wielkie Garbary 5. Oferty Kurjer zdw 97 782

Dziecko
za jednorazowym wynagrodzeniem na własne weźmie zdrowe małżeństwo. Kurjer zdw 97 735

Oddamy
Przedstawicielstwo fabryki baterji kieszonkowych, anodowych i elementów wzgl. skład fabryczny tych wyrobów na miasto Poznań i okolice. Reflektanci, którzy są w stanie złożyć kaucję lub gwarancję, mogą się zgłosić do „Par”. Bydgoszcz, pod „Baterje”. Pw 9208-64.41

Obiady
smaczne, obfite. Młyńska 12 IV. prawo. Oferty Kurjer zdw 97 813

Suknie
balowe, wieczorowe, stylowe wykonuje szybko, ceny niskie. Dybalska, Chwaliszewo 34 I. Oferty Kurjer zdw 97 814

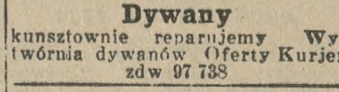
Chiromantka
przyjeżdżna z Paryża przepowiada przeszłość, przyszłość, z rek. kart. fotografii. Przyjmuje od godz. 10—19 tej. Poznań, Włda. Wybickiego 15. III. prawo. Oferty Kurjer zdw 97 762

Chiromantka
przyjeżdżna, przepowiada przyszłość, teraźniejszość, przeszłość, dobrze wroży z rek. kat. Rom. Szymańskiego 8, podwórzu parter, lewo, przy placu Świętokrzyskim. Oferty Kurjer zdw 96 968

Dziecko
na wychowanie przyjmę. Oferty Kurjer zdw 97 720

Mięso końskie
sprzedaje tanio, pierwszorzędną towar Poznań, Łazienna 1 b. Lewicki, zakup koni. Oferty Kurjer zdw 97 712

Dywany
kunsztownie naprawiamy. Wytwórnia dywanów Oferty Kurjer zdw 97 738

Telefon 15-60
Posłańcy Miejscy wykonują następujące zlecenia, jak: ekspedycja listów, paczek i bagażów. Elektrolizem odkurzenia, czyszczenie, i froterowanie parkietu i linoleum. Biuro ul. Woźna nr. 11. Kw 1593

Maskowe
kostiumy wypożyczają Olszańska, św. Marcina 38, dom boczny, III. Oferty Kurjer zdw 97 831

Maskowe
kostiumy wypożyczają Szymańska, Nowa, wchód Murza 2. Oferty Kurjer zdw 97 838

23 OZENKI

Wdowa
lat 40, pragnie poznać pana na stałej posadzie ewentl. wdowa z dzieckiem do 10 lat. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer zdw 97 809

W tym karnawale
stanie na ślubnym kobiercu 1123 par skojarzonych przez Marcia Stanisławów Słowackiego 20 — Podaj dane osobiste z wymaganiami, załącz złoty znaczkiem, otrzymasz tysiące ofert do wyboru zdw 94 469

Student
pozna młodą, przystojną, miłą i muzykalną brunetkę w celu matrymonialnym Oferty z fotografją Kurjer zdw 97 630

Panna
sierota, lepsza krawcowa, posamięscowa lat 37, pozna wdowca z dziećmi lub starszego kawalera w celu matrymonialnym Panowie serio myślący zechcą łaskawe zgłoszenia kierować do Kurjera zdw 97 659

Przystojna
pani pragnie poznać w celu matrymonialnym starszego, dobrze sytuowanego pana. Oferty Kurjer zdw 97 675

Pan
40 lat przystojny szuka znajomości samotnej młodzi panie i dziewczynki. Oferty Kurjer Poznański zdw 97 699. Cel matrymonialny.

Mrówka
Piotr. Ostrow (Wlkp.). Kościuski 2. poważne partie dla par i panów Zgłoszenia tylko pisemnie, gdyż stale w podróży. Oferty Kurjer zdw 97 698

Panna
inteligentna młoda niezależna z własnym mieszkaniem pozna pana w wieku lat 35—45, kulturalnego na pewnym stanowisku. — Cel matrymonialny Oferty Kurjer Poznański zdw 97 704

Kupiec
blawatnik, właściciel składu wartości 60 000 zł. w powiatowym mieście, brunet, lat 29, średniego wzrostu, wykształcenie gimnazjalne, poszukuje w celu matrymonialnym panny do lat 26, inteligentnej, z majątkiem Łaskawe zgłoszenia z fotografją, która się zwraca do Kurjera Poznańskiego zdw 97 810

Artysta
malarz młody przystojny, nawiąże chętnie stosowną znajomość. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer zdw 97 274

24 NAUKA

Kursy stenografji
pisanie na maszynie Kautaka 1. II. pietro. Oferty Kurjer zdw 89 322

Francuskiego
konwersacja, gramatyka, literatura, udziela paniąka z dyplomem zagranicznym uczniom i paniom Zgłoszenia Kurjer zdw 95 770

Kursy
stenografji pisanie na maszynie książkowości Tyran-Zaworskiej Strzelecka 33. Oferty Kurjer zdw 91 9401

Szkoła tańców
Stelli Kledeckiej
Pocztowa 29, telefon 33-29. Pw 9118-6.11

Antoszewskiego
Szkola Tańców Zielona 3. Pw 9119-6.23

Antoszewskiego
Szkola Tańców Zielona 3. Pw 9119-6.23

Panna
lat 29, poszukuje męża fachowca zaradczego — celem objęcia przedsiębiorstwa. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer zdw 97 854

Artysta
malarz młody przystojny, nawiąże chętnie stosowną znajomość. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer zdw 97 274

24 NAUKA

Kursy stenografji
pisanie na maszynie Kautaka 1. II. pietro. Oferty Kurjer zdw 89 322

Francuskiego
konwersacja, gramatyka, literatura, udziela paniąka z dyplomem zagranicznym uczniom i paniom Zgłoszenia Kurjer zdw 95 770

Kursy
stenografji pisanie na maszynie książkowości Tyran-Zaworskiej Strzelecka 33. Oferty Kurjer zdw 91 9401

Szkoła tańców
Stelli Kledeckiej
Pocztowa 29, telefon 33-29. Pw 9118-6.11

Antoszewskiego
Szkola Tańców Zielona 3. Pw 9119-6.23

Antoszewskiego
Szkola Tańców Zielona 3. Pw 9119-6.23

Vala Jennings
wyucza tańców najnowszych w jednej lekcji. Ratajczaka 29 III. lewo. Oferty Kurjer zdw 4 073

Kursy
stenografji, książkowości, korespondencji. Kromczyński (Ogrodowa 16. Oferty Kurjer zdw 97 435

Francuskiego
wyuczym w 3 miesiące Wodna 20 II. Oferty Kurjer zdw 97 029

Nauka
pisanie na maszynie Remington. Zapisy codziennie w firmie Blect-Brun Plac Wolności 8 i Pietro. Oferty Kurjer zdw 95 269

Z polskiego na francuski
(względnie odwrotnie) tłumaczenia każdego rodzaju handlowe naukowe, teologiczne, przekłady literackie przez siłę fachową. — Red. Zarembina, Przecznicza 6, tel. 66-85 od 2—5. Oferty Kurjer zdw 3 900

Akademja tańców
Wituskowskich
rozpoczyna kurs. Przyjmie jeszcze kilka osób. — panów Skarb. wa 14. Oferty Kurjer zdw 9111-5.180

Student
udziela korepetycji sumiennie. — Oferty Kurjer zdw 96 907

Która
szlachetna osoba pożyteczna za wynagrodzeniem podreżnik dla gimn. typu hum. kl. V. VI. VII chłopcu zdolnemu, rwaemu się do nauki, nie mającemu narazie środków do nabycia tabliczek. Zgłoszenia Kurjer zdw 97 626

Który
P Profesorów przyjmie chłopca 5 kl. na stancję, pomoc naucz. Oferty do Kurjera zdw 97 607

Energicznej
pomocy języka francuskiego dla dziewczynki II gimnazjalnej. Podanie ceny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 97 605

Duńskiego
języka kto udzieli? Oferty Kurjer zdw 97 681

Lekcyj
polskiego (konwersacja) poszukuje Niemka. Oferty z podaniem ceny do Kurjera zdw 97 674

7 klasistka
udzieli lekcji Śródmieście. Adres wskazywa Kurjer zdw 97 715

Nauka
pisanie maszyna. Biuro Piekary 6. Oferty Kurjer zdw 97 714

Korepetycji
o zakresie gimnazjum udzieli. Oferty Kurjer zdw 97 706

Poznańskie
Kursy Budowlane
uruchomiamy w lutym kursy: przygotowawczy, pierwszy, drugi. Zgłoszenia kierować: Krawczewskiego 17. III. prawo. Pw 9202-58.55

Kursy
stenografji, pisanie na maszynie, książkowości Tyran-Zaworskiej Strzelecka 33. Oferty Kurjer zdw 97 088/9

Tani kurs tańców
Opaliński, Międzyńskiego 1 II. 6.30—9. Oferty Kurjer zdw 96 523

Student (ka)
energiczna, sumienna za pokój z utrzymaniem do korepetycji w zakresie gimnazjum francuskiej, matematyka potrzebna. Kurjer zdw 97 766

Udzielam
lekcji matematyki w zakresie 6-ciu klas gimnazjum Zgłoszenia Kurjer zdw 97 844

Przygotowuje
się do gimnazjum i seminarjum kompletnie. Opłata 30 zł. Wiedomość: Fabryczna 35 a. IV. prawo. Oferty Kurjer zdw 97 803

Korepetycji
w zakresie IV. kl. gimn. udziela „anio stud. B. Kluczyński. Słowackiego 31-33. Oferty Kurjer zdw 3 335

25 MUZYKA

Pianistka
wolna. Adres wskazywa Kurjer filja Jeżyce w 3 323

Pani
udzielająca lekcji gitary zechce podać adres Kurjer zdw 97 713

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Kierownik
samodzielny nowoczesnej krowmalni i gorzelnii na niewypowiadzanym stanowisku zmienia posadę od 1 lipca 1930 r. wykształcenie średnie, lat 45, kilkunastoletnia praktyka Zgłoszenia pod zdw 84 885 do ekspedycji Kurjera Poznańskiego

Samodzielną
książkowską — kasjerka z 5 letnią praktyką poszukuje posady od 1. 4. b. r. Oferty Kurjer zdw 95 454

Posługaczka
z praniem poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 96 562

Długoletni
buchalter bilansista z dobrą referencją poszukuje posady od 1 kwietnia ewentl. 1 lipca r. b. w Poznaniu Łaskawe zgłoszenia do ekspedycji Kurjera zdw 96 938

Pani
inteligentna gospodarna umiejacą dobrze gotować itd. poszukuje odpowiedniej posady Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 96 197

Samodzielną
gospodynę szuka posady. Oferty Kurjer zdw 97 317

Krawcowa
działa poszukuje pracy. Oferty Kurjer zdw 97 583

Były dyrektor
gimnazjum, emeryt wyższe wykształcenie filolog, przyjmie od roku szkolnego posadę w miejscowości ładnej, zdrowej. Adres Łódź, Wólczńska 14 mieszkanie 5. Oferty Kurjer zdw 96 792

Dziewczyna
wiejsza samodzielną, uczciwą do wszystkiego umiejacą gotować przyjmie miejsce do 2—3 osób od 15 lutego. Zgłoszenia do Kurjera zdw 97 693

Wielkopolska
z dobrego domu wykształcenie średnie, zaufana, obeznana z gospodarstwem dworskim, robotki i szycie, pragnie przyjąć stanowisko wyrocznieli towarzyszy na wsi bez wynagrodzenia Oferty Kurjer Poznański zdw 97 691

Ogrodnik - szofer
kilkuletnia praktyka dobre świadectwa i polecenia poszukuje odpowiedniej posady w majątku Zgłoszenia Kurjer zdw 97 687

Młodsza
biuralistka poszukuje posady. — Oferty Kurjer zdw 97 682

Dziewczyna
do wszystkiego poszukuje posady zaraz lub od 15. 2. Oferty Kurjer zdw 97 681

Bufetowa
sumienna szuka posady za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer zdw 97 729

Sierota
lat 27 poszukuje posady do dzieci lub prac domowych. Oferty Kurjer zdw 97 728

700 zł
włóże kaucję, poszukuje posady jako inkasent lub woźny młody, sumienny człowiek Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 97 725

-500 zł
dam kaucję na jakiegokolwiek zajęcie, najchętniej za woźnicę lub robotnika (młody uczciwy człowiek). Zgłoszenia Kurjer zdw 97 724

PP. Wła

Panienska
poszukuje jakiegokolwiek posady.
Oferty Kurjer zdw 97 646

Poszukuje
posady początkującej stenotypistki. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 97 638

Panienska
z szcieniem poszukuje posady do dzieł jako przychodnia lub do składu od 15. Oferty Kurjer zdw 97 628

Krawiec starszy
dobrym krojem i robotą poszukuje pracy na wiosnę w prywatnych. Oferty Kurjer zdw 97 600

Krawcowa
mająca świadectwo z kilkoletnią praktyką poszukuje posady poza domem. Szyje płaszcze i suknie. Kowalska. Wymysłowo. poczta Trzemeszno. zdw 97 599

Szofer
mechanik silnikowy z dużą praktyką szuka posady. miejscowość obojetna. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 97 596

Służąca
z gotowaniem, dobrą świadectwami szuka posady zaraz lub 15. 2. Oferty Kurjer zdw 97 594

Mistrz kowal
przyjmuje posadę od kwietnia. Obieznany z parowozami i innymi maszynami z obsługą motorów elektrycznych i dynamo. Jakoteż prowadzi młocznictwo. Łaskawe oferty Kurjer zdw 97 660

W celu
zdobycia gruntowniejszej wiedzy poszukuje posady ucznia księgarskiego lub biurowego. Mam ukończony kurs księgarski. Wład Derdziak. Jaroszewo. pow. Wągrowiec. zdw 97 662

Sierota
lat 25. była pokojową zna gotowanie. prosi o posadę. Zgłoszenia Kurjer zdw 97 653

Panienska
poszukuje kursu fryzjerstwa. — Zgłoszenia Kurjer zdw 97 678

Panienska
inteligentna w przetrzymaniu położyła posadę. zna dobrze szycie i robotę. Zgłoszenia Kurjer zdw 97 677

Osoba
starsza dobrze gotująca poszukuje posady od 15. 2. lub zaraz. — Zgłoszenia Kurjer zdw 97 676

Ogrodnik
dobry fachowiec poszukuje posady do samodzielnego kawiarni. zaraz lub później (dobrymi świadectwami). Zgłoszenia Kurjer zdw 97 669

Pracznica
poszukuje codziennego prania do hotelu. restauracji lub prywatnie. Oferty Kurjer zdw 97 666

Obciążaczka
wybijaczka z dobrą świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 97 692

Książkowa korespondentka
polsko-niemiecka pisząca biegle na maszynie. poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 97 775

Gospodyni
znająca wiejskie i miejskie gospodarstwo. przyjmie samodzielną posadę na probostwie lub u samotnego pana. Oferty Kurjer zdw 97 861

Do adwokata
lub innego biura wstąpi panienska skromna. inteligentna (2 lata prawa). pisząca na maszynie. Zgłoszenia Kurjer zdw 97 839

Osoba
samodzielną poszukuje posady do prac domowych. Oferty Kurjer zdw 97 840

Gospodyni
samodzielną. znająca dobre gotowanie. poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 97 845

Służąca
uczniwa. pracowita poszukuje posady z praniem i gotowaniem od 15. lub 1. Zgłoszenia Kurjer zdw 97 896

Dziewczyna
uczniwa poszukuje posady do wszystkiego ze szcieniem lub bez od 15. II. Oferty Kurjer zdw 97 901

Dziewczyna
lat 18. poszukuje posady zaraz do dzieł i prac domowych. Oferty Kurjer zdw 97 842

Ogrodnik
żonaty. z 9-letnią praktyką. obeznany we wszelkich galeziach ogrodnictwa. szuka posady zaraz lub od 1. 4. 30. — Zgłoszenia St. Garszarek. Cukrownia Opalenica. (Wielkopolska). zdw 97 856

Poszukuje zaraz
2 pokoi kuchni
wprost od gospodarza za czynszem do dwóch lat zgóry, ewentualnie w odszkodowaniu. Łaskawe spieszne oferty do eksped. Kurjera Poznańskiego pod zw 21 605

Wiojska
dziewczyna szuka posady na poludniu lub sprzątania biur. — Oferty Kurjer zdw 97 776

Nauczycielka
domowa z powołaniem kuratorium poszukuje posady. Nauczycielka tylko do lat 10. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 97 857

Posługaczka
na cały dzień poszukuje posady. umie samodzielnie gotować. Zgłoszenia do Kurjera zdw 97 851

Prasowaczka
do prasowania sztywnej bielizny może się zgłosić. Koczowska. Poczta 31. III. r. w 8 611

Ekspedjent
samodzielny z branży konfekcyjnej potrzebny. Oferty Kurjer Stary Rynek r. w 8 616

Panienska
o wybitnym talencie kupieckim. z dobrą wymową i pamięcią około 16 lat. potrzebna do lepszego sklepu jako uczennica. Pensja 50 zł. Zyciorys Kurjer zdw 97 903

Fryzjerka
zaraz potrzebna Jerzego 1. Wil. zdw 97 911

Poszukuje
natychmiast stenotypistki piszącej pod dyktando bez błędów. Gdzie wskazać Kurjer zdw 97 912

Poszukujemy
młodszego podróżującego. inka senta z kaucją pensją i prowizją. Zgłoszenia do Kurjera z podaniem kaucji zdw 97 717

Ogrodnika
samodzielnego szukam zaraz. — Oferty Kurjer zdw 97 668

Potrzebne
zawijaczki do cukierków Różana 23. zdw 97 679

Od
15. bm. potrzebna samodzielną marszantką do składu kapeluszy „Astra”. Kościan. zdw 97 464

Fryzjerka
może się zgłosić zaraz. Dominińska 1. fryzjer. zdw 97 684

Panienska
inteligentna do wszelkich lekkich prac potrzebna. Zgłoszenia wysłać do ul. 27. Główna 14. I. p. od godz. 6. 30. zdw 97 709

Dziewczyna
zdrowa do dzieł od 15. lutego. Śniadeckich 26. III. lewo. zdw 97 708

Podróżującego
nałehetniej drogerzysty poszukuje zaraz na woj. Pomorskie. nrowadzone artykuły kosmetyczne i referencjami Kurjer Poznański zdw 97 700

Uczennica biurowa
z ładnym charakterem. pism. uczyliwych rodziców. może się zgłosić. Michałowski. Zakłady Chemiczne. Aleja Wielkopolska 19a. zdw 97 744

Uczennicę
do życia przyjmie. Półwiejska 26. Wenzłówna. zdw 97 736

Robotnika
młodszego z kaucją od 200—300 zł. potrzebuje zaraz. Zgłoszenia do Kurjera zdw 97 748

Krawczyńnię
samodzielne i dziewczynka zaraz. Matejki 60. II. zdw 97 742

Kilku zastępców
poszukuje się dla polskiej instytucji. Śniadeckich 30. II. 4—7. Kw 1591

Potrzebna
panna wymowna do małego sklepu. podaniem wieku. Oferty Kurjer zdw 97 921

Marszantki
samodzielne w pracy potrzebne zaraz. M. Małczewski. Szkolna 13. zdw 97 868

Potrzebny
uczeń fryzjerski. Kraszewskiego 30. zdw 97 804

Fryzjerka
potrzebna. Gucki. Półwiejska 10. zdw 97 807

Prasowaczka
działa potrzebna zaraz. Piotra Wawrzyniaka 3. zdw 97 590

Dziewczyna
uczniwa i czysta do wszelkich prac domowych z gotowaniem potrzebna od 1. 3. 30. Prusa 20. I. lewo. zdw 97 842

Szofer
mechanik kawaler potrzebny. — Strzałkowski. (Śródko) Ostrowek 10. zdw 97 763

Służący
hotelowy dobrą świadectwami potrzebny. Kurjer zdw 97 768

Pomocnik
fryzjerski potrzebny. Adres wskazać Kurjer zdw 97 757

Fryzjerka
i pomocnik potrzebni zaraz. Ratawki. Wrocławska 3. zdw 97 770

Zdolnych
agentów do sprzedaży nowoczesnych obrazów poszukuje. Zgłoszenia od 13—15. Adres wskazać Kurjer zdw 97 781

Stebnerka
potrzebna. Półwiejska 12. Zmyślowski. zdw 97 794

Publiczność ma głos!

Mój „Biały Tydzień” cieszy się dotąd niebywałą trekwencją!
Klientela stwierdza codziennie, że u mnie wybór największy a ceny najniższe!
Zapasy odświeżam codziennie nowymi transportami!
Uprzejmie proszę korzystać z nadzwyczajnej okazji taniego zakupu!
Panie nie mające zamiaru poczynienia zakupów, zechcą łaskawie zwiedzić magazyn dla obejrzenia ogólnie podziwianej, pięknej dekoracji!

Kałamajski.

Pw 9210/11-5.74/5

Pracznica
poszukuje prania lub posługi. — Oferty Kurjer zdw 97 850

Młoda
inteligentna osoba przyjmie posadę jako bona. Oferty Kurjer zdw 97 872

Gospodyni
poszukuje posady do samotnej osoby lub restauracji. Oferty Kurjer zdw 97 894

Pokojowa
skromna i pracowita szuka posady zaraz lub od 15. 2. Oferty Kurjer zdw 97 885

32 WOLNE MIEJSCA

Potrzebna
od 1. 4. do dworu na wsi bona. freblanka I. klasy do trojga dzieci w wieku 7—10 lat. Wymagane bardzo dobre referencje oraz znajomość szycia. Zgłoszenia na deska do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod dw 4097

Poszukiwani
dzienni pracownicy inteligentni akwizytorzy do sprzedaży artykułów codziennej potrzeby prywatnej klienteli za dobrą prowizją na miasto Poznań. Zgłoszenia osobiste od 3—5. ul. Nowa 7. dom ogrodowy. II. piętro. Pw 9209-6.28

Apteka
w powiatowym mieście Wielkopolski ma od 1. 3. wolną posadę dla elewa lub elewki na 2-letnią praktykę. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod dw 4109

Technik dentystyczny
pracujący w zlocie i kauczuku. może się zgłosić zaraz do mniejszego powiatowego miasta. Zgłoszenia z podaniem warunków — Kurjer zdw 97 825

Służąca
do wszystkiego. zdrowa. uczniwa. zajęcia się na gotowaniu potrzebna zaraz. Profesorka Opatowska. Strzelecka 3. III. zdw 97 895

Uwaga!
Zdolni zastępcy losowi do sprzedaży obligacji losowych na raty
mogą się zaraz zgłosić osobiście lub piśmiennie. Przy ratalnej sprzedaży obligacji państwowych mają stały i wysoki dochód panie i panowie. Zgłoszenia Generalny Zastępca Ludowego Banku Spółdzielczego Poznań. Podgórna 7 I piętro zdw 97 910

Zdolny
pilny podróżujący branży spożywczej potrzebny na prowincji od 1. 3. lub 1. 4. 1930. Zgłoszenia z odpisem świadectw. podaniem referencji oraz warunków do Kurjera Poznańskiego pod zdw 97 858

Inteligentna
osoba ze znajomością języków i pisaną na maszynie może się zgłosić do pracy w księgarni. — Woźna 12. Książka Antykwarjat. zdw 97 672

Podróżujący
inteligentni i wymowni mogą zarobić 50 zł dziennie i więcej. którzy są zaprowadzeni w majątkach ziemskich i w zakładach przemysłowych. Zgłoszenia 10—6. Pe-Ze-Ka. Piotra Wawrzyniaka 37 I. zdw 97 696

Dziewczynę
na ranne przechadzki z dziećmi przyjmie. Jerzykowska. Ratajczaka 20. zdw 97 688

Dziewczyna
do wszystkiego potrzebna od 15. lutego. Kasprzyk. Marsz. Focha 68. zdw 97 723

Panna
do dwójga dzieci z kilkoletnią praktyką i dobrą świadectwami. z szcieniem może się natychmiast zgłosić. Lesińska. Kraszewskiego 11. I. p. zdw 97 769

Młodsza
fryzjerka potrzebna na prowincję zaraz. Adres wskazać Kurjer zdw 97 779

Zdolni przedstawiciele
do sprzedaży popularnego artykułu na raty poszukiwani. wysokie dochody zapewnione. Zgłoszenia osobiste w hotelu Victoria pokój 21. Frisch. zdw 97 787

Podróżującego
działelną poszukuje. Adres wskazać Kurjer zdw 97 784

Każdy automobilista powinien abonować
„Samochód”
gdyż jest on jego nieodłącznym towarzyszem.

Numer 19 poza bogatą kroniką zawierać będzie artykuły: Tanie materiały pędne jako warunek motoryzacji rolnictwa. — Nowoczesne maszyny drogowe czyli jak się buduje wzorowe drogi? — Wystawa samochodowa w Nowym Jorku z uwzględnieniem nowoczesnych zdobyczy technicznych w samochodach. — Raid gwiaździsty do Monte Carlo, wrażenia i wyniki raidu.

Techniczny dent.
samodzielny z znajomością operatywną na praw. poszukuje zaraz. Zgłoszenia wyczerpujące do Kurjera Poznańskiego pod nw 8121

Instrumentarz zdolny
do naprawy instrumentów muzycznych potrzebny natychmiast. Zgłoszenia. Nikiel. Kraków. Szewska 2. nw 8 131

Ogrodnik
kawaler. młody. sumienny i uczniwy. posiadający dobre świadectwa potrzebny na wieś zaraz. Zgłoszenia do Kurjera zdw 97 620

Do 600 złotych
miesięcznie zarobić może każdy (a) nie przerywając swych prac. Załatwi złoty znaczkiem pocztowym. otrzymasz powiększony numer okazyowy oraz warunki współpracy z nami. Marciak. Stanisławów. Słowackiego 20. zdw 94 468

Zastępcy
losowi bankowi poszukiwani przez solidną polską instytucję bankową na wysoką prowizję i ewentualnie stała pensja. Najnowy system sprzedaży. Początkujących poszczególnych Oferty Lwów. Skrytka pocztowa 227. nw 7 807

Poszukujemy
organizatorów — posiadających sztab zastępców, do sprzedaży bardzo korzystnych kombinacji losowych. Oferty: Lwów. Skrytka pocztowa 283. nw 7 977

Solidna instytucja
bankowa poszukuje zdolnych zastępców do sprzedaży obligacji premijnych na raty. Niebywała nowość. Bezkonkurencyjnie najwyższe prowizje. Początkujących poszczególnych Zgłoszenia Lwów. Skrytka pocztowa 283. nw 7 978

Fotografistka-retuszerka
zaraz lub później potrzebna. Zyciorys. świadectwo ukończonej nauki i fotografii przesłać z podaniem warunków pod dp 4058

Apteka
na prowincji poszukuje zaraz lub od 1 marca elewa (ki) z dłuższą praktyką i biegłą taksującą siłą pomocniczą żeńskiej lub męskiej. Zgłoszenia z podaniem pensji i referencjami do Kurjera pod dw 4107

Chłopiec
do posyłek może się zaraz zgłosić. Piotra Wawrzyniaka 14. parter. zdw 97 913

Damski fryzjer
pierwszorzędna siła w farbowaniu i wodnej ondulacji może się zgłosić zaraz. St. Witkowski. ul. Gwarna 12. Pw 9181 53.200 a

Dziewczę
do posługi potrzebne. Miskiewicza. Górna Wilda 22. tylny dom. II. piętro. zdw 97 803

Początkująca
biuralistka i ekspedientka przyjmie. Zgłoszenia zyciorys. fotografa Kurjer zdw 97 648. Nie uwzględnione zwraca się.

Pomocnik
fryzjerski z ondulacją może się zaraz zgłosić Jan Derech. Żnin. Kościelna 9. nw 8136

Elew gospodarczy
na majątek ziemski potrzebny. Odszkodowanie za utrzymanie. Oferty Kurjer zdw 97 268

Ekspedjentka
do składu rzeźniczego z dobrą świadectwami potrzebna zaraz. St. Golak. Górna Wilda 100. zdw 97 604

NAJLEPSZE WINA KRAJOWE
MNICH-CHÂTEAU DE VINPOZ
KANTOROWICZA

Humor zagraniczny

W biurze pośrednika małżeństw:
— Ach, czy nie mogłoby mi pan polecić kogoś, który krótko widzi?...
— P. K. O. Poznań, nr. 200 149.

Przedpłata

na luty 1930 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu — eksped. zł 4.00. w agencjach w mieście zł 4.50. z odnośnikiem do domu w Poznaniu zł 4.70. z odnośnikiem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.94. kwartalnie zł 14.80. pod opaską w Polsce zł 9.00. pod opaską w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań, nr. 200 149.

Ogłoszenia

na stronie 6-lamowej 30 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 150 gr. przed wiadomościami potocznymi 240 gr. od 1-lamowego milim. ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania wieczornego do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża do wydania słowa napisowe (tłuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada.